SEX. PROPERTIVS.

M. ANTONII MVRETI

IN EVM SCHOLIA,

Ad Franciſcum Gonzagam
Ferdinandi F.

VENETIIS, M. D. LXII.

M. ANTONIVS MVRETVS
FRANCISCO GONZAGAE
FERDINANDI F. S. D.

NON iniuria dubitatum est a ueteribus, FRANCISCE GONZAGA, adolescens præstantissime, Tibullo ne, an Propertio deferendus esset inter latinos poetas elegiæ scribendæ principatus. nam ut insunt in utroque permulta, quæ eos uulgarium numero exemptos, in edito atque eminenti statuant loco: sic propriæ quædam extant & elucent in utroque uirtutes, quibus uterque alterius palmam ambiguam facere uideatur. Summa in Tibullo elocutionis elegantia, & proprietas: summa in Propertio eruditionis poeticæ copia, & uarietas: in illo Romana prope omnia, in hoc pleraque transmarina. illum, natiua quædam & incorrupta Romani sermonis integritas, in media urbe natum, & altum esse, perspicue ostendit: hunc præter cetera, forma & character ipse dicendi in Græcorum poetarum scriptis assiduissime uersatum esse demonstrat. cumq. à sapientissimis uiris tradi-

tum ſit, duo eſſe præcipua poeticæ dictionis ornamenta, τὸ σαφὲς, καὶ τὸ ξενικὸν, illo Tibullus, hoc Propertius excellere detur. mollior ille, & delicatior: neruoſior hic, & accuratior. illo magis oblectere: hunc magis, ut opinor, admirere. illum iudices ſimplicius ſcripſiſſe, quæ cogitaret: hunc diligentius cogitaſſe quid ſcriberet. in illo plus naturæ, in hoc plus curæ, atque induſtriæ fuiſſe perſpicias. Quæ cum ita ſe habeant, perdifficile eſt, decernere ac conſtituere, uter alteri præſtet. nam ſi præcipua laus poetarum in imitatione conſiſtit: mihi quidem uidetur Tibullus uarios illos fluctuantis animi motus, quibus amantes agitari ſolent, melius imitatus eſſe. ſin, ut quicque ad optimum proxime accedit, ita ipſum quoque optimum iudicandum eſt: crediderim ſane ueterum illorum Græcorum, ac præcipue Callimachi, Propertium haud paulo ſimiliorem fuiſſe: qua etiam fiducia ipſe ſe Romanum Callimachum uocare auſus eſt. ſed hæc ut ut ſunt, neque noſtrum eſt, neque cuiuſquam hominis pudentis, & conſiderati, qua de re ueteres illi, quorum fuit & doctrina maior, & iudicium acrius, non liquere pronunciarunt,

ciarunt, de ea certi quicquam constituere, & litem secundum alterutrum dare. Satius fuerit, utrunqne studiose ac diligenter euoluere, utriusque uirtutes accurate perpendere, utrunque sibi ad imitandum proponere, si quando forte nos ad tentandum idem poematis genus, aut uoluntas adducet, aut naturæ impetus feret. quæ ego omnia, Francisce Gonzaga, quantum quidem in me fuit, summo studio adolescens factitaui. non enim facile concesserim multis, qui hos poetas, aut sæpius, aut accuratius legerint, aut uero plus operæ posuerint in eorum uirtutibus imitando exprimendis. Ex quo autem in me iuuenilis illa, qua studia poetica fouentur, alacritas deferbuit; animumq́. sibi meum grauiorum, & hac ætate digniorum artium tractatio uendicauit; temperare mihi tamen non possum, quin sæpe eos in manibus habeam, horisq́. subsecíuis grauiorum studiorum asperitatem hoc quasi condimento amœnitatis miti gem ac molliam. quinetiam, ut non occupationes tantum meæ, uerum remissiones quoque animi afferant aliquid utilitatis hominibus: confero studium non mediocre ad libros eorum perpur-

gandos, & ad locos, si quos mihi forte intelligere uideor, qui non ita sint omnibus peruii, explicandos. tale igitur quiddam his diebus in Propertio præstiti: & cum admirabili desiderio tenerer insinuādi me aliqua in amicitiam tuam, iter mihi ad eam præmunire hoc munusculo uolui. Vt autem à te cognosci cuperem, ne uiuam, si me aut diuitiæ, quibus abundas, aut generis tui claritas, aut quicquam denique præter maximas tuas, & iam nunc omnium sermone celebratissimas uirtutes incitauit. nam opulentorum, qui honesta studia spernāt, non modo ambire, ac persequi, sed aspernai etiam, ac refugere amicitias soleo, non semel expertus, nihil esse eius modi hominibus φορτικώτερον: generis autem nobilitas in iis demum habet aliquid gloriandum, qui faciunt id, quod tu; hoc est in iis, qui omni ope moliuntur efficere, ut ne minus ipsi splendoris posteris suis tradidisse, quàm à maioribus accepisse, uideantur. itaque colunt te quidem homines, & obseruant, ut magni illius FERDINANDI GONZAGAE, sapientissimi, fortissimi, fortunatissimi imperatoris, filium: sed multo te, mihi crede, impensius colunt:

quòd

quòd eam te uiam ingressum, aut potius in ea iam longe progressum uident; in qua si, ut spes minime dubia est, persstiteris, non ille apud posteros tot uictoriis, tot opimis spoliis, tot trophæis, quàm te filio, clarior sit futurus. sed illius quidem res gestæ cum aliorum monumentis celebrabuntur, tum præcipue scriptis Antonii Posseuini, familiaris tui, eruditissimi hominis, & ad conscribendam historiam facti, tradentur memoriæ hominum sempiternæ: tuas autem hoc loco pluribus persequi nolo: tum, ne modum epistolæ excedam; tum, quòd mihi ueniunt in mentem Euripidis uersus:

Αἰνούμενοι γὰρ οἱ ’γαθοὶ τρόπον τινὰ
Μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἐὰν αἰνῶσ’ ἄγαν.

Id tantum te orabo, ut, cum à philosophiæ studiis, in quibus te quotidie Bernardinus Tomitanus, singulare Patauini gymnasiii decus, exercet, relaxare animum uoles, Propertianæ lectioni temporis aliquid tribuere ne graueris: in qua si comitem tibi, ut facturum auguror, Hippolytum Capilupum, Episcopum Fanensem des. incredibili & uirtute, & doctrina hominem, assumpseris; habebis, qui tibi possit ea, quæ à me

uel omiſſa, uel non ſatis intellecta ſunt, unus optime omnium interpretari. Vale. Patauii, Kal. Sext.
CIↃ IↃ LVIII.

SEX. PROPERTII ELEGIARVM

LIBER I.

AD TVLLVM.

CYNTHIA *prima suis miserum me cepit ocellis,*
Contactum nullis ante cupidinibus.
Tum mihi constantis deiecit lumina fastus,
Et caput impositis pressit Amor pedibus,
Donec me docuit castas odisse puellas
Improbus, & nullo uiuere consilio.
Et mihi iam toto furor hic non deficit anno,
Cum tamen aduersos cogor habere deos.
Milanion nullos fugiendo, Tulle, labores
Sæuitiam duræ contudit Iasidos.
Nam modo Partheniis amens errabat in antris
Ibat & hirsutas ille uidere feras.
Ille etiam, Hylæi percussus uulnere rami,
Saucius Arcadijs rupibus ingemuit.
Ergo uelocem potuit domuisse puellam:
Tantum in amore preces, & bene facta ualent.
In me tardus amor non ullas cogitat artes,
Nec meminit notas, ut prius, ire uias.
At uos, deductæ quibus est fallacia Lunæ,
Et labor in magicis sacra piare focis,

En agedum dominæ mentem conuertite nostræ.
Et facite illa meo palleat ore magis.
Tunc ego crediderim uobis, & sidera, & amnes
Posse Cytæinis ducere carminibus.
Et uos, qui sero lapsum reuocatis amici,
Quærite non sani pectoris auxilia,
Fortiter & ferrum, sæuos patiemur: & ignes:
Sit modo libertas, quæ uelit ira loqui.
Ferte per extremas gentes, & ferte per undas,
Quà non ulla meum femina norit iter.
Vos remanete, quibus facili deus annuit aure;
Sitis & in tuto semper amore pares.
In me nostra Venus noctes exercet amaras;
Et nullo uacuus tempore desit amor.
Hoc moneo uitate malum: sua quenque moretur
Cura, neque assueto mutet amore locum.
Quòd si quis monitis tardas aduerterit aures,
Heu referet quanto uerba dolore mea.

AD CYNTHIAM.

QVID *iuuat ornato procedere, uita, capillo,*
Et tenues Coa ueste mouere sinus?
Aut quid Orontea crines perfundere myrrha?
Teq. peregrinis uendere muneribus?
Naturæq. decus mercato perdere cultu,
Nec sinere in proprijs membra nitere bonis?
Crede mihi, non ulla tuæ medicina figuræ est.
Nudus amor formæ non amat artificem.
Aspice quos summittit humus formosa colores,

Et ueniant ederæ ſponte ſua melius,
Surgat & in ſolis formoſius arbutus antris,
Et ſciat indociles currere lympha uias.
Littora natiuis pellucent picta lapillis,
Et uolucres nulla dulcius arte canunt,
Non ſic Leucippis ſuccendit Caſtora Phœbe,
Pollucem cultu non Elaira ſoror.
Non Idæ, & cupido quondam diſcordia Phœbo
Eueni patrijs filia littoribus.
Nec Phrygium falſo traxit candore maritum
Aucta externis Hippodamia rotis.
Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
Qualis Apelleis eſt color in tabulis,
Non illis ſtudium uulgo conquirere amantes.
Illis ampla ſatis forma pudicitia.
Non ego nunc uereor, ne ſim tibi uilior iſtis.
Vni ſi qua placet, culta puella ſat eſt.
Cum tibi preſertim Phœbus ſua carmina donet,
Aoniamq. libens Calliopea lyram,
Vnica nec deſit iucundis gratia uerbis,
Omnia quæq. Venus, quæq. Minerua probat.
His tu ſemper eris noſtræ gratiſſima uitæ,
Tædia dum miſeræ ſint tibi luxuriæ.

AD CHNTHIAM.

QVALIS *Theſea iacuit cedente carina*
Languida deſertis Gnoſia littoribus,
Qualis & accubuit primo Cepheia ſomno
Libera iam duris cotibus Andromede,

Nec minus assiduis Edonis fessa choreis
Qualis in herboso concidit Apidano,
Talis uisa mihi mollem spirare quietem
Cynthia, non certis nixa caput manibus,
Ebria cum multo traherem uestigia baccho,
Et quaterent sera nocte facem pueri.
Hanc ego, nondum etiam sensus deperditus omnes,
Molliter impresso conor adire toro.
Et quamuis duplici correptum ardore iuberent
Hac Amor, hac Liber, durus uterque deus,
Subiecto leuiter positam tentare lacerto,
Osculaq. admota sumere, & arma manu:
Non tamen ausus eram dominæ turbare quietem,
Expertæ metuens iurgia sæuitiæ:
Sed sic intentis hærebam fixus ocellis,
Argus ut ignotis cornibus Inachidos.
Et modo soluebam nostra de fronte corollas,
Ponebamq. tuis Cynthia temporibus;
Et modo gaudebam lapsos formare capillos;
Nunc furtiua cauis poma dabam manibus:
Omniaq. ingrato largibar munera somno,
Munera de prono sæpe uoluta sinu.
Et, quoties raro duxti suspiria motu,
Obstupui uano credulus auspicio,
Ne qua tibi insolitos portarent uisa timore.
Neue quis inuitam cogeret esse suam:
Donec diuersas percurrens Luna fenestras,
Luna moraturis sedula luminibus,
Compositos leuibus radijs patefecit ocellos.

Sic ait in molli fixa toro cubitum.
Tandem te nostro referens iniuria lecto,
Alterius clausis expulit e foribus.
Nanque ubi longa meæ consumpsti tempora noctis?
Languidus exactis hei mihi sideribus.
O utinam tales perducas improbe noctes,
Me miseram quales semper habere iubes,
Nam modo purpureo fallebam stamine somnum,
Rursus & Orpheæ carmine fessa lyræ:
Interdum grauiter mecum deserta querebar
Externo longas sæpe in amore moras,
Dum me iucundis lapsam sopor impulit alis.
Illa fuit lacrymis ultima cura meis.

AD BASSVM.

QVID mihi tam multas laudando Basse puellas
Mutatum domina cogis abire mea?
Quid me non pateris, uitæ quodcunque sequetur,
Hoc magis assueto ducere seruitio?
Tu licet Antiopæ formam Nycteidos, & tu
Spartanam referas laudibus Hermionen,
Et quascunque tulit formosi temporis ætas,
Cynthia non illas nomen habere sinat.
Nedum, si leuibus fuerit collata figuris,
Inferior duro iudice turpis eat.
Hæc sed forma mei pars est extrema furoris:
Sunt maiora, quibus Basse perire iuuat:
Ingenuus color, & multis decus artibus, & quæ
Gaudia sub tacita dicere ueste libet.

Quo

Quo magis & nostros contendis soluere amores,
Hoc magis accepta fallit uterque fide.
Non impune feres! sciet hæc insana puella,
Et tibi non tacitis uocibus hostis erit.
Nec tibi me posthac committet Cynthia, nec te
Quæret. erit tanti criminis illa memor:
Et te circum omnes alias irata puellas
Deferet. heu nullo limine carus eris.
Nullas illa suis contemnet fletibus aras,
Et quicunque sacer, qualis ubique, lapis.
Non ullo grauius tentatur Cynthia damno,
Quàm sibi cum rapto cessat amore deus,
Præcipue nostri. maneat sic semper, adoro;
Nec quicquam ex illa, quod querar, inueniam.

AD GALLVM.

INVIDE, *tu tandem uoces compesce molestas,*
Et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.
Quid tibi uis insane meos sentire furores?
Infelix properas ultima nosse mala,
Et miser ignotos uestigia ferre per ignes,
Et bibere e tota toxica Thessalia.
Non est illa uagis similis collata puellis.
Molliter irasci non solet illa tibi.
Quòd si forte tuis non est contraria uotis,
At tibi curarum millia quanta dabit?
Non tibi iam somnos, non illa relinquet ocellos.
Illa feros animis alligat una uiros.
Ah mea contemptus quoties ad limina curres,

Cum

Cum tibi singultu fortia uerba cadent,
Et tremulis mœstus orietur fletibus horror,
Et timor informem ducet in ore notam:
Et quæcunque uoles fugient tibi uerba querenti;
Nec poteris, qui sis, aut ubi, nosse miser.
Tum graue seruitium nostræ cogere puellæ
Discere, & exclusum quid sit abire domum.
Nec iam pallorem toties mirabere nostrum.
Aut cur sim toto corpore nullus ego.
Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti.
Nescit amor priscis cedere imaginibus.
Quòd si parua tuæ dederis uestigia culpæ,
Quàm cito de tanto nomine rumor eris.
Non ego tum potero solatia ferre roganti,
Cum mihi nulla mei sit medicina mali:
Sed pariter miseri socio cogemur amore
Alter in alterius mutua flere sinu.
Quare, quid possit mea Cynthia, desine Galle
Quærere. non impune illa rogata uenit.

AD TVLLVM.

NON ego nunc *Adriæ uereor mare noscere tecum*
Tulle, neque Aegæo ducere uela salo,
Cum quo Rhyphæos possim conscendere montes,
Vlteriusq. domos uadere Memnonias.
Sed me complexæ remorantur uerba puellæ,
Mutatoq. graues sæpe colore preces.
Illa mihi totis argutat noctibus ignes,
Et queritur nullos esse relicta deos.

Illa

Illa meam mihi iam se denegat: illa minatur,
Quæ solet irato tristis amica uiro.
His ego non horam possim durare querelis.
Ah pereat, si quis lentus amare potest.
At mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas;
Atque Asiæ ueteres cernere diuitias:
Vt mihi deducta faciat conuiuia puppi
Cynthia, & insanis ora notet manibus?
Osculaq. opposito dicat sibi debita uento,
Et nihil infido durius esse uiro?
Tu patrui meritas conare anteire secures,
Et uetera oblitis iura refer socijs.
Nam tua non ætas unquam seruiuit amori,
Semper at armatæ cura fuit patriæ:
Et tibi non unquam nostro puer iste labores
Afferat, & lacrymis omnia nota meis.
Me sine, quem semper uoluit fortuna iacere.
Hanc animam extremæ reddere nequitiæ.
Multi longinquo periere in amore libenter,
In quorum numero me quoque terra tegat.
Non ego sum laudi, non natus idoneus armis.
Hanc me militiam fata subire uolunt.
At tu seu molli quà tendit Ionia, seu quà
Lydia Pactoli tingit aratra liquor,
Seu pedibus terras, seu pontum carpere remis
Ibis, & accepti pars eris imperij,
Tum tibi si qua mei ueniet non immemor hora,
Viuere me duro sidere certus eris.

AD PONTICVM POETAM.

CVM tibi Cadmeæ dicuntur Pontice Thebæ,
  Armaq. fraternæ tristia militiæ,
Atque, ita sim felix, primo contendis Homero,
  Sint modo fata tuis mollia carminibus,
Nos, ut consuemus, nostros agitamus amores,
  Atque aliquid duram quærimus in dominam;
Nec tantum ingenio, quantum seruire dolori
  Cogor, & ætatis tempora dura queri.
Hic mihi conteritur uitæ modus, hæc mea fama est,
  Hinc cupio nomen carminis ire mei.
Me laudent doctæ solum placuisse puellæ,
  Pontice, & iniustas sæpe tulisse minas.
Me legat assidue post hæc neglectus amator,
  Et prosint illi cognita nostra mala.
Te quoque si certo puer hic concusserit arcu,
  Quod nolim nostros euiolasse deos:
Longe castra tibi, longe miser agmina septem
  Flebis, in æterno surda iacere situ:
Et frustra cupies mollem componere uersum,
  Nec tibi subijciet carmina sæuus Amor.
Tunc me non humilem mirabere sæpe poetam:
  Tunc ego Romanis præferar ingenijs:
Nec poterunt iuuenes nostro reticere sepulcro,
  Ardoris nostri magne poeta iaces.
Tu caue nostra tuo contemnas carmina fastu.
  Sæpe uenit magno fœnore tardus amor.

AD CYNTHIAM.

TV ne igitur demens? nec te mea cura moratur?
An tibi sum gelida uilior Illyria?
Et tibi iam tanti, quicunque est iste, uidetur,
Vt sine me uento quolibet ire uelis?
Tu ne audire potes uesani murmura ponti?
Fortis & in dura naue iacere potes?
Tu pedibus teneris positas fulcare pruinas?
Tu potes insolitas Cynthia ferre niues?
O utinam hibernæ duplicentur tempora brumæ,
Et sit iners tardis nauita Vergilijs,
Ne tibi Tyrrhena soluatur funis arena,
Ne ue inimica meas eleuet aura preces:
Atque ego non uideam tales subsidere uentos,
Cum tibi prouectas auferet unda rates,
Et me defixum uacua patiaris arena
Crudelem infesta sæpe uocare manu.
Sed, quocunque modo de me periura mereris,
Sit Galathea tuæ non aliena uiæ;
Vt te felici uectam per cærula remo
Accipiat placidis Oricos æquoribus.
Nam me non ullæ poterunt corrumpere tedæ,
Quin ego uita tuo limine uerba querar.
Nec me deficiet nautas rogitare citatos,
Dicite, quo portu clausa puella mea est:
Et dicam, Autaricis licet hæc considat in oris,
Et licet Hyleis, illa futura mea est.
Hic erit, hic iurata manet. rumpantur iniqui.

Vicimus:

Vicimus: assiduas non tulit illa preces.
Falsa licet cupidus deponat gaudia liuor:
Destitit ire nouas Cynthia nostra uias.
Illi carus ego:, & per me carissima Roma
Dicitur, & sine me dulcia regna negat.
Illa uel angusto mecum requiescere lecto,
Et quocunque modo maluit esse mea,
Quàm sibi dotatæ regnum uetus Hippodamiæ,
Et quas Elis opes ante pararat equis.
Quamuis magna daret, quamuis maiora daturus,
Non tamen illa meos fugit auara sinus.
Hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,
Sed potui blandi carminis obsequio.
Sunt igitur Musæ, neque amanti tardus Apollo.
Queis ego fretus amo, Cynthia rara mea est.
Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis:
Siue dies, seu nox uenerit, illa mea est:
Nec mihi riualis certos subducet amores.
Ista meam norit gloria canitiem.

9 AD PONTICVM SVVM.

DICEBAM tibi uenturos irrisor amores,
Nec tibi perpetuo libera uerba fore.
Ecce iaces, supplexq. uenis ad iura puellæ,
Et tibi nunc quæuis imperat empta modo.
Non me Chaoniæ uincant in amore columbæ
Dicere, quos iuuenes quæque puella domet.
Me dolor, & lacrymæ merito fecere peritum.
Atque utinam posito dicar amore rudis.

Quid tibi nunc misero prodest graue dicere carmen?
Aut Amphioniæ mœnia flere lyræ?
Plus in amore ualet Mimnermi uersus Homero.
Carmina mansuetus lenia quærit Amor.
I quæso, & tristes istos depone libellos,
Et cane quod quæuis nosse puella uelit.
Quid si non esset facilis tibi copia? nunc tu
Insanus medio flumine quæris aquam.
Nec dum etiam palles, uero nec tangeris igni.
Hæc est uenturi prima fauilla mali.
Tunc magis Armenias cupies accedere tigres,
Et magis infernæ uincula nosse rotæ,
Quàm pueri toties arcum sentire medullis,
Et nihil iratæ posse negare tuæ.
Nullus amor cuiquam faciles ita præbuit alas,
Vt non alterna presserit ille manu.
Nec te decipiat, quòd sit satis illa parata.
Acrius illa subit Pontice, si qua tua est.
Quippe ubi non liceat uacuos seducere ocellos,
Nec uigilare alio nomine cedat Amor.
Qui non ante patet, donec manus attigit ossa.
Quisquis es, assiduas aufuge blanditias.
Illis & silices, & possunt cedere quercus,
Nedum tu possis spiritus iste leuis.
Quare, si pudor est, quamprimum errata fatere.
Dicere quo pereas, sæpe in amore iuuat.

AD GALLVM.

O IVCVNDA quies, primo cum testis amori
Affueram uestris conscius in lacrymis.

O noctem

O noctem meminisse mihi iucunda uoluptas,
O quoties uotis illa uocanda meis,
Cum te complexa morientem Galle puella,
Vidimus in longam ducere uerba moram.
Quamuis labentes premeret mihi somnus ocellos,
Et medijs cælo luna ruberet equis,
Non tamen a uestro potui secedere lusu.
Tantus in alternis uocibus ardor erat.
Sed quoniam non es ueritus concredere nobis:
Accipe commissæ munera lætitiæ.
Non solum uestros didici reticere dolores.
Est quiddam in nobis maius amice fide.
Possum ego diuisos iterum coniungere amantes,
Et dominæ tardas possum aperire fores,
Et possum alterius curas sanare recentes,
Nec leuis in uerbis est medicina meis.
Cynthia me docuit semper, quæcunque petenda,
Quæq. cauenda forent. non nihil egit amor.
Tu caue ne tristi cupias pugnare puellæ,
Neue superba loqui, neue tacere diu,
Neu siquid petijt, ingrata fronte negaris,
Neu tibi pro uano uerba benigna cadant.
Irritata uenit, quando contemnitur illa,
Nec meminit iustas ponere læsa minas.
At quo sis humilis magis, & subiectus amori,
Hoc magis effecto sæpe fruare bono.
Is poterit felix una remanere puella,
Qui nunquam uacuo pectore liber erit.

AD CYNTHIAM.

ECQVID *te medijs cessantem Cynthia Baijs,*
Quà iacet herculeis semita littoribus,
Et modo Thesproti mirantem subdita regno
Proxima Misenis æquora nobilibus,
Nostri cura subit memores abducere noctes?
Ecquis in extremo restat amore locus?
An te nescio quis simulatis ignibus hostis
Sustulit e nostris Cynthia carminibus?
Atque utinam mage te remis confisa minutis
Paruula Lucrina cymba moretur aqua:
Aut teneat clausam tenui natitantis in unda
Alternæ facilis cedere lympha manu,
Quàm uacet alterius blandos audire susurros
Molliter in tacito littore compositam.
Vt solet amoto labi custode puella
Perfida communes nec meminisse deos.
Non quia perspecta non es mihi cognita fama,
Sed quòd in hac omnis parte timetur amor.
Ignosces igitur, si quid tibi triste libelli
Attulerint nostri: culpa timoris erit.
An mihi sit maior caræ custodia matris,
Aut sine te uitæ cura sit ulla meæ?
Tu mihi sola domus, tu Cynthia sola parentes,
Omnia tu nostræ tempora lætitiæ.
Seu tristis ueniam, seu contra lætus amicis:
Quidquid ero, dicam, Cynthia caussa fuit.
Tu modo quamprimum corruptas desere Baias.

Multis

Multis ista dabunt littora dissidium,
Littora quæ fuerant castis inimica puellis.
Ah pereant Baiæ crimen amoris aquæ.

Conqueritur poeta, propter Baianum secessum Cynthiam ab amore suo abalienatam esse.

QVID *mihi desidiæ non cessas fingere crimen,*
Quòd faciat nobis conscia Roma moram?
Tam multa illa meo diuisa est millia lecto,
Quantum Hypanis Veneto dissidet Eridano.
Nec mihi consuetos amplexu nutrit amores
Cynthia, nec nostra dulcis in aure sonat.
Olim gratus eram: non illo tempore cuiquam
Contigit, ut simili posset amare fide.
Inuidiæ fuimus. num me deus obruit? an quæ
Lecta Prometheis diuidit herba iugis?
Non sum ego, qui fueram. mutat uia longa puellas.
Quantus in exiguo tempore fugit amor.
Nunc primum longas solus cognoscere noctes
Cogor, & ipse meis auribus esse grauis.
Felix qui potuit præsenti flere puellæ.
Non nihil aspersis gaudet amor lacrymis.
Aut si despectus potuit mutare calores,
Sunt quoque translato gaudia seruitio.
Mi neque amare aliam, neque ab hac discedere fas est.
Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

AD GALLVM.

TV, *quod sæpe soles, nostro lætabere casu*
Galle, quòd abrepto solus amore uacem.

At non ipse tuas imitabor perfide uoces.
Fallere te nunquam Galle puella uelit.
Dum tibi deceptis augetur fama puellis,
Certus & in nullo quæris amore moram,
Perditus in quadam tardis pallescere curis
Incipis, & primo lapsus adire gradu.
Hæc erit illarum contempti pœna doloris:
Multarum miseras exiget una uices:
Hæc tibi uulgares istos compescet amores:
Nec noua quærendo semper amicus eris.
Hæc ego non rumore malo, non augure doctus,
Vidi ego. me quæso teste negare potes?
Vidi ego te toto uinctum languescere collo,
Et flere iniectis Galle diu manibus,
Et cupere optatis animam deponere uerbis,
Et quæ deinde meus cælat amice pudor,
Non ego complexus potui diducere uestro?
Tantus erat demens inter utrosque furor.
Non sic Æmonio Salmonida mistus Enipeo
Tænarius facili pressit amore deus.
Nec sic cælestem flagrans amor Herculis Heben
Sensit in Octæis gaudia prima iugis.
Vna dies omnes potuit præcurrere amantes,
Nam tibi non tepidas subdidit illa faces.
Nec tibi præteritos passa est succedere fastus,
Nec sinet abduci. te tuus ardor aget.
Nec mirum cum sit Ioue digna, & proxima Ledæ,
Et Ledæ partu, gratior una tribus.
Illa sit Inachijs & blandior heroinis,

Illa

Illa suis uerbis cogat amare Iouem.
Tu uero quoniam semel es periturus amore,
Vrere, non alio lumine dignus eras.
Quæ tibi sit felix: quoniam nouus incidit error,
Et quodcunque uoles, una sit ista tibi.

14 AD TVLLVM.

TV *licet abiectus Tiberina molliter unda*
Lesbia Mentoreo uina bibas opere,
Et modo tam celeres mireris currere lintres,
Et modo tam tardas funibus ire rates,
Et nemus omne satas intendat uertice siluas,
Vrgetur quantis Caucasus arboribus,
Non tamen ista meo ualeant contendere amori.
Nescit amor magnis cedere diuitijs.
Nam siue optatam mecum trahit illa quietem,
Seu facili totum ducit amore diem:
Tunc mihi Pactoli ueniunt sub tecta liquores,
Et legitur rubris gemma sub æquoribus:
Tum mihi cessuros spondent mea gaudia reges;
Quæ maneant, dum me fata perire uolent.
Nam quis diuitijs aduerso gaudet amore?
Nulla mihi tristi præmia sunt Venere.
Illa potest magnas heroum infringere uires,
Illa etiam duris mentibus esse dolor:
Illa neque Arabium metuit transcendere limen,
Nec timet ostrino Tulle subire toro,
Et miserum toto iuuenem uersare cubili.
Quid releuant uarijs serica textilibus?

Quæ mihi dum placata aderit, non ulla uerebor
Regna, nec Alcinoi munera despicere.

AD CYNTHIAM.

SAEPE ego multa tuæ leuitatis damna timebam,
Hac tamen excepta Cynthia perfidia.
Aspice me quanto rapiat fortuna periclo,
Tu tamen in nostro lenta timore uenis,
Et potes exterios manibus componere crines,
Et longa faciem quærere desidia.
Nec minus Eois pectus uariare lapillis,
Vt formosa nouo quæ parat ire uiro.
At non sic Ithaci digressu mota Calypso
Desertis olim fleuerat æquoribus.
Multos illa dies incomptis mæsta capillis
Sederat iniusto multa locuta salo:
Et quamuis nunquam posthac uisura, dolebat
Illa tamen longæ conscia lætitiæ.
Alphesibœa suos ulta est pro coniuge fratres,
Sanguinis & cari uincula rupit amor.
Nec sic Aesoniden rapientibus anxia uentis
Hypsipyle uacuo constitit in thalamo.
Hypsipyle nullos post illos sensit amores,
Vt semel Aemonio tabuit hospitio.
Coniugis Euadne miseros elata per ignes,
Occidit Argiuæ fama pudicitiæ.
Quarum nulla tuos potuit conuertere mores,
Tu quoque uti fieres nobilis historia.
Desine iam reuocare tuis periuria uerbis
Cynthia, & oblitos parce mouere deos.

Audax

Audax ah nimium nostro dolitura periclo,
Si quid forte tibi durius inciderit.
Multa prius uasto labentur flumina ponto,
Annus & inuersas duxerit ante uices,
Quàm tua sub nostro mutetur pectore cura,
Sis quodcunque uoles, non aliena tamen,
Quam ue mihi uiles isti uideantur ocelli,
Per quos sæpe mihi credita perfidia est.
Hos tu iurabas, si quid mentita fuisses,
Vt tibi suppositis exciderent manibus.
Et contra magnum potes hos attollere solem?
Nec tremis admissæ conscia nequitiæ?
Quis te cogebat multos pallere colores,
Et fletum inuitis ducere luminibus?
Queis ego nunc pereo, similes moniturus amantes.
O nullis tutum credere blanditijs.

VERBA IANVAE CONQVERENTIS.

QVAE *fueram magnis olim patefacta triumphis*
Ianua Tarpeiæ nota pudicitiæ,
Cuius inaurati celebrarunt lumina currus,
Captorum lacrymis humida supplicibus;
Nunc ego nocturnis potorum saucia rixis,
Pulsata indignis sæpe queror manibus.
Et mihi non desunt turpes pendere corollæ,
Semper & exclusis signa iacere faces:
Ne possum infamis dominæ defendere noctes
Nobilis obscœnis tradita carminibus.
Nec tamen illa suæ reuocatur parcere famæ

Turpior,

Turpior, & ſecli uiuere luxuria.
Has inter grauibus cogor deflere querelis
Supplicis a longis triſtior excubijs.
Ille meos nunquam patitur requieſcere poſtes
Arguta referens carmina blanditia.
Ianua uel domina penitus crudelior ipſa,
Quid mihi tam duris clauſa taces foribus?
Cur nunquam reſerata meos admittis amores,
Neſcia furtiuas reddere mota preces?
Nulla ne finis erit noſtro conceſſa dolori?
Triſtis & in tepido limine ſomnus erit?
Me mediæ noctes, me ſidera plena iacentem,
Frigidaq́. Eoo me dolet aura gelu.
Tu ſola humanos nunquam miſerata dolores,
Reſpondes tacitis mutua cardinibus.
O utinam traiecta caua mea uocula rima,
Percuſſas dominæ uertat in auriculas.
Sit licet & ſaxo patientior illa Sicano.
Sit licet & ferro durior, & chalybe.
Non tamen illa ſuos poterit compeſcere ocellos,
Surget & inuitis ſpiritus in lacrymis.
Nunc iacet alterius felici nixa lacerto,
At mea nocturno uerba cadunt zephyro.
Sed tu ſola mei tu maxima cauſſa doloris
Victa meis nunquam ianua muneribus.
Te non ulla meæ læſit petulantia linguæ,
Quæ ſolet irato dicere tuta loco,
Vt me tam longa raucum patiare querela,
Solicitas triuio peruigilare moras.

At

At tibi sæpe nouo deduxit carmina uersu,
Osculaq. impressis nixa dedi gradibus.
Ante tuos quoties uerti me perfida postes,
Debitaq; occultis uota tuli manibus?
Hæc ille, & siquæ miseri nouistis amantes,
Et matutinis obstrepit alitibus.
Sic ego nunc dominæ uitijs, & semper amantis
Fletibus æterna differor inuidia.

AD CYNTHIAM DE MARIS TEMPESTATE.

ET merito, quoniam potui fugisse puellam,
Nunc ego desertas alloquor halcyonas.
Nec mihi Cassiope solito uisura carinam,
Omniaq; ingrato littore uota cadunt.
Quinetiam absenti prosunt tibi Cynthia uenti.
Aspice quàm sæuas increpat aura minas.
Nulla ne placatæ ueniet fortuna procellæ?
Hæccine parua meum funus arena teget?
Tu tamen in melius sæuas conuerte querelas.
Sat tibi sit pœna nox, & iniqua uada.
An poteris siccis mea fata reponere ocellis?
Ossaq; nulla tuo nostra tenere sinu?
Ah pereat, quicunque rates, & uela parauit
Primus, & inuito gurgite fecit iter.
Non ne fuit melius dominæ peruincere mores,
(Quamuis dura, tamen rara puella fuit)
Quàm sic ignotis circundata littora siluis
Cernere, & optatos quærere Tyndaridas?

Illic si qua meum sepelissent fata dolorem,
Vltimus & posito staret amore lapis:
Illa meo caros donasset funere crines
Molliter, & tenera poneret ossa rosa,
Illa meum extremo clamasset puluere nomen,
Vt mihi non ullo pondere terra foret.
At uos æquoreæ formosa Doride natæ.
Candida felici soluite uela noto,
Si quando uestras labens amor attigit undas,
Mansuetis socio parcite littoribus.

Solus lamentatur de fastu Cynthiæ, ac leuitate.

HAEC *certe deserta loca, & taciturna querenti,*
Et uacuum zephyri possidet aura nemus.
Hic licet occultos proferre impune dolores,
Si modo sola queant saxa tenere fidem.
Vnde tuos primum repetam mea Cynthia fastus?
Quod mihi das flendi Cynthia principium?
Qui modo felices inter numerabar amantes,
Nunc in amore tuo cogor habere notam.
Quid tantum merui? quæ te mihi carmina mutant?
An noua tristitiæ caussa puella tuæ?
Sic mihi te referas leuis, ut non altera nostro
Limine formosos intulit ulla pedes.
Quamuis multa tibi dolor hic meus aspera debet,
Non ita sæua tamen uenerit ira mea,
Vt tibi sim merito semper furor, & tua flendo
Lumina deiectis turpia sint lacrymis;
An quia parua damus mutato signa calore?

Et non ulla meo clamat in ore fides?
Vos eritis testes, si quos habet arbor amores,
Fagus, & Arcadio pinus amata deo.
Ah quoties teneras resonant mea uerba sub umbras,
Scribitur & uestris Cynthia corticibus.
An tua quòd peperit nobis iniuria curas,
Quæ solum tacitis cognita sunt foribus?
Omnia consueui timidus perferre superbæ
Iussa, neque arguto facta dolore queri,
Pro quo diuini fontes, & frigida rupes,
Et datur inculto tramite dura quies,
Et quodcunque meæ possunt narrare querelæ,
Cogor ad argutas dicere solus aues.
Sed qualiscunque es, resonent tibi Cynthia siluæ,
Nec deserta tuo nomine saxa uacent.

19 AD CYNTHIAM.

NON *ego nunc tristes uereor mea Cynthia manes,*
Nec moror extremo debita fata rogo,
Sed ne forte tuo careat mihi funus amore.
Hic timor est ipsis durior exequijs.
Non adeo leuiter noster puer hæsit ocellis,
Vt meus oblito puluis amore uacet.
Illic Phylacides iucundæ coniugis heros
Non potuit cæcis immemor esse locis,
Sed, cupidus falsis attingere gaudia palmis,
Tessalis antiquam uenerat umbra domum.
Illic quicquid ero, semper tua dicar imago.
Traijcit & fati littora magnus amor.

Illic formoſæ ueniant chorus heroinæ,
Quas dedit Argiuis Dardana præda uiris,
Quarum nulla tua fuerit mihi Cynthia forma
Gratior, & tellus hoc ita iuſta ſinat.
Quamuis te longæ remorentur fata ſenectæ,
Cara tamen lacrymis oſſa futura meis.
Quæ tu uiua mea poſſis ſentire fauilla.
Tum mihi non ullo mors ſit amara loco.
Quàm uereor ne te contempto Cynthia buſto,
Abſtrahat e noſtro puluere iniquus amor,
Cogat & inuitam lacrymas ſiccare cadentes,
Flectitur aſſiduis certa puella minis.
Quare, dum licet, inter nos lætemur amantes.
Non ſatis eſt ullo tempore longus amor.

AD GALLVM.

H o c *pro continuo te Galle monemus amore,*
Id tibi ne uacuo defluat ex animo:
Sæpe imprudenti fortuna occurrit amanti.
** Crudelis Minyis dux erit Aſcanius.*
Eſt tibi non infra ſpeciem, non nomine diſpar
Thiodamanteo proximus ardor Hylæ.
Nunc tu ſiue leges umbroſæ flumina ſiluæ,
Siue Aniena tuos tinxerit unda pedes,
Siue gigantea ſpatiabere littoris ora,
Siue ubicunque uago fluminis hoſpitio,
Nympharum cupidas ſemper defende rapinas,
Non minor Auſonijs eſt amor in Dryadis.
Ne tibi ſit durum montes, & frigida ſaxa

Galle, neque expertos semper adire lacus,
Quæ miser ignotis error perpessus in oris
Herculis indomito fleuerat Ascanio.
Nanque ferunt olim Pagasæ naualibus Argo
Egressam, longe Phasidos isse uiam,
Et iam præteritis labentem Athamantidos undis
Mysorum scopulis applicuisse ratem.
Hic manus heroum placidis ut constitit oris,
Mollia composita littora fronde tegit,
At comes inuicti iuuenis processerat ultra
Raram sepositi quærere fontis aquam.
Hunc duo sectati fratres Aquilonia proles,
Hunc super & Zethes, hunc super & Calais,
Oscula suspensis instabant carpere palmis,
Oscula & alterna ferre supina fuga;
Ille sub extrema pendens secluditur ala,
Et uolucres ramo submouet insidias.
Iam Pandioniæ cesset genus Orithyiæ.
** Ah dolor ibat Hylas, ibat Hamadryas hinc.*
Hic erat Arganti Phlegre sub uertice montis
Grata domus nymphis humida Thyniacis.
Quam supra nulli pendebant debita curæ
Roscida desertis poma sub arboribus,
Et circum irriguo surgebant lilia prato
Candida purpureis mista pauperibus,
Quæ modo decerpens tenero pueriliter ungui,
Proposito florem prætulit officio,
Et modo formosis incumbens nescius undis
Errorem blandis tardat imaginibus.

Tandem haurire parat demiſſis flumina palmis
Innixus dextro plena trahens humero.
Cuius ut accenſæ Dryades candore puellæ,
Miratæ ſolitos deſtituere choros,
Prolapſum leuiter facili traxere liquore.
Tum ſonitum rapto corpore fecit Hylas.
Cui procul Alcides iterat reſponſa, ſed illi
Nomen ab extremis fontibus aura refert.
His o Galle tuos monitis ſeruabis amores,
Formoſum nymphis credere uiſus Hylam.

21 GALLVS LOQVITVR.

T V, *qui conſortem properas euadere caſum,*
Miles ab Etruſcis ſaucius aggeribus,
Quid noſtro gemitu turgentia lumina torques?
Pars ego ſum ueſtræ proxima militiæ.
Sic te ſeruato ut poſſint gaudere parentes:
Hæc ſoror acta tuis ſentiat e lacrymis,
Gallum per medios ereptum Cæſaris enſes,
Effugere ignotas non potuiſſe manus.
Et quicunque ſuper diſperſa inuenerit oſſa
Montibus Etruſcis, hæc ſciat eſſe mea.

22 AD TVLLVM.

QVALIS, *& unde genus, qui ſint mihi Tulle penates,*
Quæris pro noſtra ſemper amicitia.
Si Peruſina tibi patriæ ſunt nota ſepulcra,
Italiæ duris funera temporibus,
Cum Romana ſuos egit diſcordia ciues.

(Sit

(Sit mihi præcipue puluis Etrusca dolor,
Tu proiecta mei perpessa es membra propinqui:
Tu nullo miseri contegis ossa solo)
Proxima supposito contingens Vmbria campo
Me genuit terris fertilis uberibus.

SEX. PROPERTII ELEGIARVM

LIBER II.

AD MAECENATEM.

QVAERITIS unde mihi toties scribantur amores,
Vnde meus ueniat mollis in ora liber?
Non hæc Calliope, non hæc mihi cantat Apollo:
Ingenium nobis ipsa puella facit.
Siue togis illam fulgentem incedere Cois,
Hoc totum e Coa ueste uolumen erit:
Seu uidi ad frontem sparsos errare capillos,
Gaudet laudatis ire superba comis:
Siue lyræ carmen digitis percussit eburnis,
Miramur faciles ut premat arte manus:
Seu cum poscentes somnus declinat ocellos,
Inuenio caussas mille poeta nouas:
Seu nuda erepto mecum luctatur amictu,
Tunc uero longas condimus Iliadas.

Seu quicquid fecit, siue est quodcunque locuta,
Maxima de nihilo nascitur historia.
Quòd mihi si tantum Mæcenas fata dedissent,
Vt possem heroas ducere in arma manus;
Non ego Titanas canerem, non Ossan Olympo
Impositum, ut cæli Pelion esset iter,
Non ueteres Thebas, nec Pergama nomen Homeri,
Xersis & imperio bina coisse uada.
Regna ue prima Remi, aut animos Carthaginis altæ,
Cimbrorumq. minas, & bene facta Mari:
Bellaque, resq. tui memorarem Cæsaris, & tu
Cæsare sub magno cura secunda fores.
Nam quoties Mutinam, aut ciuilia busta Philippos,
Aut canerem Siculæ classica bella fugæ,
Euersosq. focos antiquæ gentis Etruscæ,
Et Ptolemææ littora capta Phari,
Aut canerem Ægyptum, & Nilum, cum tractus in urbem
Septem captiuis debilis ibat aquis,
Aut regum auratis circundata colla catenis,
Actiaq. in Sacra currere rostra uia;
Te mea musa illis semper contexeret armis,
Et sumpta, & posita pace fidele caput.
Theseus infernis, superis testatur Achilles
Hic Ixioniden, ille Menœtiaden.
Sed neque Phlegræos Iouis, Enceladiq. tumultus
Intonet angusto pectore Callimachus:
Nec mea conueniunt duro præcordia uersu
Cæsaris in Phrygios condere nomen auos.
Nauita de uentis, de tauris narrat arator,

Enumerat miles uulnera, pastor oues:
Nos contra angusto uersamus prœlia lecto,
Qua pote quisque, in ea conterat arte diem.
Laus in amore mori: laus si datur altera uiuo
Posse frui, fruar o solus amore meo.
Si memini, solet illa leues culpare puellas,
Et totam ex Helena non probat Iliada.
Seu mihi sint tangenda nouercæ pocula Phædræ,
Pocula priuigno non nocitura suo;
Seu mihi Circæo pereundum est gramine, siue
Colchis Colchiacis urat ahena focis;
Vna meos quoniam prædata est fœmina sensus,
Ex hac ducentur funera nostra domo.
Omnes humanos sanat medicina dolores.
Solus amor morbi non amat artificem.
Tarda Philoctetæ sanauit crura Machaon,
Phœnicis Chiron lumina Phillyrides:
Et deus extinctum Cressis Epidaurius herbis
Restituit patrijs Androgeona focis:
Mysus & Aemonia iuuenis, qua cupide uulnus
Senserat, hac ipsa cuspide sensit opem.
Hoc si quis uitium poterit mihi demere, solus
Tantalea poterit tradere poma manu;
Dolia uirgineis idem ille repleuerit urnis;
Ne tenera assidua colla grauentur aqua;
Idem Caucasea soluet de rupe Promethei
Brachia, & a medio pectore pellet auem.
Quandocunque igitur uitam mea fata reposcent
Et breue in exiguo marmore nomen ero;

Mæcenas nostræ spes inuidiosa iuuentæ,
Et uitæ, & morti gloria iusta meæ,
Si te forte meo ducet uia proxima busto,
Esseda cælatis siste Britanna iugis,
Taliaq. illacrymans mutæ iace uerba fauillæ,
Huic misero fatum dura puella fuit.

CYNTHIAE PVELLAE LAVDES.

LIBER *eram, & uacuo meditabar uiuere lecto,*
At me composita pace fefellit Amor.
Cur hæc in terris facies humana morarur?
Iuppiter ignosco pristina furta tua.
Fulua coma est, longæq. manus: & maxima toto
Corpore: & incedit uel Ioue digna soror,
Aut cum Dulichias Pallas spatiatur ad aras,
Gorgonis anguiferæ pectus operta comis,
Qualis & Ischomache Lapithe genus Heroine
Centauris medio grata rapina mero.
Mercurioq. Sais fertur Bebeidos undis
Virgineum primo composuisse latus.
Cedite iam diuæ, quas pastor uiderat olim
Idæis tunicam ponere uerticibus.
Hanc utinam faciem nolit mutare senectus,
Et si Cumææ sæcula uatis aget.

ADVERSVM SE.

QVI *nullum tibi dicebas iam posse nocere,*
Hæsisti, cecidit spiritus ille tuus.
Vix unum potes infelix requiescere mensem,

Et turpis de te iam liber alter erit.
Quærebam, sicca si possit piscis arena.
Nec solitus ponto uiuere toruus aper:
Aut ego si possem studijs uigilare seueris.
Differtur, nunquam tollitur ullus amor.
Nec me tam facies, quamuis sit candida, cepit,
Lilia non domina sint magis alba mea,
Et Mæotica nix minio si certet Hibero,
Vtq́. rosæ puro lacte natant folia,
Nec de more comæ per leuia colla fluentes,
Non oculi geminæ, sidera nostra, faces,
Nec si qua Arabio lucet bombyce puella.
Non sum de nihilo blandus amator ego:
Quantum, quòd posito formose saltat Iaccho,
Egit ut euantes dux Ariadna choros:
Et quantum Aeolio cum tentat carmina plectro,
Par Aganippeæ ludere docta lyræ,
Et sua cum antiquæ committit scripta Corinnæ,
Carminaq́. Erinnes non putat æqua suis.
Num tibi nascenti primis mea uita diebus.
Aridus argutum strenuit omen Amor?
Hæc tibi contulerunt cælestia munera diui:
Hæc tibi ne matrem forte dedisse putes.
Non non humani sunt partus talia dona:
Ista decem menses non peperere bona.
Gloria Romanis una es tu nata puellis.
Romana accumbès prima puella Ioui,
Nec semper nobiscum humana cubilia uises.
Post Helenam hæc terris forma secunda redit.

Hac ego non mirer si flagret nostra iuuentus.
Pulchrius hac fuerat Troia perire tibi.
Olim mirabar, quòd tanti in pergama belli
Europæ atque Asiæ caussa puella fuit:
Nunc Pari tu sapiens, & tu Menelae fuisti,
Tu quia poscebas, tu quia lentus eras.
Digna quidem facies, pro qua uel obiret Achilles,
Vel Priamus: belli caussa probanda fuit.
Si quis uult fama tabulas anteire uetustas,
Hic dominam exemplo ponat in ante meam:
Siue illam Hesperijs, siue illam ostendit Eois,
Vret & Eoos, uret & Hesperios.
His saltem ut tenear iam finibus, aut mihi si quis,
Acrius ut moriar, uenerit alter amor.
Ac ueluti primo taurus detrectat aratra,
Post uenit assueto mollis ad arua iugo:
Sic primo iuuenes trepidant in amore feroces,
Dehinc domiti post hæc æqua, & iniqua ferunt.
Turpia perpessus uates est uincla Melampus,
Cognitus Iphicli subripuisse boues;
Quem non lucra, magis Pero formosa coegit
Mox Amithaonia nupta futura domo.

AD AMANTEM.

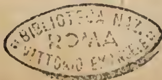
MVLTA *prius dominæ delicta queraris oportet,*
Sæpe roges aliquid, sæpe repulsus eas,
Et sæpe immeritos corrumpas dentibus ungues,
Et crepitum dubio suscitet ira pede.
Nec quicquam perfusa meis unguenta capillis

Ibat,

Ibat, & expenso planta morata gradu,
Non hic herba ualet, non hic nocturna Citeis,
Non per Medeæ gramina cocta manus.
Quippe ubi nec caussas, nec apertos cernimus ictus,
Vnde tamen ueniant tot mala, cæca uia est.
Non eget hic medicis, non lectis mollibus æger:
Huic nullum cæli tempus, & aura nocet.
Ambulat, & subito mirantur funus amici.
Sic est incautum quicquid habetur Amor.
Nam cui non ego sum fallaci præmia uati?
Quæ mea non decies somnia uersat anus?
Hostis siquis erit nobis, amet ipse puellas.
Gaudeat in puero, si quis amicus erit.
Tranquillo tuta descendis flumine cymba.
Quid tibi tam parui littoris unda nocet?
Alter sæpe uno mutat præcordia uerbo,
Alter uix ipso sanguine mollis erit.

AD CYNTHIAM.

HOC *uerum est tota te ferri Cynthia Roma,*
Et non ignota uiuere nequitia.
Hoc merui sperare: dabis mihi perfida pœnas,
Et nobis Aquilo Cynthia uentus erit.
Inueniam tamen e multis fallacibus unam,
Quæ fieri nostro carmine nota uelit,
Nec mihi tam duris insultet moribus, & te
Vellicet. heu sero flebis amata diu.
Nunc est ira recens: nunc est discedere tempus.
Si dolor abfuerit, crede redibit amor.

Non ita Carpathiæ uariant Aquilonibus undæ,
Nec dubio nubes uertitur atra Noto,
Quàm facile irati uerbo mutantur amantes.
Dum licet, iniusto subtrahe colla iugo.
Nec tu non àliquid, sed prima nocte, dolebis.
Omnè in amore malum, si patiare, leue est.
At tu, per dominæ Iunonis dulcia iura,
Parce tuis animis, uita, nocere tibi.
Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
Verum etiam instanti læsa repugnat ouis.
Nec tibi periuro scindam de corpore uestes:
Nec mea præclusas fregerit ira fores:
Nec tibi connexos iratus carpere crines,
Nec duris ausim lædere pollicibus.
Rusticus hæc aliquis tam turpia prœlia quærat,
Cuius non ederæ circumiere caput.
Scribam igitur quod non unquam tua deleat ætas,
Cynthia forma potens, Cynthia uerba leuis.
Crede mihi, quamuis contemnas murmura famæ,
Hic tibi pallori Cynthia uersus erit.

6. AD EANDEM.

NON *ita complebant Ephyreæ Laidos ædes,*
Ad cuius iacuit Græcia tota fores:
Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in qua populus lusit Erichthonius:
Nec quæ deletas potuit componere Thebas.
Phryne, tam multis facta beata uiris.
Quin etiam falsos fingis tibi sæpe propinquos:

Oscula

Oscula nec desunt qui tibi iure ferant.
Me iuuenum facies pictæ, me nomina lædunt,
Me tener in cunis, & sine uoce puer:
Me lædet, si multa tibi dabit oscula mater,
Me soror, & cum qua dormit amica simul.
Omnia me lædent. timidus sum. ignosce timori.
Et miser in tunica suspicor esse uirum.
His olim, ut fama est, uitijs ad prælia uentum est:
His Troiana uides funera principijs,
Aspera Centauros eadem dementia iussit
Frangere in aduersum pocula Pirithoum.
Cur exempla petam Graium? tu criminis auctor
Nutritus duro Romule lacte Lupæ:
Tu rapere intactas docuisti impune Sabinas.
Per te nunc Romæ quidlibet audet Amor.
Felix Admeti coniux, & lectus Vlyssis,
Et quæcunque uiri femina limen amat.
Templa Pudicitiæ quid opus statuisse puellis,
Si cuiuis nuptæ quidlibet esse licet?
Quæ manus obscœnas depinxit prima tabellas,
Et posuit casta turpia uisa domo,
Illa puellarum ingenuos corrupit ocellos,
Nequitiæq. suæ noluit esse rudes,
Ah gemat, in terris ista qui protulit arte
Iurgia sub tacita condita lætitia.
Non istis olim uariabant tecta figuris,
Cum paries nullo crimine pictus erat.
Sed non immerito uelauit aranea fanum,
Et mala desertos occupat herba deos,

Quos

Quos igitur tibi custodes, quæ limina ponam,
Quæ nunquam supra pes inimicus eat?
Nam nihil inuitæ tristis custodia prodest:
Quam peccare pudet, Cynthia, tuta sat est.
Vxor me nunquam, nunquam me ducet amica:
Semper amica mihi, semper & uxor eris.

7. AD CYNTHIAM.

GAVISA *est certe sublatam Cynthia legem;*
Qua quondam edicta, flemus uterque diu.
Ni nos diuideret: quamuis diducere amantes
Non queat inuitos Iuppiter ipse duos.
At magnus Cæsar, sed magnus Cæsar in armis.
Deuictæ gentes nil in amore ualent.
Nam citius paterer caput hoc discedere collo,
Quàm possem nuptæ perdere amore faces.
An ego transirem tua limina clausa maritus
Respiciens udis perdita luminibus?
Ah mea tum quales caneret tibi Cynthia cantus
Tibia, funesta tristior illa tuba.
Vnde mihi patrijs natos præbere triumphis?
Nullus de nostro sanguine miles erit.
Quòd si uera meæ comitarem castra puellæ,
Non mihi sat magnus Castoris iret equus.
Hinc etenim tantum meruit mea gloria nomen,
Gloria ad hibernos lata Borysthenidas.
Tu mihi sola places: placeam tibi Cynthia solus.
Hic erit & patrio sanguine pluris amor.

AD AMICVM.

ERIPITVR nobis iam pridem cara puella,
Et tu me lacrymas fundere amice uetas?
Nullæ sunt inimicitiæ, nisi amoris, acerbæ.
Ipsum me iugula, lenior hostis ero.
Possum ego in alterius positam spectare lacerto?
Nec mea dicetur, quæ modo dicta mea est?
Omnia uertuntur, certe uertuntur amores.
Vinceris, aut uincis, hæc in amore rota est.

*

Magni sæpè duces, magni cecidere tyranni:
Et Thebæ steterant, altaq. Troia fuit.
Munera quanta dedi, uel qualia carmina feci:
Illa tamen nunquam ferrea dixit, amo.
Ergo iam multos nimium temerarius annos,
Improba qui tulerim teque, tuamq. domum.
Ecquando ire tibi liber sum uisus? an usque
In nostrum iacies uerba superba caput?
Sic igitur prima moriere ætate Properti:
Sed morere; interitu gaudeat illa tuo.
Exagitet nostros manes, sectetur & umbras,
Insultetq. rogis, calcet & ossa mea.
Quid? non Antigones tumulo Bœotius Hæmon
Corruit ipse suo saucius ense latus?
Et sua cum miseræ permiscuit ossa puellæ,
Qua sine Thebanam noluit ire domum?
Sed non effugies: mecum moriaris oportet:

Hoc

Hoc eodem ferro ſtillet uterque cruor,
Quamuis iſta mihi mors eſt inhoneſta futura;
Mors inhoneſta quidem, tu moriere tamen.
Ille etiam abrepta deſertus coniuge Achilles
Ceſſare in tectis pertulit arma ſua.
Viderat illa fuga tractos in littore Achiuos,
Feruere & Hectorea Dorica caſtra face:
Viderat informem multa Patroclon arena
Porrectum, & ſparſas cæde iacere comas.
Omnia formoſam propter Briſeida paſſus.
Tantus in erepto ſæuit amore dolor.
At poſtquam ſera captiua eſt reddita pœna,
Fortem illum Aemonijs Hectora traxit equis.
Inferior multo cum ſim uel Marte, uel armis,
Mirum ſi de me iure triumphat Amor.

AD AMICAM DE RIVALI.

ISTE quod eſt, ego ſæpe fui; *ſed fors & in hora*
Hoc ipſo eiecto carior alter erit.
Penelope poterat bis denos ſalua per annos
Viuere, tam multis femina digna procis,
Coniugium falſa poterat differre Minerua,
Nocturno ſoluens texta diurna dolo.
Viſura & quamuis nunquam ſperaret Vlyſſem,
Illum expectando facta remanſit anus.
Necnon exanimem amplectens Briſeis Achillem
Candida ueſana uerberat ora manu.
Et dominum lauit mærens captiua cruentum,
Appoſitum fluuijs in Simoenta uadis,

Fœdauitq.

Fœdauitq. comas, & tanti corpus Achillis,
Maximaq. in parua sustulit ossa manu,
Quando ibi nec Peleus aderat, nec cærula mater,
Scyria nec uiduo Deidamia uiro.
Tunc igitur ueris gaudebat Græcia natis,
Tunc etiam felix inter & arma pudor.
At tu non una potuisti nocte uacare
Impia, non unum sola manere diem.
Quin etiam multo duxisti pocula risu.
Forsitan & de me uerba fuere mala.
Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit.
Di faciant isto capta fruare uiro.
Hæc mihi uota tuam propter suscepta salutem,
Cum capite hoc Stygiæ iam peterentur aquæ,
Et lectum flentes circumstaremus amici?
Hic ubi tum (pro dij) perfida, quis ue fuit,
Quid si longinquos retinerer miles ad Indos?
Aut mea si staret nauis in Oceano?
Sed uobis facile est uerba, & componere fraudes.
Hoc unum didicit femina semper opus.
Non sic incerto mutantur flamine Syrtes,
Nec folia hiberno tam tremefacta noto,
Quàm cito feminea non constat fœdus in ira,
Siue ea caussa grauis, siue ea caussa leuis.
Nunc quoniam ista tibi placuit sententia, cedam.
Tela precor pueri figite acuta magis.
Figite certantes, atque hanc mihi soluite uitam.
Sanguis erit uobis maxima palma meus.
Sidera sunt testes, & matutina pruina,

Et furtim misero ianua aperta mihi,
Te nihil in uita nobis acceptius unquam.
Nunc quoque eris, quamuis sis inimica mihi.
Nec domina ulla meo ponet uestigia lecto.
Solus ero, quoniam non licet esse tuum.
Atque utinam, si forte pios eduximus annos,
Ille uir in medio fiat amore lapis.
Non ob regna magis diris cecidere sub armis
Thebani media non sine matre duces,
Quàm mihi si media liceat pugnare puella:
Mortem ego non fugiam morte subire tua.

AD MVSAM.

IAM tempus lustrare alijs Helicona choreis,
Et campum Hæmonio iam dare tempus equo.
Iam libet & fortes memorare ad prœlia turmas,
Et Romana mei dicere castra ducis.
Quòd si deficiant uires, audacia certe
Laus erit in magnis, & uoluisse sat est.
Aetas prima canat Veneres, extrema tumultus.
Bella canam, quando scripta puella mea est.
Nunc uolo subducto grauior procedere uultu:
Nunc aliam citharam me mea musa docet.
Surge anima ex humili iam carmine: sumite uires
Pierides: magni nunc erit oris opus.
Iam negat Euphrates equitem post terga tueri.
Parthorum, & Crassos se tenuisse dolet.
India quin Auguste tuo dat colla triumpho,
Et domus intactæ te tremit Arabiæ.

Et

Et si qua extremis tellus se subtrahit oris,
Sentiet illa tua postmodo uicta manus.
Hæc ego castra sequar uates. tua castra canendo,
Magnus ero. seruent hunc mihi fata diem.
Vt caput in magnis ubi non est tangere signis,
Ponitur hic imos ante corona pedes.
Sic nos nunc inopes laudis conscendere carmen,
Pauperibus sacris uilia thura damus.
Nondum etiam Ascræos norunt mea carmina fontes,
Sed modo Permessi flumine lauit Amor.

11 AD CYNTHIAM.

SCRIBANT de te alij, uel sis ignota, licebit.
Laudet, qui sterili semina ponit humo.
Omnia, crede mihi, tecum uno munera lecto
Auferet extremi funeris atra dies:
Et tua transibit contemnens ossa uiator,
Nec dicet, cinis hic docta puella fuit.

12 DE AMORE.

QVICVNQVE ille fuit, puerũ qui pinxit Amorem
Non ne putas miras hunc habuisse manus?
Is primum uidit, sine sensu uiuere amantes,
Et leuibus curis magna perire bona.
Idem non frustra uentosas addidit alas,
Fecit & humano corde uolare deum.
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda,
Nostraq. non ullis permanet aura locis.
Et merito hamatis manus est armata sagittis,

Et pharetra ex humero Gnosia utroque sonat.
Ante ferit quoniam, tuti quàm cernimus hostem,
Nec quisquam, ex illo uulnere sanus abit.
In me tela manent, manet & puerilis imago,
Sed certe pennas perdidit ille suas.
Euolat e nostro quoniam de pectore nusquam,
Assiduusq. meo sanguine bella gerit.
Quid tibi iucundum siccis habitare medullis?
Si pudor est, alio traijce tela tua.
Intactos isto satius tentare ueneno.
Non ego, sed tenuis uapulat umbra mea:
Quam si perdideris, quis erit, qui talia cantet?
Hæc mea musa leuis, gloria magna tua est,
Quæ caput, & digitos, & lumina nigra puellæ,
Et canit, ut soleant molliter ire pedes.

13 AD CYNTHIAM.

NON *tot Achæmenijs armantur Susa sagittis,*
Spicula quot nostro pectore fixit Amor.
Hic me tam graciles uetuit contemnere musas,
Iussit & Ascræum sic habitare nemus:
Non ut Pieriæ quercus mea uerba sequantur,
Aut possim Ismaria ducere ualle feras:
Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia uersu.
Tunc ego sim Inachio notior arte Lino.
Non ego sum formæ tantum mirator honestæ,
Nec si qua illustres femina iactat auos.
Me iuuet in gremio doctæ legisse puellæ,
Auribus & puris scripta probasse mea.

Hæc ubi contigerint, populi confuſa ualeto
Fabula: nam domina iudice tutus ero.
Quòd ſi forte bonas ad pacem uerterit aures,
Poſſum inimicitias tunc ego ferre Iouis.
Quandocunque igitur noſtros mors claudet ocellos,
Accipe quæ ſerues funeris acta mei.
Nec mea tunc longa ſpatietur imagine pompa,
Nec tuba ſit fati uana querela mei:
Nec mihi tunc fulcro ſternatur lectus eburno,
Nec ſit in Attalico mors mea nixa toro.
Deſit odoriferis ordo mihi lancibus. aſſint
Plebeij paruæ funeris exequiæ.
Sat ſit magna mei, ſi tres ſint, pompa libelli,
Quos ego Perſephonæ maxima dona feram.
Tu uero nudum pectus lacerata ſequeris,
Nec fueris nomen laſſa uocare meum:
Oſculaq. in gelidis pones ſuprema labellis,
Cum dabitur Syrio munere plenus onyx.
Deinde, ubi ſuppoſitus cinerem me fecerit ardor,
Accipiat manes paruula teſta meos:
Et ſit in exiguo laurus ſuperaddita buſto,
Quæ tegat extincti funeris umbra locum.
Et duo ſint uerſus: Qui nunc iacet arida puluis,
Vnius hic quondam ſeruus amoris erat.
Nec minus hæc noſtri noteſcet fama ſepulcri,
Quàm fuerant Phthij buſta cruenta uiri.
Tu quoque, ſi quando uenies ad fata, memento
Hoc iter, ad lapides cana ueni memores.
Interea caue, ſi nos aſpernata ſepultos,

Non nihil ad uerum conſcia terra.
Atque utinam primis animam me ponere cunis
Iuſſiſſet quæuis de tribus una ſoror.
Nam quò tam dubiæ ſeruetur ſpiritus horæ?
Neſtoris eſt uiſus poſt tria ſæcla cinis.
Si tam longæuæ minuiſſet fata ſenectæ
Gallicus Iliacis miles in aggeribus;
Non ille Antilochi uidiſſet corpus humati.
Diceret aut, o mors cur mihi ſera uenis?
Tu tamen amiſſo non nunquam flebis amico.
Fas eſt præteritos ſemper amare uiros.
Teſtis, qui niueum quondam percuſſit Adonim
Venantem Idalio uertice, durus aper.
Illis formoſum fleuiſſe paludibus, illuc
Diceris effuſa tu Venus iſſe coma.
Sed fruſtra mutos reuocabis Cynthia manes.
Nam mea quid poterunt oſſa minuta loqui?

LAETATVR POTITVS AMICA.

NON *ita Dardanio gauiſus Atrida triumpho eſt,*
Cum caderent magnæ Laomedontis opes;
Nec ſic errore exacto lætatus Vlyſſes,
Cum tetigit caræ littora Dulichiæ;
Nec ſic Electra ſaluum cum aſpexit Oreſtem,
Cuius falſa tenens fleuerat oſſa ſoror,
Nec ſic incolumem Minois Theſea uidit,
Dædaleum lino cum duce rexit iter;
Quanto ego præterita collegi gaudia nocte.
Immortalis ero, ſi altera talis erit.

At, dum demissis supplex ceruicibus ibam,
Dicebar sicco uilior esse lacu.
Nec mihi iam fastus opponere quærit iniquos,
Nec mihi ploranti lenta sedere potest.
Atque utinam non tam sero mihi nota fuisset.
Conditio: cineri nunc medicina datur.
Ante pedes cæcis lucebat semita nobis.
Scilicet insano nemo in amore uidet.
Hoc sensi prodesse magis. contemnite amantes.
Sic hodie ueniet, si qua negauit heri.
Pulsabant alij frustra, dominamq́. uocabant.
Mecum habuit positum lenta puella caput.
Hæc mihi deuictis potior uictoria Parthis:
Hæc spolia, hæc reges, hæc mihi currus erunt.
Magna ego dona tua figam Cytherea columna,
Taleq́. sub nostro nomine carmen erit.
Has pono ante tuas tibi diua Propertius ædes
Exuuias, tota nocte receptus amans.
Nunc ad te mea lux ueniet mea littora nauis.
Seruata. an medijs sidat onusta uadis?
Et, si forte aliqua nobis mutabere culpa,
Vestibulum iaceam mortuus ante tuum.

15 NARRAT VOLVPTATES SVAS.

O ME *felicem, nox o mihi candida, & o tu*
Lectule delicijs facte beate meis,
Quàm multa apposita narramus uerba lucerna,
Quantaque, sublato lumine, rixa fuit.
Nam modo nudatis mecum est luctata papillis,

Interdum tunica duxit operta moram.
Illa meos somno lassos patefecit ocellos
Ore suo, & dixit, siccine lente iaces?
Quàm uario amplexu mutamus brachia, quantum
Oscula sunt labris nostra morata tuis.
Non iuuat in cæco Venerem corrumpere motu.
Si nescis, oculi sunt in amore duces.
Ipse Paris nuda fertur perijsse Lacæna,
Cum Menelaeo surgeret e thalamo.
Nudus & Endymion Phœbi cepisse sororem
Dicitur, & nudæ concubuisse deæ.
Quòd si pertendens animo uestita cubaris,
Scissa ueste meas experiere manus:
Quin etiam, si me ulterius prouexerit ira,
Ostendes matri brachia læsa tuæ.
Nec dum inclinatæ prohibent te ludere mammæ.
Viderit hæc, si quam iam peperisse pudet.
Dum nos fata sinunt, oculos satiemus amore.
Nox tibi longa uenit, nec reditura dies.
Atque utinam hærentes sic nos uincire catena
Velles, ut nunquam solueret ulla dies.
Exemplo iunctæ tibi sint in amore columbæ,
Masculus & totum femina coniugium.
Errat, qui finem uesani quærit amoris.
Verus amor nullum nouit habere modum.
Terra prius falso partu deludet arantes,
Et citius nigros sol agitabit equos,
Fluminaq. ad caput incipient reuocare liquores,
Aridus & sicco gurgite piscis erit,

Quàm possim nostros alio transferre calores.
Huius ero uiuus, mortuus huius ero.
Quòd mihi si secum tales concedere noctes
Illa uelit, uitæ longus & annus erit.
Si dabit hæc multas, fiam immortalis in illis.
Nocte una quiuis uel Deus esse potest.
Qualem si cuncti uellent decurrere uitam,
Et pressi multo membra iacere mero,
Non ferrum crudele esset, neque bellica nauis,
Nec nostra Actiacum uerteret ossa mare;
Nec toties proprijs circum oppugnata triumphis
Lassa foret crines soluere Roma suos.
Hæc certe merito poterunt laudare minores.
Læserunt nullos pocula nostra deos.
Tu modo, dum licet, hunc fructum ne desere uitæ.
Omnia si dederis, oscula pauca dabis.
At ueluti folia arentes liquere corollas,
Quæ passim calathis strata natare uides:
Sic nobis, qui nunc magnum speramus amantes,
Forsitan includet crastina fata dies.

16 AD CYNTHIAM.

PRAETOR *ab Illyricis uenit modo Cynthia terris,*
Maxima præda tibi, maxima cura mihi.
Non potuit saxo uitam posuisse Cerauno.
Ah Neptune, tibi qualia dona darem.
Nunc sine me plena fiunt conuiuia mensa:
Nunc sine me tota ianua nocte patet,
Quare, si sapis, oblatas ne desere messes,

Et ſtolidum pleno uellere carpe pecus.
Deinde, ubi conſumpto reſtabit munere pauper;
  Dic, alias iterum nauiget Illyrias.
Cynthia non ſequitur faſces, nec curat honores.
  Semper amatorum ponderat illa ſinus.
At tu nunc noſtro Venus o ſuccurre dolori,
  Rumpat ut aſſiduis membra libidinibus.
Ergo muneribus quiuis mercatur amorem?
  Iuppiter, indigna merce puella perit.
Semper in Oceanum mittit me quærere gemmas,
  Et iubet ex ipſa tollere dona Tyro.
Atque utinam Romæ nemo eſſet diues, & ipſe
  Straminea poſſet dux habitare caſa.
Nunquam uenales eſſent ad munus amicæ;
  Atque una fieret cana puella domo.
Non quia ſeptenas noctes ſeiuncta cubaris,
  Candida tam fœdo brachia fuſa uiro;
Non quia peccaris, teſtor te; ſed quia uulgo
  Formoſis leuitas ſemper amica fuit.
Barbarus excuſſis agitat ueſtigia lumbis,
  Et ſubito felix nunc mea regna tenet.
Aſpice quid donis Eriphyle inuenit amaris,
  Arſerit & quantis nupta Creuſa malis.
Nulla ne ſedabit noſtros iniuria fletus?
  An dolor hic uitijs neſcit abeſſe ſuis?
Tot iam abiere dies, cum me nec cura theatri,
  Nec tetigit campi, nec mea muſa iuuat.
Ah pudeat certe, pudeat: niſi forte, quod aiunt,
  Turpis amor ſurdis auribus eſſe ſolet.

Cerne ducem, modo qui fremitu compleuit inani
Actia damnatis æquora militibus.
Hunc infamis amor uersis dare terga carinis
Iussit, & externo quærere in orbe fugam.
Cæsaris hæc uirtus, & gloria Cæsaris hæc est.
Illa, qua uicit, condidit arma manu.
Sed quascunque tibi uestes, quoscunque smaragdos,
Quos ue dedit flauo lumine chrysolitos,
Hæc uideam rapidas in uanum ferre procellas,
Quæ tibi terra uelim, quæ tibi fiet aqua.
Non semper placidus periuros ridet amantes
Iuppiter, & surda negligit aure preces.
Vidistin' toto sonitus percurrere cælo?
Fulminaq. ætherea desiluisse domo?
Non hæc Pleiades faciunt, neque aquosus Orion:
Nec sic de nihilo fulminis ira cadit.
Periuras tunc ille solet punire puellas,
Deceptus quoniam fleuit & ipse deus.
Quare ne tibi sit tanti Sidonia uestis,
Vt timeas quoties nubilus Auster erit.

17 DE EXCLVSIONE.

MENTIRI *noctem, promissis ducere amantem,*
Hoc erit infectas sanguine habere manus.
Horum ego sum uates, quoties desertus amaras
Expleui noctes fractus utroque toro.
Vel tu Tantalea moueare ad flumina sorte,
Vt liquor arenti fallat ab ore sitim:
Vel tu Sisyphios licet admirere labores,

Difficile ut toto monte uolutet onus:
Durius, in terris nihil est, quod uiuat amante,
Nec modo si sapias, quod minus esse uelis.
Quem modo felicem, inuidia admirante, ferebant,
Nunc decimo admittor uix ego quoque die.
Nunc iacere e duro corpus iuuat impia saxo,
Sumere & in nostras trita uenena manus.
Nunc licet in triuijs sicca requiescere luna,
Aut per rimosas mittere uerba fores.
Quod quamuis ita sit, dominam mutare cauebo,
Tum flebit, cum mi senserit esse fidem.

18 AD CYNTHIAM.

ASSIDVAE *multis odium peperere querelæ.*
Frangitur in tacito femina sæpe uiro,
Si quid uidisti, semper uidisse negato:
Aut si quid doluit forte, dolere nega.
Quid si iam canis ætas mea candeat annis?
Et faceret scissas languida ruga genas?
At non Tithoni spernens Aurora senectam
Desertum Eoa passa iacere domo est.
Illum sæpe suis decedens fouit in ulnis,
Quàm prius adiunctos sedula lauit equos.
Illum ad uicinos cum amplexa quiesceret Indos,
Maturos iterum est questa redire dies.
Illa deos currum conscendens dixit iniquos,
Inuitum & terris præstitit officium,
Cum maiora senis Tithoni gaudia uiui,
Quàm grauis, amisso Memnone, luctus erat.

Cum

Cum ſene non puduit talem dormire puellam,
Et cañæ toties oſcula ferre comæ.
At tu etiam iuuenem odiſti me perfida, cum ſis
Ipſa anus haud longa curua futura die.
Quin ego diminuo curam, quòd ſæpe Cupido
Huic malus eſſe ſolet, cui bonus ante fuit:
Nunc etiam infectos demens imitare Britanos,
Ludis & extremo tincta nitore caput.
Vt natura dedit, ſic omnis recta figura.
Turpis Romano Belgicus ore color.
Illi ſub terris fiant mala multa puellæ,
Quæ mentita ſuas uertit inepta comas.
De me, mi certe poteris formoſa uideri;
Mi formoſa ſatis, ſi modo ſæpe uenis.
An, ſi cæruleo quædam ſua tempora fuco
Tinxerit, iccirco cærula forma bona eſt?
Cum tibi nec frater, nec ſit tibi filius ullus,
Frater ego, & tibi ſim filius unus ego.
Ipſe tuus ſemper tibi ſit cuſtodia lectus,
Nec nimis ornata fronte ſedere uelis.
Credam ego, narranti noli committere famæ.
Et terram rumor tranſilit, & maria.

9 AD CYNTHIAM.

ETSI, *me inuito, diſcedis Cynthia Roma,*
Lætor quòd ſine me deuia rura colis.
Nullus erit caſtis iuuenis corruptor in agris,
Qui te blanditijs non ſinat eſſe probam.
Nulla neque ante tuas orietur rixa feneſtras,

Nec tibi clamatæ ſomnus amarus erit.
Sola eris, & ſolos ſpectabis Cynthia montes,
Et pecus, & fines pauperis agricolæ.
Illic te nulli poterunt corrumpere ludi,
Fanaq. peccatis plurima cauſſa tuis.
Illic aſſidue tauros ſpectabis arantes,
Et uitem docta ponere falce comas:
Atque ibi rara feres inculto thura ſacello,
Hœdus ubi agreſtes corruet ante focos.
Protinus & nuda choreas imitabere ſura;
Omnia ab externo ſint modo tuta uiro.
Ipſe ego uenabor: iam nunc me ſacra Dianæ
Suſcipere, & Veneri ponere uota iuuat.
Incipiam captare feras, & reddere pinu
Cornua, & audaces ipſe monere canes:
Non tamen, ut uaſtos auſim tentare leones,
Aut celer agreſtes comminus ire ſues.
Hæc igitur mihi ſit, lepores, audacia, molles
Excipere, & ſtricto figere auem calamo,
Quà formoſa ſuo Clitumnus flumina luco
Integit, & niueos abluit unda boues.
Tu, quoties aliquid conabere, uita, memento
Venturum paucis me tibi luciferis.
Sic me nec ſolæ poterunt auertere ſiluæ,
Nec uaga muſcoſis flumina fuſa iugis,
Quin ego in aſſidua mutem tua nomina lingua.
Abſenti nemo non nocuiſſe uelit.

AD CYNTHIAM.

QVID *fles abducta grauius Briſeide? quid fles*

Anxia captiua tristius Andromacha?
Quid ne mea de fraude deos insana fatigas?
Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
Non tam nocturna uolucris funesta querela
Attica Cecropijs obstrepit in folijs:
Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba
Solicito lacrymans defluit a Sipylo.
Me licet æratis astringant brachia nodis;
Sint mea uel Danaes condita membra domo;
In te ego & æratas rumpam, mea uita, catenas,
Ferratam Danaes transiliamq. domum.
De te quodcunque ad surdas mihi dicitur aures:
Tu modo ne dubita de grauitate mea.
Ossa tibi iuro per matris, & ossa parentis,
(Si fallo, cinis heu sit mihi uterque grauis)
Me tibi ad extremas mansurum, uita, tenebras.
Ambos una fides auferet, una dies,
Quòd si nec nomen, nec me tua forma teneret;
Posset seruitium mite tenere tuum.
Septima iam plenæ deducitur orbita lunæ,
Cum de me, & de te compita nulla tacent.
Interea nobis non nunquam ianua mollis,
Non nunquam lecti copia facta tui:
Nec mihi muneribus nox ulla est empta beatis,
Quicquid eram, hoc animi gratia magna tui.
Cum te tam multi peterent, tu me una petisti.
Possum ego naturæ non meminisse tuæ?
Tunc me uel tragicæ uexetis Erinnyes, & me
Inferno damnes Aeace iudicio;

Atque inter Tityi uolucres mea pœna uagetur;
Tumq. ego Sisyphio saxa labore geram.
Nec tu supplicibus me sis uenerata tabellis.
Vltima talis erit, quæ mea prima fides.
Hoc mihi perpetuo ius est, quòd solus amator.
Nec cito desisto, nec temere incipio.

21 AD CYNTHIAM DE PANTHO.

A H *quantum de me Panthi tibi pagina finxit,*
Tantum illi Pantho ne sit amica Venus,
Sed tibi iam uideor Dodona uerior augur.
Vxorem ille tuus pulcher amator habet.
Tot noctes periere: nihil pudet. aspice, cantat
Liber: tu nimium credula sola iaces.
Et nunc inter eos tu sermo es: te ille superbus
Dicit se inuito sæpe fuisse domi.
Dispeream, si quicquam aliud, quàm gloria, de te
Quæritur. has laudes ille maritus habet.
Colchida sic hospes quondam decepit Iason.
Eiecta est, tenuit nanque Creusa domum.
Sic a Dulichio iuuene est elusa Calypso.
Vidit amatorem pandere uela suum.
Ah nimium faciles aurem præbere puellæ.
Discite, desertæ, non temere esse bonæ.
Huic quoque, qui restat, iam pridem quæritur alter.
Experta in primo stulta cauere potest.
Nos quocunque loco, nos omni tempore tecum,
Siue ægra pariter, siue ualente, sumus.

AD

22 AD DEMOPHOONTEM.

Scis here mi multas pariter placuisse puellas,
Scis mihi Demophoon multa uenire mala.
Nulla meis frustra lustrantur compita plantis.
O nimis exitio nata theatra meo.
Siue aliquis molli deducit candida gestu
Brachia, seu uarios incinit ore modos.
Interea nostri quærunt sibi uulnus ocelli,
Candida non tecto pectore si qua sedet.
Siue uagi crines puris in frontibus errant,
Indica quos medio uertice gemma tenet.
Quæ si forte aliquid uultu mihi dura negarat,
Frigida de tota fronte cadebat aqua.
Quæris Demophoon cur sim tam mollis in omnes.
Quod quæris, quare non habet ullus amor?
Cur aliquis sacris laniat sua brachia cultris?
Et Phrygis insanos cæditur ad numeros?
Vnicuique dedit uitium natura creato.
Mi Fortuna aliquid semper amare dedit.
Me licet & Thamyræ cantoris fata sequantur:
Nunquam ad formosas inuide cæcus ero.
Sed, tibi si exiles uideor tenuatus in artus:
Falleris: haud unquam est culta labore Venus.
Percontere licet: sæpe est experta puella
Officium tota nocte ualere meum.
Iuppiter Alcmenæ geminas requieuerat arctos,
Et cælum noctu bis sine rege fuit:
Nec tamen iccirco languens ad fulmina uenit.

Nullus

Nullus amor uires eripit ipse suas,
Quid cum e complexu Briseidos iret Achilles,
Num fugere minus Thessala tela Phryges?
Quid ferus Andromachæ lecto cùm surgeret Hector,
Bella Mycenææ non timuere rates?
Ille uel hic classes poterat, uel perdere muros.
Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego.
Aspice uti cælo modo sol, modo luna ministret:
Sic etiam nobis una puella parum est.
Altera me cupidis teneat, foueatq. lacertis:
Altera, si quando est, non sinat esse locum.
Aut, si forte irata meo sit facta ministro,
Vt sciat esse aliam, quæ uelit esse mea.
Nam melius duo defendunt retinacula nauem,
Tutius & geminos anxia mater alit.
Aut, si es dura, nega: sin es non dura, uenito.
Quid iuuat in nullo pondere uerba loqui?
Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,
Speranti subito si qua uenire negat.
Quanta illum toto uersant suspiria lecto,
Cùm recipi, quem non nouerit, ille putat.
Et rursum puerum quærendo audita fatigat:
Quem, quæ scire timet, dicere plura iubet.

23 DE AMORIS SERVITVTE.

CVI *fuit indocti fugienda hæc semita uulgi,*
Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.
Ingenuus quisquam alterius dat munera seruo,
Vt commissa suæ uerba ferat dominæ?

Et quærit toties, quænam nunc porticus illam
Integit? & campo quo mouet illa pedes?
Deinde ubi pertuleris, quos dicit fama labores
Herculis, ut scribat, muneris ecquid habes?
Cernere uti possis uultum custodis auari,
Captus & immunda sæpe latere casa.
Quàm care semel in toto nox uertitur anno.
Ah pereant, si quos ianua clausa iuuat.
Contra reiecto quæ libera uadit amictu,
Custodum & nullo septa tumore, placet;
Cui sæpe immundo Sacra conteritur uia socco,
Nec sinit esse moram, si quis adire uelit.
Differet hæc nunquam, nec poscet garula, quæ te
Astrictus ploret sæpe dedisse pater.
Nec dicet, timeo: propera iam surgere quæso:
Infelix hodie uir mihi rure uenit.
Et quas Euphrates, & quas mihi misit Orontes
Me capiant. nolim furta pudica tori.
Libertas quoniam nulli iam restat amanti.
Nullus liber erit, si quis amare uolet.

24 DE CYNTHIA IN AEMVLVM.

Tv loqueris, cùm sis iam toto fabula libro,
Et tua sit toto Cynthia lecta foro.
Cui non his uerbis aspergat tempora sudor,
Aut pudor ingenus, aut reticendus amor?
Quòd si iam facilis spiraret Cynthia nobis;
Non ego nequitiæ dicerer esse caput.
Nec sic per totam infamis traducerer urbem,

Vrerer & quamuis, nomine uerba darem.
Quare ne tibi ſit mirum me quærere uiles,
Parcius infamant. num tibi cauſſa leuis?
Et modo pauonis caudæ flabella ſuperbæ,
Et manibus dura frigus habere pila,
Et cupit iratum talos me poſcere eburnos,
Quæq. nitent ſacra uilia dona uia.
Ac peream, ſi me iſta mouent diſpendia: ſed me
Fallaci dominæ iam pudet eſſe iocum.
Hoc erat in primis, quod me gaudere iubebas?
Tam te formoſam non pudet eſſe leuem?
Vna, aut altera nox nondum eſt in amore peracta,
Et dicor lecto iam grauis eſſe tuo.
Me modo laudabas, & carmina noſtra legebas.
Ille tuus pennas tam cito uertit amor.
Contendat mecum ingenio, contendat & arte,
In primis una diſcat amare domo.
Si libitum tibi erit, Lernæas pugnet ad hydras,
Et tibi ab Heſperio mala dracone ferat.
Tetra uenena libens, & naufragus ebibat undas,
Et nunquam pro te deneget eſſe miſer.
Quos utinam in nobis uita experiare labores,
Iam tibi de timidis iſte proteruus erit,
Qui nunc ſe in timidum iactando uenit honorem,
Diſſidium uobis proximus annus erit.
At me non ætas mutabit tota ſibyllæ,
Non labor Alcidæ, non niger ille dies.
Tu mea compones, & dices: oſſa Properti
Hæc tua ſunt, eheu tu mihi certus eras.

Certus eras eheu, quamuis nec sanguine auito
Nobilis, & quamuis non ita diues eras.
Nil ego non patiar, nunquam me iniuria mutat.
Ferre ego formosam, nullum onus esse puto.
Credo ego non paucos ista perijsse figura:
Credo ego, sed multos non habuisse fidem.
Paruo dilexit spatio Minoida Theseus,
Phyllida Demophoon, hospes uterque malus.
Iam tibi Iasonia nota est Medea carina,
Et modo seruato sola relicta uiro.
Dura est, quæ multis simulatum fingit amorem.
Et se plus uni si qua parare potest.
Noli nobilibus, noli conferre beatis.
Vix uenit, extremo qui legat ossa die.
Ii tibi nos erimus: sed tu potius, precor, ut me
Demissis plangas pectora nuda comis.

AD CYNTHIAM.

V N I C A *nata meo pulcherrima cura dolori,*
Excludit quoniam sors mea sæpe, ueni.
Ista meis fiet notissima forma libellis,
Calue tua uenia, pace Catulle tua.
Miles depositis annosus secubat armis:
Grandæuiq. negant ducere aratra boues:
Putris & in uacua requiescit nauis arena:
Et uetus in templo bellica parma uacat.
At me ab amore tuo deducet nulla senectus,
Siue ego Tithonus, siue ego Nestor ero.
Non ne fuit satius duro seruire tyranno?

Et gemere in tauro sæue Perille tuo?
Gorgonis et satius fuit obdurescere uultu?
Caucasias etiam si pateremur aues?
Sed tamen obscura teritur rubigine mucro
Ferreus, et paruo sæpe liquore silex.
At nullo dominæ teritur sublimine amor, qui
Restat, et immerita sustinet aure minas.
Vltro contemptus rogat, et peccasse fatetur
Læsus, et inuitis ipse redit pedibus.
Tu quoque, qui pleno fastus assumis amore,
Credule, nulla diu femina pondus habet.
An quisquam in mediis persoluit uota procellis?
Cum sæpe in portu fracta carina natet?
Aut prius infecto deposcit præmia cursu,
Septima quàm metam triuerit arte rota?
Mendaces ludunt flatus in amore secundi.
Si qua uenit sero, magna ruina uenit.
Tu tamen interea, quamuis te diligat illa,
In tacito cohibe gaudia clausa sinu.
Nanque in amore suo semper sua maxima cuique
Nescio quo pacto uerba nocere solent,
Quamuis te persæpe uocet, simul ire memento.
Inuidiam quod habet, non solet esse diu.
Et, si sæcla forent antiquis grata puellis,
Essem ego quod nunc tu. tempore uincor ego.
Non tamen ista meos mutabunt sæcula mores.
Vnusquisque sua nouerit ire uia.
At uos, qui officia in multos reuocatis amores,
Quantum sic cruciat lumina uestra dolor.

Vidistis pleno teneram candore puellam,
Vidistis fusco. dulcis uterque color.
Vidistis quondam Argiua prodire figura,
Vidistis nostras. utraque forma rapit.
Illaq. plebeio, uel sit sandycis amictu,
Hæc, atque illa mali uulneris una uia est.
Cum satis una tuis insomnia portet ocellis,
Vna sit & cuiuis femina multa mala.

26 *Ad Cynthiam de somnio naufragij.*

VIDI *ego te in somnis fracta, mea uita, carina*
Ionio lassas ducere rore manus;
Et quæcunque in me fueras mentita, fateri,
Nec iam humore graues tollere posse comas:
Qualem purpureis agitauit fluctibus Hellen,
Aurea quam molli tergore uexit ouis.
Quàm timui, ne forte tuum mare nomen haberet,
Atque tua labens nauita fleret aqua.
Quæ tum ego Neptuno, quæ tum cum Castore fratri,
Quæq. tibi excepi tum dea Leucothoe.
At tu, uix primas extollens gurgite palmas,
Sæpe meum nomen iam peritura uocas.
Quòd si forte tuos uidisset Glaucus ocellos;
Esses Ionij facta puella maris;
Et tibi præ inuidia Nereides increpitarent,
Candida Nisee, cærula Cymothoe.
Sed tibi subsidio Delphinum currere uidi,
Qui puto Arioniam uexerat ante lyram.
Iamq. ego conabar summo me mittere saxo,

Cum mihi discussit talia uisa metus.
Nunc admirentur, quòd tam mihi pulchra puella
Seruiat, & tota dicar in urbe potens.
Non, si Cambysæ redeant, & flumina Crœsi,
Dicat, de nostro surge poeta toro.
Nam mea cum recitat, dicit se odisse beatos.
Carmina tam sancte nulla puella colit.
Multum in amore fides, multum constantia prodest.
Qui dare multa potest, multa & amare potest.
Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
Hanc sequar, & fidos una aget aura duos.
Vnum littus erit sopitis, unaq. tecto
Arbor, & ex una sæpe bibemus aqua.
Et tabula una duos poterit componere amantes,
Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit.
Omnia perpetiar, sæuus licet urgeat Eurus,
Velaq. in incertum frigidus Auster agat.
Quicunque & uenti miserum uexastis Vlissem,
Et Danaum Euboico littore mille rates,
Et qui mouistis duo littora, cum rudis Argus
Dux erat ignoto missa columba mari.
Illa meis tantum non unquam desit ocellis,
Incendat nauem Iuppiter ipse licet.
Certe ijsdem nudi pariter iactabimur oris.
Me licet unda ferat, te modo terra tegat.
Sed non Neptunus tanto crudelis amori,
Neptunus fratri par in amore Ioui.
Testis Amymone, latices cum ferret in aruis,
Compressa, & Lernæ pulsa tridente palus,

Iam Deus amplexu uotum persoluit, at illi
Aurea diuinas urna refudit aquas.
Crudelem & Boream rapta Orithyia negauit.
Hic Deus & terras, & maria alta domat.
Crede mihi, nobis mitescet Scylla, nec unquam
Alternante uorans uasta Charybdis aqua.
Ipsaq. sidera erunt nullis obscura tenebris.
Purus & Orion, purus & Hædus erit.
Quòd mihi si ponenda tuo sit corpore uita,
Exitus hic nobis non inhonestus erit.

SOLOS AMANTES NOSSE, QVA MORTE PERITVRI SINT.

A T V O S *incertam mortales funeris horam*
Quæritis, & qua sit mors aditura uia
Quæritis & cælo Phœnicum inuenta sereno,
Quæ sit stella homini commoda, quæq. mala.
Seu pedibus Parthos sequimur, seu classe Britanos,
Et maris, & terræ cæca pericla uiæ.
Rursus & obiectum fletis capiti esse tumultum,
Cum Mauors dubias miscet utrinque manus.
Præterea domibus flammam, domibusq. ruinam,
Neu subeant labris pocula nigra tuis.
Solus amans nouit quando periturus, et a qua
Morte, neque hic Boreæ flabra, neque arma timet.
Iam licet & Stygia sedeat sub arundine remex,
Cernat & infernæ tristia uela ratis,
Si modo clamantis reuocauerit aura puellæ,
Concessum nulla lege redibit iter.

Ad Iouem pro amica ægrotante.

IVPPITER *affectæ tandem miserere puellæ.*
Tam formosa tuum mortua crimen erit.
Venit enim tempus, quo torridus æstuat aer,
Incipit & sicco feruere terra cane.
Sed non tam ardoris culpa est, neque crimina cæli,
Quàm, toties sanctos non habuisse deos.
Hoc perdit miseras, hoc perdidit ante puellas:
Quicquid iurarunt, uentus, & unda rapit.
Num sibi collatam doluit Venus? illa peræque
Præ se formosis inuidiosa dea est.
An contempta tibi Iunonis templa Pelasgæ?
Palladis aut oculos ausa negare bonos?
Semper formosæ non nostis parcere uerbis.
Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.
Sed tibi, uexatæ per multa pericula uitæ,
Extremo uenit mollior hora die.
Io uersa caput primos mugiuerat annos:
Nunc dea, quæ Nili flumina uacca bibit.
Ino etiam prima terras ætate uagata est:
Hanc miser implorat nauita Leucothoen.
Andromede monstris fuerat deuota marinis:
Hæc eadem Persei nobilis uxor erat.
Callisto Arcadios errauerat ursa per agros:
Hæc nocturna suo sidere uela regit.
Quòd si forte tibi properarint fata quietem,
Illa sepulturæ fata beata tuæ:
Narrabis Semelæ, quo sit formosa periclo:

Credet & illa suo docta puella malo.
Et tibi Mæonidas, interq. heroidas omnes
Primus erit, nulla non tribuente, locus.
Nunc, utcunque potes, fato gere saucia morem.
Et deus, & durus uertitur ipse dies.
Hoc tibi uel poterit coniux ignoscere Iuno.
Frangitur & Iuno, si qua puella perit.
Deficiunt magico torti sub carmine rhombi,
Et iacet extincto laurus adusta foco.
Et iam luna negat toties descendere cælo,
Nigraq. funestum condidit omen auis,
Vna ratis fati nostros portabit amores
Cærula ad infernos uelificata lacus.
Si non unius, quæso miserere duorum.
Viuam, si uiuet: si cadet illa, cadam.
Pro quibus optatis sacro me carmine damno.
Scribam ego, per magnum est salua puella Iouem.
Ante tuosq. pedes illa ipsa adoperta sedebit,
Narrabitq. sedens longa pericla sua.
Hæc tua Persephone maneat clementia: nec tu
Persephones coniux sæuior esse uelis.
Sunt apud infernos tot millia formosarum:
Pulchra sit in superis scilicet una locis.
Vobiscum est Iopæ, uobiscum candida Tyro,
Vobiscum Europe, nec proba Pasiphae,
Et quot Troia tulit, uetus & quot Achaia formas,
Et Phœbi, & Priami diruta regna senis:
Et quæcunque erat in numero Romana puella,
Occidit: has omnes ignis auarus habet.

Nec forma æternũ, aut cuiquam est fortuna perennis,
Longius, aut propius mors sua quenque manet.
Tu quoniam es mea lux magno demissa periclo,
Munera Dianæ debita redde choro,
Redde etiam excubias diuæ nunc, ante iuuencæ.
votiuas noctes & mihi solue decem.

AD CYNTHIAM.

HESTERNA *mea lux cum potus nocte uagarer,*
Nec me seruorum duceret ulla manus,
Obuia nescio quot pueri mihi turba minuta
Venerat, hos uetuit me numerare timor,
Quorum alij faculas, alij retinere sagittas:
Pars etiam uisa est uincla parare mihi.
Sed nudi fuerant: quorum lasciuior unus,
Arripite hunc, inquit: nam bene nostis eum.
Hic erat, hunc mulier nobis irata locauit,
Dixit, & in collo iam mihi nodus erat.
Hic alter iubet in medium propellere, & alter:
Intereat qui nos non putat esse deos.
Hæc te non meritum totas expectat in horas,
At tu nescio quas quæris inepte fores.
Quæ cum Sidoniæ nocturna ligamina mitræ
Soluerit, atque oculos mouerit illa graues,
Afflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
Sed quos ipse suis fecit Amor manibus.
Parcite iam fratres, iam certos spondet amores,
Et iam ad mandatam uenimus ecce domum.
Atque ita me iniecto duxerunt rursus amictu.

I nunc,

I nunc, et noctes disce manere domi.
Mane erat, et uolui, si sola quiesceret illa,
Visere; at in lecto Cynthia sola fuit.
Obstupui: non illa mihi formosior unquam
Visa, neque ostrina cum fuit in tunica.
Ibat & hinc castæ narratum somnia Vestæ,
Neu sibi, ne ue mihi quæ nocitura forent.
Talis uisa mihi somno demissa recenti.
Heu quantum per se candida forma ualet.
Quid tu matutinus ait speculator amicæ,
Me simulem uestris moribus esse putas?
Non ego tam facilis, sat erit mihi cognitus unus,
Vel tu, uel si quis uerior esse potest.
Apparent non ulla toro uestigia presso,
Signa uoluptatis non iacuisse duos.
Aspice ut in toto nullus mihi corpore surgat
Spiritus, admisso notus adulterio.
Dixit, & opposita propellens suauia dextra,
Prosilit in laxa nixa pedem solea.
Sic ego tam sancti custode recludor amoris,
Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

AD EANDEM.

QVO fugis ah demens? *nulla est fuga: tu licet usque*
Ad Tanaim fugias, usque sequetur Amor.
Non, si Pegaseo uecteris in aere dorso;
Nec, tibi si Persei mouerit ala pedes;
Vel, si te sectæ rapiant talaribus auræ;
Nil tibi Mercurij proderit alta uia.

Instat

Instat semper Amor supra caput, instat amanti,
Et grauis ipse super libera colla sedet.
Excubat ille acer custos, & tollere nunquam
Te patietur humo lumina capta semel.
Et iam si pecces, deus exorabilis ille est,
Si modo præsentes uiderit esse preces.
Ista senes licet accusent conuiuia duri:
Nos modo propositum uita teramus iter.
Illorum antiquis onerentur legibus aures.
Hic locus est, in quo tibia docta sones:
Quæ non iure uado Mæandri iacta natasti,
Turpia cum faceret Palladis ora tumor.
Nunc iam dura paras, Phrygias nunc ire per undas,
Et petere Hyrcani littora nota maris,
Spargereq. alterna communes cæde penates,
Et ferre ad patrios præmia dira lares.
Vna contentum pudeat me uiuere amica.
Hoc si crimen erit, crimen amoris erit.
Mi nemo obijciat. libeat tibi Cynthia mecum
Roscida muscosis antra tenere iugis.
Illic aspicies scopulis hærere sorores,
Et canere antiqui dulcia furta Iouis,
Vt semel est combustus, ut est deperditus Io,
Denique ut ad Troiæ tecta uolarit auis.
Quòd si nemo extat, qui uicerit alitis arma;
Communis culpæ cur reus unus agor?
Nec tu uirginibus reuerentia moueris ora:
Hic quoque non nescit, quid sit, amare, cho rus?
Si tamen Oeagri quædam compressa figura

Bistonijs

Bistonijs olim rupibus accubuit.
Hic ubi me prima statuent in parte choreæ,
Et medius docta cuspide Bacchus erit:
Tum capiti sacros patiar pendere corymbos.
Nam sine te nostrum non ualet ingenium.

31 AD CYNTHIAM.

QVAERIS *cur ueniam tibi tardior? aurea Phœbi*
Porticus a magno Cæsare aperta fuit.
Tantam erat in speciem Pœnis digesta columnis:
Inter quas Danai femina turba senis.
Hic equidem Phœbo uisus mihi pulchrior ipso
Marmoreus tacita carmen hiare lyra:
Atque aram circum steterant armenta Myronis
Quattuor artificis uiuida signa boues:
Tum medium claro surgebat marmore templum,
Et patria Phœbo carius Ortygia.
Auro solis erat supra fastigia currus,
Et ualuæ Libyci nobile dentis opus.
Altera deiectos Parnassi uertice Gallos,
Altera mœrebat funera Tantalidos,
Deinde inter matrem deus ipse, interq. sororem
Pythius in longa carmina ueste sonat.

*

32 AD EANDEM.

QVI *uidet, is peccat. qui non te uiderit, ergo*
Non cupiet. facti crimina lumen habet.
Nam quid Prænestis dubias o Cynthia sortes?

Quid

Quid petis Aeæi mœnia Telegoni?
Cur ue te in Herculeum deportant eſſeda Tybur?
Appia cur toties te uia ducit anum?
Hoc utinam ſpatiare loco, quocunque uagaris
Cynthia. ſed tibi me credere turba uetat.
Cum uidet accenſis deuotam currere tedis
In nemus, & triuiæ lumina ferre deæ.
Scilicet umbroſis ſordet Pompeia columnis
Porticus aulæis nobilis Attalicis,
Et creber pariter platanis ſurgentibus ordo,
Flumina ſopito quæq. Marone cadunt.
Et leuiter nymphis tota crepitantibus urbe,
Cum ſubito Triton ore recondit aquam.
Falleris, iſta tui furtum uia monſtrat amoris.
Non urbem demens, lumina noſtra fugis.
Nil agis, inſidias in me componis inanes.
Tendis iners docto retia nota mihi.
Sed de me minus eſt. famæ iactura pudicæ
Tanta tibi miſeræ, quanta mereris, erit.
Nuper enim de te noſtras me lædit ad aures
Rumor, & in tota non bonus urbe fuit.
Sed tu non debes inimicæ credere linguæ.
Semper formoſis fabula pœna fuit.
Non tua deprenſo damnata eſt fama ueneno.
Teſtis eris puras Phœbe uidere manus.
Sin autem longo nox una, aut altera luſu
Conſumpta eſt, non me crimina parua mouent.
Tyndaris externo patriam amutauit more,
Et ſine decreto eſt uiua reducta domum.

Ipſa Venus quamuis corrupta libidine Martis,
Nec minus in cælo ſemper honeſta fuit.
Quamuis Ida Parin paſtorem dicat amaſſe,
Atque inter pecudes accubuiſſe deam.
Hoc et Hamadryadum ſpectauit turba ſororum,
Sileniq. ſenes, et pater ipſe chori.
Cum quibus Idæo legiſti poma ſub antro,
Suppoſita excipiens Naica dona manu.
An quiſquam in tanto ſtuprorum examine quærit,
Cur hæc tam diues? quis dedit? unde dedit?
O nimium noſtro felicem tempore Romam,
Si contra mores una puella facit.
Hæc eadem ante illam impune et Lesbia fecit.
Quæ ſequitur, certe eſt inuidioſa minus.
Qui quærit Tatios ueteres, duroſq. Sabinos,
Hic poſuit noſtra nuper in urbe pedem.
Tu prius et fluctus poteris ſiccare marinos,
Altaq. mortali deligere aſtra manu,
Quàm facere, ut noſtræ nolint peccare puellæ.
Is mos Saturno regna tenente fuit,
Et cum Deucalionis aquæ fluxere per orbem,
Et poſt antiquas Deucalionis aquas.
Dic mihi, quis potuit lectum ſeruare pudicum?
Quæ dea cum ſolo uiuere ſola deo?
Vxorem quondam magni Minois, ut aiunt,
Corrupit torui candida forma bouis.
Nec minus ærato Danae circundata muro,
Non potuit magno caſta negare Ioui,
Quòd ſeu tu Graias, ſeu ſis imitata Latinas,

Semper uiue meo libera iudicio.

33 AD CYNTHIAM.

TRISTIA *iam redeunt iterum solennia nobis,*
Cynthia iam noctes est operata decem.
Atque utinam Nilo pereat quæ sacra tepente
Misit matronis Inachis Ausoniis.
Quæ dea tam cupidos toties diuisit amantes:
Quæcunque illa fuit, semper amara fuit.
Tu certe Iouis occultis in amoribus Io
Sensisti, multas quid sit inire uias,
Cum te iussit habere puellam cornua Iuno,
Et pecoris duro perdere uerba sono,
Ah quoties quernis læsisti frondibus ora,
Mansisti stabulis abdita pasta tuis.
An, quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
Iuppiter, iccirco facta superba dea es?
An tibi non satis est fuscis Aegyptus alumnis?
Cur tibi tam longa Roma petita uia est?
Quid ue tibi prodest, uiduas dormire puellas?
Sed tibi, crede mihi, cornua rursus erunt.
Aut nos e nostra te sæua fugabimus urbe.
Cum Tiberi Nilo gratia nulla fuit.
At tu, quæ nostro nimium placata dolore es,
Noctibus his uacui ter faciamus iter.
Non audis? et uerba sinis mea ludere, cum iam
Flectant Icarij sidera tarda boues?
Lenta bibis. mediæ nequeunt te frangere noctes.
An nondum est talos mittere lassa manus?

Ah

Ah pereat quicunque meracas repperit uuas,
Corrupitq́. bonas nectare primus aquas.
Icare Cecropijs merito iugulate colonis,
Pampineus nosti quàm sit amarus odor.
Tu quoque o Eurytion uino centaure peristi,
Nec non Ismario tu Polypheme mero.
Vino forma perit, uino corrumpitur ætas,
Vino sæpe suum nescit amica uirum.
Me miserum, ut multo nihil es mutata Lyæo:
Iam bibe, formosa es: nil tibi uina nocent.
Cum tua præpendent demissa in pocula serta,
Et mea deducta carmina uoce legis,
Largius effuso madeat tibi mensa falerno,
Spumet et aurato mollius in calice.
Nulla tamen lecto recipit se sola libenter:
Et quiddam, quod nos quærere cogat amor.
Semper in absentes felicior æstus amantes:
Eleuat assiduos copia longa uiros.

34 AD LYNCEVM POETAM.

CVR *quisquam faciem dominæ iam credat amico?*
Sic erepta mihi pene puella mea est,
Expertus dico: nemo est in amore fidelis.
Formosam raro non sibi quisque petit.
Polluit ille deus cognatos, soluit amicos,
Et bene concordes tristia ad arma uocat.
Hospes in hospitium Menelao uenit adulter.
Colchis et ignotum non ne secuta uirum est?
Lynceu tu ne meam potuisti tangere curam?

Perfide non ne tuæ tunc cecidere manus?
Quid si non constans illa, & tam certa fuisset?
Posset & in tanto uiuere flagitio?
Tu mihi uel ferro pectus, uel perde ueneno,
A domina tantum te modo tolle mea.
Te socium uitæ, te corporis esse licebit,
Te dominum admitto rebus amice meis,
Lecto te solum, lecto te deprecor uno.
Riualem possum non ego ferre Iouem.
Ipse meas solus (quod nil est) æmulor umbras
Stultus, quòd stulto sæpe timore tremo.
Vna tamen caussa est, qua crimina tanta remitto,
Errabant multo quod tua uerba mero.
Sed nunquam uitæ me fallet ruga seueræ.
Omnes iam norunt, quàm sit amare bonum.
Lynceus ipse meus seros insanit amores.
Solum te nostros lætor adire deos.
Quid tua Socraticis tibi nunc sapientia libris
Proderit? aut rerum dicere posse uias?
Aut quid Cretæi tibi prosunt carmina lecta?
Nil iuuat in magno uester amore senex.
Tu satius memorem musis imitere Philetam,
Et non inflati somnia Callimachi.
Nam rursus licet Aetoli referas Acheloi
Fluxerit ut magno factus amor liquor,
Atque etiam, ut Phrygio fallax Mæandria campo
Errat, & ipsa suas decipit unda uias,
Qualis & Adrasti fuerit uocalis Arion,
Tristis ad Archemori funera uictor equus.

Non

Non Amphiareæ prosunt tibi fata quadrigæ,
Aut Capanei magno grata ruina Ioui.
Desine & Aeschyleo componere uerba cothurno,
Desine, & ad molles membra resolue toros.
Incipe iam angusto uersus includere torno,
Inq. tuos ignes dure poeta ueni.
Tu non Antimacho, non tutior ibis Homero.
Despicit & magnos recta puella deos.
Sed non ante grauis taurus succumbit aratro,
Cornua quàm ualidis hæserit in laqueis.
Nec tu tam duros per te patieris amores,
Trux tamen a nobis ante domandus eris.
Harum nulla solet rationem quærere mundi,
Nec cur fraternis luna laboret equis,
Nec si post Stygias aliquid restauerit undas,
Nec si consulto fulmina missa tonent.
Aspice me cui parua domi fortuna relicta est,
Nullus & antiquo Marte triumphus aui,
Vt regnem mistas inter conuiua puellas,
Hoc ego, quo tibi nunc eleuor, ingenio.
Me iuuet æternis positum languere corollis,
Quem tetigit iactu certus ad ossa deus:
Actia Virgilium custodis littora Phœbi,
Cæsaris & fortes dicere posse rates,
Qui nunc Aeneæ Troiani suscitat arma,
Iactaq. Lauinis mœnia littoribus.
Cedite Romani scriptores, cedite Graij.
Nescio quid maius nascitur Iliade.
Tu canis umbrosi subter pineta Galesi

Thyrsin, & attritis Daphnin arundinibus,
Vtq. decem possint corrumpere mala puellam,
Missus & impressis hædus ab uberibus.
Felix, qui uiles pomis mercaris amores:
Huic licet ingratæ Tityrus ipse canat.
Felix, intactum Corydon qui tentat Alexin
Agricolæ domini carpere delicias.
Quamuis illa sua lassus requiescat auena,
Laudatur faciles inter Hamadryadas.
Tu canis Ascræi ueteris præcepta poetæ,
Quo seges in campo, quo uiret iuua iugo.
Tale facis carmen docta testudine, quale
Cynthius impositis temperat articulis.
Non tamen hæc ulli uenient ingrata legenti,
Siue in amore rudis, siue peritus erit.
Nec minor his animis, aut si minor ore canorus
Anseris indocto carmine cessit olor.
Hæc quoque perfecto ludebat Iasone Varro,
Varro Leucadiæ maxima flama suæ.
Hæc quoque lasciui cantarunt scripta Catulli,
Lesbia queis ipsa notior est Helena.
Hæc etiam docti confessa est pagina Calui,
Cum caneret miseræ funera Quinctiliæ,
Et modo formosa quàm multa Lycoride Gallus
Mortuus inferna uulnera lauit aqua.
Cynthia quin etiam uersu laudata Properti,
Hos inter si me ponere fama uolet.

SEX. PROPERTII ELEGIARVM
LIBER III.

CALLIMACHI *manes, & Coi sacra Philetæ* Vid: fol: 91
In ueſtrum, quæſo, me ſinite ire nemus.
Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos ibid:
Itala per Graios orgia ferre choros. ibid:
Dicite quo pariter carmen tenuaſtis in antro, ibid:
Quo ue pede ingreſſi, quam ue bibiſtis aquam.
Ah ualeat, Phœbum quicunque moratur in armis. ibid:
Exactus tenui pumice uerſus eat,
Quò me fama leuat terra ſublimis, & a me
Nata coronatis muſa triumphat equis,
Et mecum in curru parui uectantur Amores,
Scriptorumq. meas turba ſecuta rotas. ibid:
Quid fruſtra miſſis in me certatis habenis? ibid:
Non datur ad muſas currere lata uia. ibid:
Multi Roma tuas laudes annalibus addent,
Qui finem imperij Bactra futura canent:
Sed, quod pace legas, opus hoc de monte ſororum
Detulit intacta pagina noſtra uia.
Mollia Pegaſides ueſtro date ſerta poetæ.
Non faciet capiti dura corona meo.
At mihi, quod uiuo detraxerat inuida turba,
Poſt obitum duplici fœnore reddet honos.
Omnia poſt obitum fingit maiora uetuſtas.

Maius ab exequijs nomen in ora uenit.
Nam quis equo pulsas abiegno nosceret arces?
Fluminaq. Aemonio comminus isse uiro?
Idæum Simoenta, Iouis cunabula parui,
Hectora per campos ter maculasse rotas?
Deiphobumq., Helenúq.,& Polydamantas in armis?
Qualemcunque Parin uix sua nosset humus.
Exiguo sermone fores nunc Ilion, & tu
Troia, bis Oetæi numine capta Dei.
Nec non ille tui casus memorator Homerus
Posteritate suum crescere sensit opus.
Meq. inter seros laudabit Roma nepotes.
Illum post cineres auguror esse diem.
Ne mea contempto lapis indicet ossa sepulcro,
Prouisum est, Lycio uota probante deo.
Carminis interea nostri redeamus in orbem,
Gaudeat ut solito tacta puella sono.
Orpheu te tenuisse feras, & concita dicunt
Flumina Threicia detinuisse lyra.
Saxa Cytheronis Thebas agitata per artem
Sponte sua in muri membra coisse ferunt.
Quin etiam Polypheme fera Galatea sub Aetna
Ad tua rorantes carmina flexit equos.
Miremur, nobis & Baccho, & Apolline dextro,
Turba puellarum si mea uerba colit.
Quòd non Tænarijs domus est mihi fulta columnis;
Nec camera auratas inter eburna trabes;
Nec mea Phæacias æquant pomaria siluas;
Non operosa rigat Martius antra liquor:

At musæ comites, & carmina cara legenti,
Et defessa choris Calliopea meis.
Fortunata, meo si qua es celebrata libello:
Carmina erunt formæ tot monimenta tuæ.
Nam neque Pyramidum sumptus ad sidera ducti,
Nec Iouis Elei cælum imitata domus:
Nec Mausolei diues furtuna sepulcri
Mortis ab extrema conditione uacat.
Aut illis flamma, aut imber subducet honores,
Annorum aut ictu pondera uicta ruent.
At non ingenio quæsitum nomen ab æuo
Excidet. ingenio stat sine morte decus.

PROPERTII SOMNIVM.

VISVS *eram molli recubans Heliconis in umbra,*
Bellerophontei quà fluit humor equi,
Reges Alba tuos, et regum facta tuorum
Tantum operis neruis hiscere posse meis:
Paruaq. tam magnis admoram fontibus ora,
Vnde pater sitiens Ennius ante bibit,
Et cecinit Curios fratres, et Horatia pila,
Regiaq. Aemilia uecta trophæa rate,
Victricesq. moras Fabij, pugnamq. sinistram
Cannensem, & uersos ad pia uota deos,
Annibalemq. lares Romana sede fugantes,
Anseris & tutum uoce fuisse Iouem;
Cum me Castalia speculans ex arbore Phœbus
Sic ait, aurata nixus ad antra lyra:
Quid tibi cum tali demens est flumine? quis te

Carminis

Carminis heroi tangere iuſſit opus?
Non hic ulla tibi ſperanda eſt fama Properti.
Mollia ſunt paruis prata terenda rotis,
Vt tuus in ſcamno iactetur ſæpe libellus,
Quem legat expectans ſola puella uirum.
Cur tua præſcripto ſeuecta eſt pagina gyro?
Non eſt ingenij cymba grauanda tui.
Alter remus aquas, alter tibi radat arenas:
Tutus eris. medio maxima turba mari eſt.
Dixerat, & plectro ſedem mihi monſtrat eburno,
Quà noua muſcoſo ſemita facta ſolo eſt.
Hic erat affixis uiridis ſpelunca lapillis,
Pendebantq́. cauis tympana pumicibus.
Ergo muſarum, & Sileni patris imago vid: fol: 91
Fictilis, & calami Pan Tegeæe tui.
Et Veneris dominæ uolucres mea turba columbæ
Tingunt Gorgoneo punica roſtra lacu.
Diuerſæq́. nouem ſortitæ rura puellæ
Exercent teneras in ſua dona manus.
Hæc ederas legit in thyrſos, hæc carmina neruis
Aptat, & illa manu texit utraque roſam.
E quarum numero me contigit una dearum.
Vt reor a facie, Calliopea fuit.
Contentus niueis ſemper uectabere cycnis,
Nec te fortis equi ducet ad arma ſonus.
Nil tibi ſit rauco prætoria claſſica cornu
Flere, nec Aonium cingere Marte nemus,
t quibus in campis Mariano prælia ſigno
ſtent, & Teutonicas Roma refringat opes.

Barbarus

Barbarus aut sæuo perfusus sanguine Rhemus
Saucia mœrenti corpora uectet aqua.
Quippe coronatos alienum ad limen amantes,
Nocturnæq́ canes ebria signa fugæ,
Vt per te clausas sciat excantare puellas,
Qui uolet austeros arte ferire uiros.
Talia Calliope; lymphisq́. a fonte petitis,
Ora Philetea nostra rigauit aqua.

DESCRIPTIO TRIVMPHI.

ARMA *deus Cæsar dites meditatur ad Indos,*
Et freta gemmiferi findere classe maris.
Magna uiri merces parat ultima terra triumphos:
Tigris, et Eufrates sub tua iura fluent.
Sera sed Ausonijs ueniet prouincia uirgis:
Assuescent Latio Partha trophæa Ioui.
Ite agite expertæ bello date lintea proræ,
Et solitum armigeri ducite munus equi.
Omnia fausta cano. Crassos, cladesq́. piate,
Ite, et Romanæ consulite historiæ.
Mars pater, et sacræ fatalia lumina Vestæ,
Ante meos obitus sit precor illa dies,
Qua uideam spolijs oneratos Cæsaris axes
Ad uulgi plausus sæpe resistere equos.
Inq́. sinu caræ nixus spectare puellæ
Incipiam, et titulis oppida capta legam,
Tela fugacis equi, et brachati militis arcus,
Et subter captos arma sedere duces.
Ipsa tuam prolem serua Venus, hoc sit in æuum,

Cernis ab Aenea quod superesse caput.
Præda sit hæc illis, quorum meruere labores.
Mi sat erit media plaudere posse uia.
Pacis amor deus est: pacem ueneramur amantes:
Stant mihi cum domina prælia dura mea.
Nec tamen inuiso pectus mihi carpitur auro,
Nec bibit e gemma diuite nostra sitis.
Nec mihi mille iugis Campania pinguis aratur,
Nec miser æra peto classe Corinthe tua.
O prima infelix fingenti terra Promethéo:
Ille parum cauti pectoris egit opus:
Corpora disponens, mentem non uidit in arte.
Recta animi primum debuit esse uia.
Nunc maris in tantum uentis iactamur, & hostem
Quærimus, atque armis nectimus arma noua.
Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas:
Nudus ab inferna stulte uehere rate.
Victor cum uictis pariter miscebitur umbris.
Consule cum Mario capte Iugurtha sedes.
Lydus Dulichio non distat Crœsus ab Iro.
Optima mors, parca quæ uenit apta die.
Me iuuat in prima coluisse Helicona iuuenta,
Musarumq. choris implicuisse manus.
Me iuuat et multo mentem uincire lyæo,
Et caput in uerna semper habere rosa.
Atque ubi iam Venerem grauis interceperit ætas,
Sparserit et nigras alba senecta comas;
Tum mihi naturæ libeat perdiscere mores,
Quis deus hanc mundi temperet arte domum:

Qua uenit exoriens, qua deficit, unde coactis
  Cornibus in plenum menstrua luna redit:
Vnde salo superant uenti, quid flamine captet
  Eurus, & in nubes unde perennis aqua:
Sit uentura dies, mundi quæ subruat arces:
  Purpureus pluuias cur bibat arcus aquas:
Aut cur Perrhebi tremuere cacumina Pindi,
  Solis & atratis luxerit orbis equis:
Cur serus uersare boues, & plaustra Bootes,
  Pleiadum spisso cur coit igne chorus:
Cur ue suos fines altum non exeat æquor,
  Plenus & in partes quattuor annus eat:
Sub terris sint ira deum, & tormenta gigantum,
  Tisiphones atro si furit angue caput:
Aut Alcmeoniæ furiæ, aut ieiunia Phinei,
  Num rota, num scopuli, num sitis inter aquas:
Num tribus infernum custodit faucibus antrum
  Cerberus, & Tityo iugera pauca nouem:
An ficta in miseras descendit fabula gentes,
  Et timor haud ultra, quàm rogus, esse potest.
Exitus hic uitæ superest mihi. uos, quibus arma
  Grata magis, Crassi signa referte domum.

4 AD LYGDAMVM.

DIC mihi de nostra, quæ sentis uera puella:
  Sic tibi sint dominæ Lygdame dempta iuga.
Dum me lætitia tumefactum fallis inani,
  Hæc referens, quæ me credere uelle putas.
Omnis enim debet sine uano nuntius esse,

Maioremq.

Maioremq. timens seruus habere fidem.
Nunc mihi, si qua tenes, ab origine dicere prima
Incipe. suspensis auribus ista bibam.
Siccine eam incomptis uidisti flere capillis?
Illius ex oculis multa cadebat aqua?
Nec speculum strato uidisti Lygdame lecto?
Ornabat niueas nulla ue gemma manus?
Ac mœstam teneris uestem pendere lacertis?
Scriniaq. ad lecti clausa iacere pedes?
Tristis erat domus, & tristes sua pensa ministræ
Carpebant, medio nebat & ipsa loco,
Humidaq. impressa siccabat lumina lana,
Rettulit & querulo iurgia nostra sono.
Hæc te teste mihi promissa est Lygdame merces?
Est pœna seruo rumpere teste fidem.
Ille potest nullo miseram me linquere facto?
Aequalem nulla dicere habere domo.
Gaudet me uacuo solam tabescere lecto.
Si placet, insultet Lygdame morte mea.
Improba non uicit me moribus illa, sed herbis.
Staminea rhombi ducitur ille rota.
Illum turgentis ranæ portenta rubetæ,
Et lecta e sectis anguibus ossa trahunt,
Et strygis inuentæ per busta iacentia plumæ,
Cinctaq. funesto lanea uitta uiro.
Si non uana canunt mea somnia Lygdame, testor:
Pœna erit ante meos sera, sed ampla pedes.
Putris & in uacuo texetur aranea lecto:
Noctibus illorum dormiet ipsa Venus.

Quæ tibi si ueris animis est questa puella,
Hac eadem rursus Lygdame curre uia,
Et mea cum multis lacrymis mandata reporta,
Iram, non fraudes, esse in amore meo.
Me quoque consimili impositum torquerier igni,
Iurabo, et bis sex integer esse dies.
Quòd mihi si tanto felix concordia bello
Extiterit, per me Lygdame liber eris.

DE MORTE PAETI OB AVARITIAM.

ERGO *solicitæ tu caussa pecunia uitæ es,*
Per te immaturum mortis adimus iter.
Tu uitijs hominum crudelia pabula præbes,
Semina curarum de capite orta tuo.
Tu Pætum ad Pharios tendentem lintea portus
Obruis insano terque, quaterq. mari.
Nam dum te sequitur, primo miser excidit æuo,
Et noua longinquis piscibus esca natat:
Et mater non iusta piæ dare debita terræ,
Nec pote cognatos inter humare rogos.
Sed tua nunc uolucres astant super ossa marinæ,
Nunc tibi pro tumulo Carpathium omne mare.
Infelix Aquilo, raptæ timor Orithyæ,
Quæ spolia ex illo tanta fuere tibi?
Aut quidnam fracta gaudes Neptune carina?
Portabat sanctos alueus ille uiros.
Pæte quid ætatem numeras? quid cara natanti
Mater in ore tibi est? non habes unda deos.
Nam tibi nocturnis ad saxa ligata procellis

Omnia detrito uincula fune cadunt:
Sunt Agamemnonias testantia littora curas,
Quà notat Argenni pœna minantis aquæ.
Hoc iuuene amisso, classem non soluit Atrides,
Pro qua mactata est Iphigenia mora.
Reddite corpus humo; positaq. in gurgite uita,
Pætum sponte tua uilis arena tegas.
Et quoties Pæti transibit nauta sepulcrum,
Dicat, et audaci tu timor esse potes.
Ite rates curuæ, & leti contexite caussas.
Ista per humanas mors uenit acta manus.
Terra parum fuerat: terris adiecimus undas:
Fortunæ miseras auximus arte uias.
Anchora te teneat, quem non tenuere penates?
Quid meritum dicas, cui sua terra parum est?
Ventorum est quodcunque paras. haud ulla carina
Consenuit. fallit portus et ipse fidem.
Natura insidians pontum substrauit auaris.
Vt tibi succedat, uix semel esse potest.
Saxa triumphales fregere Caphærea puppes,
Naufraga cum uasto Græcia tracta salo est.
Paullatim socium iacturam fleuit Vlysses,
In mare cui soli non ualuere doli.
Quod si contentus patrio boue uerteret agros,
Verbaq. duxisset pondus habere mea;
Viueret ante suos dulcis conuiua penates;
Pauper, et in terra, nil ubi flere potest.
Non tulit hic Pætus stridorem audire procellæ,
Et duro teneras lædere fune manus,

Sed

*

Sed thyæ thalamo, aut Oricia terebintho
Effultum pluma uersicolore caput.
Huic fluctus uiuo radicitus abstulit ungues,
Et miser inuisam traxit hiatus aquam.
Hunc paruo ferri uidit nox improba ligno.
Pætus ut occideret, tot coiere mala.
Flens tamen extremis dedit hæc mandata querelis,
Cum moribunda niger clauderet ora liquor.
Di maris Aegæi, quos sunt penes æquora uenti,
Et quæcunque meum degrauat unda caput,
Quò rapitis miseros primæ lanuginis annos?
Attulimus longas in freta uasta manus.
Ah miser Alcyonum scopulis affigar acutis:
In me cæruleo fuscina sumpta deo est,
At saltem Italiæ regionibus euehat æstus.
Hoc de me sat erit, si modo matris erit.
Subtrahit hæc fantem torta uertigine fluctus,
Vltima quæ Pæto noxque, diesq. fuit.
O centum æquoreæ Nereo genitore puellæ,
Et tu materno tacta dolore Thetis,
Vos decuit lasso supponere brachia mento:
Non poterat uestras ille grauare manus.
At tu sæue Aquilo nunquam mea uela uidebis.
Ante fores dominæ condar oportet iners.

6 AD CYNTHIAM.

DVLCIS *ad hesternas fuerat mihi rixa lucernas,*

Vocis

Vocis & insanæ tot maledicta tuæ,
Cum furibunda mero mensam propellis, & in me
Proijcis insana cymbia plena manu.
Tu uero nostros audax inuade capillos,
Et mea formosis unguibus ora nota:
Tu minitare oculos subiecta exurere flamma,
Fac mea rescisso pectora nuda sinu.
Nimirum ueri dantur mihi signa caloris.
Nam sine amore graui femina nulla dolet.
Quæ mulier grauida iactat conuicia lingua,
Et Veneris magnæ uoluitur ante pedes,
Custodum gregibus seu cum se stipat euntem,
Seu sequitur medias, Mænas ut icta, uias,
Seu timidam crebro dementia somnia terrent,
Seu miseram in tabula picta puella mouet.
His ego tormentis animi sum uerus aruspex:
Has didici certo sæpe in amore notas.
Non est certa fides, quam non iniuria uersat.
Hostibus eueniat lenta puella meis,
In morso æquales uideant mea uulnera collo.
Me doceat liuor mecum habuisse meam.
Aut in amore dolere uolo, aut audire dolentem.
Siue meas lacrymas, siue uidere tuas,
Tecta superciliis si quando uerba remittis,
Aut tua cum digitis scripta silenda notas.
Odi ego quæ nunquam pungunt suspiria somnos.
Semper in iratam pallidus esse uelim.
Dulcior ignis erat Paridi, cum grata per arma
Tyndaridi poterat gaudia ferre suæ.

Dum

Dum uincunt Danai, dum restat barbarus Hector,
Ille Helenæ in gremio maxima bella gerit.
Aut tecum, aut pro te mihi cum riualibus arma
Semper erunt: in te pax mihi nulla placet.
Gaude, quòd nulla est æque formosa. doleres,
Si qua foret. nunc sis iure superba licet.
At tibi, qui nostro tendisti retia lecto,
Sit socer æternum, nec sine matre domus:
Cui nunc si qua data est furandæ copia noctis,
Offensa illa mihi, non tibi amica dedit. vid. fol. 92

7 AD MAECENATEM.

MAECENAS *eques Etrusco de sanguine regum,*
Intra fortunam qui cupis esse tuam,
Quid me scribendi tam uastum mittis in æquor?
Non sunt apta meæ grandia uela rati.
Turpe est, quod nequeas capiti committere pondus,
Et pressum inflexo mox dare terga genu.
Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
Fama nec ex æquo dicitur ulla iugo.
Gloria Lysippo est, animosa effingere signa:
Exactis Calamis se mihi iactat equis.
In Veneris fabula summam sibi ponit Apelles:
Pyreicus parua uindicat arte locum.
Argumenta magis sunt Mentoris addita formæ:
At Myos exiguum flectit acanthus iter
Phidiacus signo se Iuppiter ornat eburno:
Praxitelem propria uindicat arte lapis.
Sunt quibus Eleæ concurrit palma quadrigæ:

Sunt, quibus in celeres gloria nata pedes.
Hic ſatus ad pacem, hic caſtrenſibus utilis armis.
Naturæ ſequitur ſemina quiſque ſuæ.
At tua, Mæcenas, uitæ præcepta recepi,
Cogor & exemplis te ſuperare tuis.
Cum tibi Romano dominas in honore ſecures,
Et liceat medio ponere iura foro,
Vel tibi Medorum pugnaces ire per hoſtes,
Atque onerare tuam fixa per arma domum;
Et tibi ad effectum uires det Cæſar, & omni
Tempore tam faciles inſinuentur opes:
Parcis, & in tenues humilem te colligis umbras:
Velorum plenos ſubtrahis ipſe ſinus.
Crede mihi: magnos æquabunt iſta Camillos
Iudicia, & uenies tu quoque in ora uirum:
Cæſaris & famæ ueſtigia iuncta tenebis.
Mæcenatis erunt uera trophæa fides.
Non ego uelifera tumidum mare findo carina:
Tota ſub exiguo flumine noſtra mora eſt.
Non flebo in cineres arcem ſediſſe paternos
Cadmi, nec ſemper prœlia clade pari:
Nec referam Scæas, & Pergama, Apollinis arces,
Et Danaum decimo uere rediſſe rates;
Mœnia cum Graio Neptunia preſſit aratro
Victor Palladiæ ligneus artis equus.
Inter Callimachi ſat erit placuiſſe libellos.
Et ceciniſſe modis Coe poeta tuis.
Hæc curent pueri, hæc curent ſcripta puellæ;
Meq. deum clament, & mihi ſacra ferant.

Te duce uel Iouis arma canam, cæloq. minantem
Cæum, & Phlegræis Oromedonta iugis:
Celsaq. Romanis decerpta palatia tauris
Ordiar, & cæso mœnia firma Remo,
Eductosq. pares siluestri ex ubere reges.
Crescet & ingenium sub tua iussa meum:
Prosequar & currus utroque ab littore ouantes
Parthorum, astutæ tela remissa fugæ,
Castraq. Pelusi Romano subruta ferro,
Antoniq. graues in sua fata manus.
Mollis tu cœptæ fautor cape lora iuuentæ,
Dexteraq. immissis da mihi signa rotis.
Hoc mihi Mæcenas laudis concedis; & a te est,
Quod ferar in partes ipse fuisse tuas.

DE NATALI AMICAE SVAE.

MIRABAR, quidnam misissent mane camœnæ
Ante meum stantes, sole rubente, torum.
Natalis nostræ signum misere puellæ,
Et manibus faustos ter crepuere sonos.
Transeat hic sine nube dies, stent aere uenti,
Ponat & in sicco molliter unda minas.
Aspiciam nullos hodierna luce dolentes,
Et Niobe lacrymas supprimat ipse lapis.
Halcyonum positis requiescant ora querelis,
Increpet absumptum nec sua mater Ityn.
Tuq. o cara mihi, felicibus edita pennis,
Surge, & poscentes iusta precare deos.
Ac primum pura somnum tibi discute lympha,

Et nitidas presso pollice finge comas,
Dein qua primum oculos cœpisti ueste Properti,
Indue, nec uacuum flore relinque caput,
Et pete, qua polles, ut sit tibi forma perennis,
Inq́. meum semper stent tua regna caput.
Inde coronatas ubi thure piaueris aras,
Luxerit & tota flamma secunda domo,
Sit mensæ ratio, noxq́. inter pocula currat,
Et crocino nares murrheus ungat Onyx.
Tibia nocturnis succumbat rauca choreis,
Et sint nequitiæ libera uerba tuæ,
Dulciaq́. ingratos adimant conuiuia somnos,
Publica uicinæ perstrepat ara uiæ.
Sit sors & nobis talorum interprete iactu,
Quem grauibus pennis uerberet ille puer.
Cum fuerit multis exacta trientibus hora.
Noctis & instituet sacra ministra Venus,
Annua soluamus thalamo solennia nostro,
Natalisq́. tui sic peragamus iter.

9 *Feminas imperare amantibus.*

QVID *mirare, meam si uersat femina uitam?*
Et trahit addictum sub sua iura uirum?
Criminaq́. ignaui capitis mihi turpia fingis,
Quod nequeam fracto rumpere uincla iugo?
Venturam melius præsagit nauita noctem:
Vulneribus didicit miles habere metum.
Ista ego præteraa iactaui uerba iuuenta.
Tu nunc exemplo disce timere meo.

Colchis

Colchis flagrantes adamantina sub iuga tauros
Egit, & armigera prœlia seuit humo,
Custodisq. feros clausit serpentis hiatus,
Iret ut Aesonias aurea lana domos.
Ausa ferox ab equo quondam oppugnare sagittis
Mæotis Danaum Penthesilea rates.
Aurea cui postquam nudauit cassida frontem,
Vicit uictorem candida forma uirum.
Omphale in tantum formæ processit honorem
Lydia Gygæo tincta puella lacu,
Vt, qui pacato statuisset in orbe columnas,
Tam dura traheret mollia pensa manu.
Persarum statuit Babylona Semiramis urbem,
Vt solidum cocto tolleret aggere opus:
Et duo in aduersum misit per mœnia currus
Ne possent tacto stringere ab axe latus,
Duxit & Eufraten medium qua condidit arces,
Iussit & imperio surgere Bactra caput.
Nam quid ego heroas, quid raptem in crimina diuos?
Iuppiter infamat seque, suamq. domum.
Quid modo quæ nostris opprobria uexerit armis,
Et famulos inter femina trita suos?
Coniugis obscœni pretium Romana poposcit.
Mœnia, & addictos in sua regna patres.
Noxia Alexandrina dolis aptissima tellus,
Et toties nostro Memphi cruenta malo,
Tres ubi Pompeio detraxit arena triumphos.
Tollet nulla dies hanc tibi Roma notam.
Issent Phlegræo melius tibi funera campo.

Vel tua ſi ſocero colla daturus eras.
Scilicet inceſti meretrix regina Canopi
Vna Philippeo ſanguine aduſta nota,
Auſa Ioui noſtro latrantem opponere Anubin,
Et Tiberim Nili cogere ferre minas,
Romanamq. tubam crepitanti pellere ſiſtro,
Baridos & contis roſta Liburna ſequi,
Fœdaq. Tarpeio conopea tendere ſaxo.
Iura dare ſtatuas inter, & arma mari.
Quid nunc Tarquini fractas iuuat eſſe ſecures,
Nomine quem ſimili uita ſuperba notat?
Si mulier patienda fuit? cape Roma triumphum,
Et longam Auguſto ſalua precare diem.
Fugiſti tamen in timidi uaga flumina Nili:
Accepere tuæ Romula uincla manus.
Brachia ſpectaui ſacris admorſa colubris,
Et trahere occultum membra ſoporis iter.
Non hæc Roma fuit tanto tibi ciue uerenda,
Dixit & aſſiduo lingua ſepulta mero.
Septem urbs alta iugis, toti quæ præſidet orbi,
Femineas timuit territa Marte minas.
Annibalis ſpolia, & uicti monimenta Siphacis,
Et Pyrrhi ad noſtros gloria fracta pedes.
Curius expletis ſtatuit monimenta lacunis:
At Decius miſſo prœlia rupit equo.
Coclitis abſciſſos teſtatur ſemita pontes,
Et cui cognomen Coruus habere dedit.
Hæc di condiderant, hæc di quoque mœnia ſeruant.
Vix timeat, ſaluo Cæſare, Roma Iouem.

Nunc ubi Scipiadæ classes? ubi signa Camilli?
Aut ubi Pompeia Bosphora capta manu?
Leucadius uersas acies memorabit Apollo.
Tantum operis belli sustulit una dies.
At tu, siue petes portus, seu nauita linques.
Cæsaris in toto sis memor Ionio.

AD POSTVMVM DE GALLA.

POSTVME *plorantem potuisti linquere Gallam?*
Miles & Augusti fortia signa sequi?
Tanti ne ulla fuit spoliati gloria Parthi,
Ne faceres Galla multa rogante tua?
Si fas est, omnes pariter pereatis auari,
Et quisquis fido prætulit arma toro.
Tu tamen iniecta tectus uesane lacerna.
Potabis galea fessus Araxis aquam.
Illa quidem interea fama tabescet inani,
Hæc tua ne uirtus fiat amara tibi,
Ne ue tua Medæ lætentur cæde sagittæ,
Ferreus aurato neu cataphractus equo,
Ne ue aliquid de te flendum referatur in urna.
Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
Ter quater in casta felix o Postume Galla,
Moribus his alia coniuge dignus eras.
Quid faciet nullo munita puella timore?
Cum sit luxuriæ Roma magistra tuæ?
Sed securus eas: Gallam non munera uincent,
Duritiæq. tuæ non erit illa memor:

Nam quocunque die sanum te fata remittent,
Pendebit collo Galla pudica tuo.
Postumus alter erit miranda coniuge Vlysses.
Non illi longæ tot nocuere moræ,
Castra decem annorũ, et Ciconũ mons, Ismara, Calpe,
Exustæq. tuæ mox Polypheme genæ,
Et Circæ fraudes, lotosque, herbæq. tenaces,
Scyllaque, & alternas scissa Charybdis aquas,
Lampeties Ithacis uerubus mugisse iuuencos,
Pauerat hos Phœbo filia Lampetiæ,
Et thalamum Aeææ flentis fugisse puellæ,
Totq. hiemis noctes, totq. natasse dies,
Nigrantesq. domos animarum intrasse silentum,
Sirenum surdo remige adisse lacus,
Et ueteres arcus leto renouasse procorum,
Errorisq. sui sic statuisse modum.
Nec frustra: quia casta domi persederat uxor.
Vincit Penolopes Lælia Galla fidem.

DE AVARITIA PVELLARVM.

QVAERITIS, unde auidis nox sit pretiosa puellis,
Et Venere exhaustæ damna querantur opes?
Certe equidem tantis caussa est manifesta ruinis.
Luxuriæ nimium libera facta uia est.
Inda cauis aurum mittit formica metallis,
Et uenit e rubro concha Erycina salo,
Et Tyros ostrinos præbet Cadmea colores,
Cinnamon & multi pastor odoris Arabs.
Hæc etiam clausas expugnant arma pudicas,

Quæq. terunt faſtus Icarioti tuos.
Matrona incedit cenſus induta nepotum,
Et ſpolia opprobrij noſtra per ora trahit.
Nulla eſt poſcendi, nulla eſt reuerentia dandi:
Aut, ſi qua eſt, pretio tollitur ipſa mora.
Felix Eois lex funeris una maritis,
Quos aurora ſuis rubra colorat equis.
Nanque, ubi mortifero iacta eſt fax ultima lecto,
Vxorum fuſis ſtat pia turba comis,
Et certamen habent leti, quæ uiua ſequatur
Coniugium. pudor eſt, non licuiſſe mori.
Ardent uictrices, & flammæ pectora præbent,
Imponuntq. ſuis ora peruſta uiris.
Hic genus infidum nuptarum, hic nulla puella
Nec fida Euadne, nec pia Penelope.
Felix agreſtum quondam pacata iuuentus,
Diuitiæ quorum meſſis, & arbor erant.
Illis pompa fuit decuſſa Cydonia ramo,
Et dare puniceis plena caniſtra rubis,
Nunc uiolas tondere manu, nunc miſta referre
Lilia, uirgineos lucida per calathos,
Et portare ſuis ueſtitas frondibus uuas,
Aut uariam plumæ uerſicoloris auem.
His tum blanditijs furtiua per antra puellæ
Oſcula ſiluicolis empta dedere uiris.
Atque hinuli pellis totos operibat amantes,
Altaq. natiuo creuerat herba toro,
Pinus & incumbens lætas circumdabat umbras,
Nec fuerat nudas pœna uidere deas.

Corniger

Corniger Idæi uacuam paſtoris in aulam
Dux aries ſaturas ipſe reduxit oues.
Diq. deæq. omnes, quibus eſt tutela per agros,
Præbebant ueſtris uerba benigna focis.
Et leporem quicunque uenis uenaberis hoſpes,
Et ſi forte meo tramite quæris auem:
Et me Pana tibi comitem de rupe uocato,
Siue petas calamo præmia, ſiue cane.
At nunc deſertis ceſſant ſacraria lucis:
Aurum omnes uicta iam pietate colunt.
Auro pulſa fides, auro uenalia iura,
Aurum lex ſequitur, mox ſine lege pudor.
Torrida ſacrilegum teſtantur lumina Brennum,
Dum petit intonſi Pythia regna Dei.
At mons laurigero concuſſus uertice duras
Gallica Parnaſſi ſparſit in arma niues.
Te ſcelus accepto Thracis Polymneſtoris auro
Nutrit in hoſpitio non Polydore pio.
Tu quoque, ut auratos gereres Eriphyla lacertos,
Dilapſis nuſquam eſt Amphiaraus equis.
Proloquar, atque utinam patriæ ſim uanus aruſpex.
Frangitur ipſa ſuis Roma ſuperba bonis.
Certa loquor, ſed nulla fides. neque enim Ilia quódam
Verax Pergameis Mænas habenda malis.
Sola Parin phrygiæ fatum componere, ſola
Fallacem patriæ ſerpere dixit equum.
Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti.
Experta eſt ueros irrita lingua deos.

Ad Spartam de ludis Laconicis.

MVLTA *tuæ, Sparte, miramur iura palæstræ,*
Sed mage uirginei tot bona gymnasij,
Quòd non infames exercet corpore laudes
Inter luctantes nuda puella uiros,
Cum pila ueloces fallit per brachia iactus,
Increpat & uersi clauis adunca trochi,
Pulueruletaq. ad extremas stat femina metas,
Et patitur duro uulnera pancratio:
Nunc ligat ad cæstum gaudentia brachia loris,
Missile nunc disci pondus in orbe rotat;
Gyrum pulsat equis, niueum latus ense reuincit,
Virgineumq. cauo protegit ære caput.
Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
Thermodoonteis turba lauatur aquis;
Et modo Taygeti crines aspersa pruina
Sectatur patrios per iuga longa canes.
Qualis & Eurotæ Pollux & Castor arenis,
Hic uictor pugnis, ille futurus equis:
Inter quos Helene nudis capere arma papillis
Fertur, nec fratres erubuisse deos.
Lex igitur Spartana uetat secedere amantes,
Et licet in triuijs ad latus esse suæ:
Nec timor, aut ulla est clausæ tutela puellæ,
Nec grauis austeri pœna cauenda uiri.
Nullo præmisso, de rebus tute loquaris
Ipse tuis. longæ nulla repulsa moræ.
Non Tyriæ uestes errantia lumina fallunt,

Est

Est neque odoratæ cura molesta domi.
At nostra ingenti uadit circundata turba,
Nec digitum angusta est inseruisse uia:
Nec quæ sint facies, nec quæ sint uerba rogandi,
Inuenias. cæcum uersat amator iter.
Quòd si iura fores, pugnasq́. imitata Laconum,
Carior hoc esses tu mihi Roma bono.

13 AD CYNTHIAM DE LYCINNA.

SIC *ego non ullos iam norim in amore tumultus,*
Nec ueniat sine te nox uigilanda mihi,
Vt mihi prætextæ pudor est uelatus amictu,
Et data libertas noscere amoris iter.
Illa rudes animos per noctes conscia primas
Imbuit, heu nullis capta Lycinna datis.
Tertius, haud multo minus est, cum ducitur annus:
Vix memini nobis uerba coisse decem.
Cuncta tuus sepeliuit amor, nec femina post te
Vlla dedit collo dulcia uincla meo.
Testis erat Dirce tam uero crimine sæua
Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.
Ah quoties pulchros ussit regina capillos,
Molliaq́. immites fixit in ora manus.
Ah quoties famulam pensis onerauit iniquis,
Et caput in dura ponere iussit humo.
Sæpe illam immundis passa est habitare tenebris:
Vilem ieiunæ sæpe negauit aquam.
Iuppiter Antiopæ nusquam succurris habenti
Tot mala. corrumpit dura catena manus.

Si deus es; tibi turpe, tuam seruire puellam.
Inuocet Antiope quem nisi uincta Iouem?
Sola tamen, quæcunque aderant in corpore uires,
Regales manicas rupit utraque manu:
Inde Cytheronis timido pede currit in arces.
Nox erat, & sparso triste cubile gelu.
Sæpe uago Asopi sonitu permota fluentis
Credebat dominæ pone uenire pedes:
Et durum Zethum, & lacrymis Amphiona mollem
Experta est stabulis mater abacta suis.
Ac ueluti magnos cum ponunt æquora motus,
Eurus in aduersos desinit ire notos:
Littore sic tacito sonitus rarescit arenæ,
Sic cadit inflexo lapsa puella genu.
Sera tamen pietas, natis est cognitus error.
Digne Iouis natos qui tueare senex.
Tu reddis pueris matrem, puerique trahendam
Vinxerunt Dircen sub trucis ora bouis.
Antiope cognosce Iouem, tibi gloria Dirce
Ducitur in multis mortem habitura locis.
Prata cruentantur Zethi, uictorque canebat
Pæana Amphion rupe Aracynthe tua.
At tu non meritam parcas uexare Lycinnam.
Nescit uestra ruens ira referre pedem.
Fabula nulla tuas de nobis concitet aures.
Te solam & lignis funeris ustus amem.

14 DE IMPERIO AMICAE.

NOX *media, & dominæ mihi uenit epistola nostræ,*

Tibure

Tibure me miſſa iuſſit adeſſe mora,
Candida quà geminas oſtendunt culmina turres,
Et cadit in patulos lympha Aniena lacus.
Quid faciam? obductis committam me ne tenebris?
Vt timeam audaces in mea membra manus?
At, ſi hæc diſtulero noſtro mandata timore,
Nocturno fletus ſæuior hoſte mihi.
Peccaram ſemel, & totum ſum pulſus in annum.
In me manſuetas non habet illa manus.
Nec tamen eſt quiſquam, ſacros qui lædat amantes:
Scyronis media ſic licet ire uia.
Quiſquis amator erit, Scythicis licet ambulet oris:
Nemo àdeo, ut noceat, barbarus eſſe uolet.
Luna miniſtrat iter, demonſtrant aſtra ſalebras:
Ipſe amor accenſas percutit ante faces.
Sæua canum rabies morſus auertit hiantes:
Huic generis quouis tempore tuta uia eſt.
Sanguine tam paruo quis enim ſpargatur amantis
Improbus? excluſis fit comes ipſa Venus.
Quòd ſi certa meos ſequerentur funera caſus;
Tali mors pretio uel ſit emenda mihi.
Afferet huc unguenta mihi, ſertisq́. ſepulcrum
Ornabit cuſtos ad mea buſta ſedens.
Di faciant, mea ne terra locet oſſa frequenti,
Quà facit aſſiduo tramite uulgus iter.
Poſt mortem tumuli ſic infamantur amantum.
Me tegat arborea deuia terra coma,
Aut humet ignotæ cumulus uallatus arenæ.
Non iuuat in media nomen habere uia.

AD BACCHVM.

NVNC ò Bacche tuis humiles aduoluimur aris,
Da mihi pacato uela secunda pater.
Tu potes insanæ Veneris compescere fastus;
Curarumq. tuo fit medicina mero.
Per te iunguntur, per te soluuntur amantes.
Tu uitium ex animo dilue Bacche meo.
Te quoque enim non esse rudem, testatur in astris
Lyncibus in cælum uecta Ariadna tuis.
Hoc mihi, quod ueteres custodit in ossibus ignes,
Funera sanabunt, uel tua uina, malum.
Semper enim uacuos nox sobria torquet amantes;
Spesq. timorq. animos uersat utroque modo.
Quòd si Bacche tuis per feruida tempora donis
Accersitus erit somnus in ossa mea:
Ipse feram uites, pangamq. ex ordine colles,
Quos carpant nullæ, me uigilante, feræ;
Dum modo purpureo spument mihi dolia musto,
Et noua pressantes inquinet uua pedes.
Quod superest uitæ, per te, & tua cornua, uiuam,
Virtutisq. tuæ Bacche poeta ferar.
Dicam ego maternos Aetnæo fulmine partus.
Indica Nysæis arma fugata choris,
Vesanumq. noua nequicquam in uite Lycurgum
Pentheos in triplices funera grata greges,
Curuaq. Tyrrhenos delphinum corpora nautas
In uada pampinea desiluisse rate,
Et tibi per medium bene olentia flumina Naxon,

Vnde

Vnde tuum potant Naxia turba merum.
Candida laxatis onerato colla corymbis
Cinget baſſaricas Lydia mitra comas.
Leuis odorato ceruix manabit oliuo,
Et feries nudos ueſte fluente pedes.
Mollia Dircææ pulſabunt tympana Thebæ,
Capripedes calamo Panes hiante canent.
Vertice turrigero iuxta dea magna Cybelle
Fundit ad Idæos Cymbala rauca choros.
Ante fores templi crater antiſtitis auro
Libatum fundens in tua ſacra merum.
Hæc ego non humili referam memoranda cothurno,
Qualis Pindarico ſpiritus ore tonat.
Tu modo ſeruitio uacuum me ſiſte ſuperbo,
Atque hoc ſollicitum uince ſopore caput.

16 MORTEM MARCELLI DEFLET.

C L A V S V S *ab umbroſo quà ludit Pontus Auerno*
Humida Baiarum ſtagna tepentis aquæ,
Quà iacet & Troiæ tubicen Miſenus arena,
Et ſonat Herculeo ſtructa labore uia,
Hic ubi mortales dextra cum quæreret urbes,
Cymbala Thebano concrepuere Deo.
At nunc inuiſæ magno cum crimine Baiæ,
Quis Deus in ueſtra conſtitit hoſtis aqua?
His preſſus Stygias uultum demiſit in undas,
Errat & in ueſtro ſpiritus ille lacu.
Quid genus, aut uirtus, aut optima profuit illi
Mater, &, amplexum Cæſaris eſſe focos?

Aut modo tam pleno fluitantia uela theatro ,
Et per maternas omnia gesta manus ?
Occidit , & misero steterat uigesimus annus .
Tot bona tam paruo clausit in orbe dies .
I nunc , tolle animos , & tecum finge triumphos
Stantiaq. in plausum tota theatra iuuent :
Attalicas supera uestes , atque omnia magnis
Gemmea sint ludis , ignibus ista dabis .
Sed tamen huc omnes , huc primus , & ultimus ordo .
Est mala , sed cunctis ista terenda uia est .
Exoranda canis tria sunt latrantia colla :
Scandenda est torui publica cymba senis .
Ille licet ferro cautus se condat , & ære ,
Mors tamen inclusum protrahit inde caput .
Nirea non facies , non uis exemit Achillem ,
Crœsum aut Pactoli quas parit humor opes ,
Hic olim ignaros luctus populauit Achiuos ,
Atridæ magno cum stetit alter amor .
At tibi nauta , pias hominum qui traijcis umbras ,
Huc animæ portent corpus inane tuæ ,
Quà Sicule uictor telluris Claudius , & quà
Cæsar ab humana cessit in astra uia .

17 *De mulierum incontinentia .*

OBIICITVR *toties à te mihi nostra libido .*
Crede mihi , uobis imperat illa magis .
Vos ubi contempti rupistis fræna pudoris ,
Nescitis captæ mentis habere modum .
Flamma per incensas citius sedctur aristas ,

Fluminaq. ad fontis sint reditura caput,
Et placidum Syrtes portum, & bona littora nautis
Præbeat hospitio sæua Malea suo;
Quàm possit nostros quisquam reprehendere cursus,
Et rapidæ stimulos frangere nequitiæ.
Testis, Cretæi fastus quæ passa iuuenci
Induit abiegnæ cornua falsa bouis:
Testis Thessalico flagrans Salmonis Enipeo,
Quæ uoluit liquido tota subire deo.
Crimen & illa fuit patria succensa senecta,
Arboris in frondis condita Myrrha nouæ.
Nam quid, Medeæ, referam, quo tempore matris
Iram natorum cæde piauit amor?
Quid ue Clitemnestræ, propter quam tota Mycenis
Infamis stupro stat Pelopea domus?
Tuq. o Minoa uenundata Scylla figura,
Tondens purpurea regna paterna coma.
Hanc igitur dotem uirgo desponderat hosti:
Nise tuas portas fraude reclusit amor.
At uos innuptæ felicius urite tedas,
Pendet Cretæa tracta puella rate.
Non tamen immerito Minos sedet arbitor orci:
Victor erat quamuis, æquus in hoste fuit.

De contemptore amicæ.

CREDIS *eum iam posse tuæ meminisse figuræ,*
Vidisti a lecto quem dare uela tuo?
Durus, qui lucro potuit mutare puellam.
Tantis ne in lacrymis Africa tota fuit?

At tu stulta deos, tu fingis inania uerba.
Forsitan ille alio pectus amore terit.
Est tibi forma potens, sunt castæ Palladis artes,
Splendidaq. a docto fama refulget auo.
Fortunata domus, modo sit tibi fidus amicus.
Fidus ero; in nostros curre puella toros.
Tu quoque, qui æstiuos spatiosius exigis ignes,
Phœbe moraturæ contrahe lucis iter.
Nox mihi prima uenit, primæ data tempora noctis.
Longius in primo luna morare toro.
Fœdera sunt ponenda prius, signandaq. iura,
Et scribenda mihi lex in amore nouo.
Hæc Amor ipse suo constringit pignora signo.
Testis sidereæ torta corona deæ,
Quàm multæ ante meis cedant sermonibus horæ,
Dulcia quàm nobis concitet arma Venus.
Nanque, ubi non certo uincitur fœdere lectus,
Non habet ultores nox uigilanda deos:
Et quibus imposuit, soluit nox uincla libido.
Contineant nobis omnia prima fidem.
Ergo, qui pactas in fœdera ruperit aras,
Polluerit q. nouo sacra marita toro;
Illi sint, quicunque solent, in amore dolores;
Et caput argutæ præbeat historiæ,
Nec flenti dominæ patefiant nocte fenestræ.
Semper amet, fructu semper amoris egens.

AD CYNTHIAM.

MAGNUM iter, ad doctas proficisci cogor *Athenas;*

Vt me longa graui ſoluat amore uia.
Creſcit enim aſſidue ſpectando cura puellæ:
Ipſe alimenta ſibi maxima præbet amor.
Omnia ſunt tentata mihi, quacumque fugari
Poſſit, at ex omni me premit ipſe deus.
Vix tamun aut ſemel admittit, cum ſæpe negauit,
Seu uenit, extremo dormit amica toro.
Vnum erit auxilium mutatis Cynthia terris:
Quantum oculis, animo tam procul ibit amor.
Nunc agite o ſocij propellite in æquora nauem,
Remorumq. pares ducite ſorte uices,
Iungiteq. extremo felicia lintea malo.
Nam liquidum nautis aura ſecundat iter.
Romanæ turres, & uos ualeatis amici,
Qualiſcunque mihi tuq. puella uale.
Ergo ego nunc rudis Adriaci uehar æquoris hoſpes,
Cogar & undiſonos nunc prece adire deos.
Deinde per Ionium uectus cum feſſa Lecheo
Sedarit placida uela phaſelus aqua.
Quod ſupereſt, ſufferte pedes, properate laborem,
Iſthmos quà terris arcet utrunque mare.
Inde ubi Piræi capient me littora portus,
Scandam ego Theſeæ brachia longa uiæ.
Illic uel ſtudijs animum emendare Platonis
Incipiam, aut hortis docte Epicure tuis,
Perſequar aut ſtudium linguæ, Demoſthenis arma,
Librorumq. tuos docte Menandre ſales:
Aut certe tabulæ capient mea lumina pictæ,
Siue ebore exactæ, ſeu magis ære manus,

Aut spatia annorum, aut longa interualla profundi
Lenibunt tacito uulnera nostra sinu.
Seu moriar, fato, non turpi fractus amore,
Atque erit illa mihi mortis honesta dies.

AD TVLLVM.

FRIGIDA *tam multos placuit tibi Cyzicus annos,*
Tulle, Propontiaca quà fluit Isthmos aqua,
Dindymus, & sacræ fabricata inuenta Cybellæ,
Raptorisq. tulit quæ uia Ditis equos.
Si te forte iuuant Helles Athamantidos urbes,
Et desiderio Tulle mouere meo;
Tu licet aspicias cælum omne Atlanta gerentem,
Sectaq. Persea Phorcydos ora manu,
Geryonæ stabula, & luctantum in puluere signa
Herculis Antæique, Hesperidumq. choros;
Tuq. tuo Colcon propellas remige Phasin,
Peliacæq. trabis totum iter ipse legas,
Quà rudis Argoa natat inter saxa columba
In faciem proræ pinus adacta nouæ,
Et quà Gygei uisenda est ora Caistri,
Et quà septenas temperat unda uias,
Omnia Romanæ cedent miracula terræ.
Natura hic posuit quicquid ubique fuit.
Armis apta magis tellus, quàm commoda noxæ.
Famam, Roma, tuæ non pudet historiæ.
Nam quantum ferro, tantum pietate potentes
Stamus: uictrices temperat ira manus.
Hic Anio Tiburte fluis, Clitumnus ab Vmbro

Tramite, & æternum Martius humor opus.
Albanus lacus & socij Nemorensis ab unda,
Potaq. Pollucis lympha salubris equo.
At non squamoso labuntur uentre cerastæ,
Itala portentis nec fuit una nouis.
Non hic Andromedæ resonant pro matre catenæ,
Nec tremis Ausonias Phœbe fugate dapes,
Nec cuiquam absentis arserunt in caput ignes,
Exitium nato matre parante suo.
Penthea non sæuæ uenantur in arbore Bacchæ,
Nec soluit Danaas subdita cerua rates,
Cornua nec ualuit curuare in pellice Iuno,
Aut faciem turpi dedecorare boue.
Arboreasq. cruces Scinis, & non hospita Graijs
Saxa, & curuatas in sua fata trabes.
Hæc tibi Tulle parens, hæc est pulcherrima sedes.
Hic tibi pro digna gente petendus honos.
Hic tibi ad eloquium ciues, hic ampla nepotum
Spes, & uenturæ coniugis aptus amor.

21 DE TABVLIS PERDITIS.

ERGO *tam doctæ nobis periere tabellæ,*
Scripta quibus pariter tot periere bona.
Has quondam nostris manibus detriuerat usus,
Qui non signatas iussit habere fidem.
Illæ iam sine me norant placare puellas,
Et quædam sine me uerba diserta loqui.
Non illas fixum caras effecerat aurum,
Vulgari buxo sordida cera fuit.

Quales-

Qualescunque mihi semper mansere fideles,
Semper & effectus promeruere bonos.
Forsitan hæc illis fuerant mandata tabellis:
Irascor, quoniam es lente moratus heri.
An tibi nescio quæ uisa est formosior? an tu
Non bona de nobis crimina ficta iacis?
Aut dixit, uenies hodie, cessabimus una,
Hospitium tota nocte parauit amor,
Et quæcunque dolens reperit non stulta puella
Garula, cum blandis ducitur hora dolis.
Me miserum, his aliquis rationem scribit auari,
Et ponit duras inter ephemeridas.
Quas si quis mihi rettulerit, donabitur auro.
Quis pro diuitijs ligna retenta uelit?
I puer, & citus hæc aliqua propone columna,
Et dominum Esquilijs scribe habitare tuum.

AD CYNTHIAM SVPERBIENTEM.

FALSA *est ista tuæ, mulier, fiducia formæ,*
Olim oculis nimium facta superba meis.
Noster amor tales tribuit tibi Cynthia laudes.
Versibus insignem te pudet esse meis.
Mistam te uaria laudaui sæpe figura,
Vt, quod non esses, esse putaret amor.
Et color est toties roseo collatus Eoo,
Cum tibi quæsitus candor in ore foret.
Quod mihi non patrij poterant auertere amici,
Eluere aut uasto Thessala saga mari,
Hæc ego non ferro, non igne coactus, & ipsa

Naufragus Aegaea uerba fatebor aqua,
Correptus saeuo Veneris torrebar aheno,
Victus eram uersas in mea terga manus.
Ecce coronatae portum tetigere carinae:
Traiectae Syrtes, anchora iacta mihi est.
Nunc demum uasto fessi resipiscimus aestu,
Vulneraq. ad sanum nunc coiere mea.
Mens bona, si qua dea es, tua me in sacraria dono,
Exciderent surdo tot mea uota Ioui.

AD AMICAM.

RISVS *eram positis inter conuiuia mensis,*
Et de me poterat quilibet esse loquax.
Quinque tibi potui seruire fideliter annos.
Vngue meam morso saepe quaerere fidem.
Nil moueor lacrymis: ista sum captus ab arte:
Semper ab insidijs Cynthia flere soles.
Flebo ego discedens: sed fletum iniuria uincit.
Tu bene conueniens non sinis esse iugum.
Limina iam nostris ualeant lacrymantia uerbis,
Nec tamen irata ianua fracta manu:
At te caelatis aetas grauis urgeat annis,
Et ueniat formae ruga sinistra tuae:
Vellere cum cupies albos a stirpe capillos
A speculo rugas increpitante tibi:
Exclusa inq. uicem fastus patiare superbos,
Et, quae fecisti, facta queraris anus.
Has tibi fatales cecinit mea pagina diras.
Euentum formae disce timere tuae.

SEX. PROPERTII ELEGIARVM

LIBER IIII.

DE VRBE ROMA.

HOC, quodcunque uides hospes, quàm maxima Roma est,
Ante Phrygem Aeneá collis, & herba fuit.
Atq; ubi nauali stát sacra palatia Phœbo,
Euandri profugæ procubuere boues.
Fictilibus creuere deis hæc aurea templa.
Non fuit opprobrio facta sine arte casa.
Tarpeiusq. pater nuda de rupe tonabat,
Et Tiberis nostris aduena bubus erat.
Quò gradibus domus ista Remi se sustulit, olim
Vnus erat fratrum maxima regna focus.
Curia, prætexto quæ nunc nitet alta senatu,
Pellitos habuit rustica corda patres.
Buccina cogebat priscos ad uerba Quirites.
Centum illi in prato sæpe senatus erat.
Nec sinuosa cauo pendebant uela theatro.
Pulpita solennes non oluere crocos.
Nulli cura fuit externos quærere diuos,
Cum tremeret patrio pendula turba sacro,
Annuaq. accenso celebrare Palilia fæno,
Qualia nunc curto lustra nouantur equo.
Vesta coronatis pauper gaudebat asellis,

Ducebant macræ uilia sacra boues.
Parua saginati lustrabant compita porci,
Pastor & ad calamos exta litabat ouis:
Verbera pellitus setosa mouebat arator,
Vnde licens Fabius sacra lupercus habet.
Nec rudis infestis miles radiabat in armis:
Miscebant usta prœlia nuda sude.
Prima galeritus posuit prætoria Lycmon,
Magnaq. pars Tatio rerum erat inter oues.
Hinc Tatiens, Ramnesq. uiri, Luceresq. coloni.
Quattuor hinc albos Romulus egit equos.
Quippe suburbanæ parua minus urbe Bouillæ,
Et, qui nunc nulli, maxima turba Gabij:
Et stetit Alba potens albæ suis omine nata,
Hac ubi Fidenas longe erat ire uias.
Nil patrium, nisi nomen, habet Romanus alumnus.
Sanguinis altricem nunc pudet esse lupam.
Huc melius profugos misisti Troia penates.
O quali uecta est Dardana puppis aue.
Iam bene spondebant tunc omnia, quòd nihil illam
Læserat abiegni uenter apertus equi,
Cum pater in nati tremulus ceruice pependit,
Et uerita est humeros urere flamma pios.
Tunc animi uenere Decij, Brutiq. secures,
Vexit & ipsa sui Cæsaris arma Venus,
Arma resurgentis portans uictricia Troiæ.
Felix terra tuos cepit Iule deos.
Si modo auernalis tremulæ cortina sibyllæ
Dixit Auentino rura pianda Remo,

Aut si Pergameæ sero rata carmina uatis
Longæuum ad Priami uera fuere caput.
Vertite equum Danai, male uincitis. Ilia tellus
Viuet, & huic cineri Iuppiter arma dabit.
Optima nutricum nostris lupa Martia rebus,
Qualia creuerunt mœnia lacte tuo.
Mœnia nanque pio conor disponere uersu.
Hei mihi quod nostro est paruus in ore sonus.
Sed tamen exiguo quodcunque e pectore riui
Fluxerit, hoc patriæ seruiat omne meæ.
Ennius hirsuta cingat sua dicta corona:
Mi folia ex edera porrige Bacche tua.
Vt nostris tumefacta superbiat Vmbra libris,
Vmbria Romani patria Callimachi:
Scandentes si quis cernet de uallibus arces,
Ingenio muros æstimet ille meo:
Roma faue. tibi surget opus. date candida ciues
Omina, & in tectis dextera cantet auis.
Sacra, diesq. canam, & cognomina prisca locorum.
Has meus ad metas sudet oportet equus.
Quò ruis imprudens uage dicere facta Properti?
Non sunt a dextra condita fila colo.
Accersis lacrymis cantus. auersus Apollo.
Poscis ab inuita uerba pigenda lyra.
Certa feram certis auctoribus haud ego uates,
Nescius ærata signa mouere pila.
Me creat Architæ soboles Babylonius Horos,
Horos, & a proauo ducta Conone domus.
Di mihi sunt testes, non degenerasse propinquis,

Inq.

Inq. meis libris nil prius esse fide.
Nunc pretium fecere deos, & fallitur auro
Iuppiter. obliquæ signa iterata rotæ;
Felicesq. Iouis stellas, Martisq. rapacis,
Et graue Saturni sidus in omne caput,
Quid moueant pisces, animosaq. signa Leouis,
Lotus & hesperia quid Capricornus aqua,
Dicam. Troia cades, & Troica Roma resurges:
Et maris, & terre longa sepulcra canam,
Dixi ego, cum geminos produceret Arria natos,
(Illa dabat natis arma uetante deo)
Non posse ad patrios sua pila referre penates:
Nempe meam firmant nunc duo busta fidem.
Quippe Lupercus equi dum saucia protegit ora,
Heu sibi prolapso non bene cauit equo:
Gallus at in castris dum credita signa tuetur,
Concidit ante aquilæ rostra cruenta suæ.
Fatales pueri, duo funera matris auaræ:
Vera sed inuito contigit ista fides.
Idem ego, cum Cynaræ traheret Lucina dolores,
Et facerent uteri pondera lenta moram,
Iunonis uotum facite impetrabile, dixi:
Illa parit. libris est data palma meis.
Hoc neque arenosum Libyci Iouis explicat antrum,
Aut sibi commissos fibra locuta deos,
Aut si quis motas cornicis senserit alas,
Vmbraq. nec magicis mortua prodit aquis.
Aspicienda uia est cæli, uersusq. per astra
Trames, & abzonis quinque petenda fides.

Exemplum graue erit Calchas: nanque Aulide soluit
Ille bene hærentes ad pia saxa rates.
Idem Agamemnoniæ ferrum ceruice puellæ
Tinxit, & Atrides uela cruenta dedit.
Nec rediere tamen Danai. tu diruta fletum
Supprime, & Euboicos respice Troia sinus.
Nauplius ultores sub noctem porrigit ignes,
Et natat exuuijs Græcia pressa tuis,
Victor Oilide rape nunc, & dilige uatem,
Quam uetat auelli ueste Minerua sua.
Hactenus historiæ. nnnc ad tua deuehor astra:
Incipe tu lacrymis æquus adesse nouis.
Vmbria te notis antiqua penatibus edit.
Mentior? an patriæ tangitur ora tuæ?
Quà nebulosa cauo rorat Meuania campo,
Et lacus æstiuis intepet Vmber aquis,
Scandentisq. axis consurgit uertice murus,
Murus ab ingenio notior ille tuo.
Ossaq. legisti, non illa ætate legenda,
Patris, & in tenues cogeris ipse lares.
Nam tua cum multi uersarent rura iuuenci,
Abstulit excultas pertica tristis opes,
Mox, ubi bulla rudi demissa est aurea collo,
Matris & ante deos libera sumpta toga;
Tum tibi pauca suo de carmine dictat Apollo,
Et uetat insano uerba tonare foro.
Et tu finge elegos, fallax opus, hæc tua castra,
Scribat ut exemplo cetera turba tuo.
Militiam Veneris blandis patiere sub armis,

Et Veneris pueris utilis hostis eris.
Nam tibi uictrices, quascunque labore parasti,
Eludet palmas una puella tuas;
Et bene cum fixum mento discusseris uncum,
Nil erit: hoc rostro te premet ansa suo.
Illius arbitrio noctem, lucemq. uidebis,
Gutta quoque ex oculis non nisi iussa cadet.
Nec mille excubiæ, nec te signata iuuabunt.
Limina. persuasæ fallere rima sat est.
Nunc tua uel medijs puppis luctetur in undis,
Vel licet armatis hostis inermis eas,
Vel tremefacta cauo tellus deducat hiatu,
Octipedis cancri terga sinistra time.

FABVLA VERTVNNI.

QVID *mirare meas tot in uno corpore formas?*
Accipe Vertunni signa paterna dei.
Tuscus ego Tuscis orior, nec pœnitet inter
Prælia Volscinos deseruisse focos.
Nec me turba iuuat, nec templo lætor eburno.
Romanum satis est posse uidere forum.
Hac quondam Tiberinus iter faciebat, & aiunt
Remorum auditos per uada pulsa sonos.
At postquam ille suis tantum concessit alumnis,
Vertunnus uerso dicor ab amne deus,
Seu quia uertentis fructum percepimus anni,
Vertunni rursus credidit esse sacrum.
Prima mihi uariat liuentibus uua racemis,
Et coma lactenti spicea fruge tumet.

Hic

Hic dulces cerasos, hic autumnalia pruna
Cernis, & æstiuo mora rubere die.
Insitor hic soluit pomosa uota corona,
Cum prius inuito stipite mala tulit.
Mendax fama noces. alius mihi nominis index:
De se narranti tu modo crede deo.
Opportuna mea est cunctis natura figuris.
In quancunque uoles, uerte: decorus ero.
Indue me Cois, fiam non dura puella.
Meq. uirum sumpta quis neget esse toga?
Da falcem, & torto frontem mihi comprime fœno:
Iurabis nostra gramina secta manu.
Arma tuli quondam: &, memini, laudabar in illis:
Corbis & imposito pondere messor eram.
Sobrius ad lites: at cum est imposta corona,
Clamabis capiti uina subisse meo.
Cinge caput mitra: speciem furabor Iacchi.
Furabor Phœbi, si modo plectra dabis.
Cassibus impositis uenor, sed arundine sumpta
Faunus plumoso sum deus aucupio.
Est etiam aurigæ species Vertunnus, & eius,
Traijcit alterno qui leue pondus equo,
Suppetat, hoc pisces calamo prædabor: & ibo
Mundus demissis institor in tunicis.
Pastorem ad baculum possum curare, uel idem
Serpiculis medio puluere ferre rosam.
Nam quid ego adijciá, de quo mihi maxima fama est,
Hortorum in manibus dona probata meis?
Cæruleus cucumis, tumidoq. cucurbita uentre

Me notat, & iunco brassica uincta leui.
Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
Impositus fronti langueat ante meæ.
At mihi, quòd formas unus uertebar in omnes,
Nomen ab euentu patria lingua dedit:
At tu Roma meis tribuisti præmia Tuscis,
Vnde hodie uicus nomina Tuscus habet.
Tempore quo socijs uenit Lycomedius armis,
Atque Sabina feri contudit arma Tati.
Vidi ego labentes acies, & tela caduca,
Atque hostes turpi terga dedisse fugæ.
Sed facias diuum sator, ut Romana per æuum
Transeat ante meos turba togata pedes.
Sex superant uersus. te, qui ad uadimonia curris,
Non moror: hæc spatijs ultima meta meis.
Stipes acernus eram, properanti falce dolatus,
Ante Numam grata pauper in urbe Deus.
At tibi Mamuri formæ cælator ahenæ
Tellus artifices ne terat Osca manus;
Qui me tam dociles potuisti fundere in usus.
Vnum opus est. operi non datur unus honos.

Epistola Arethusæ ad Lycotam.

HAEC *Arethusa suo mittit mandata Lycotæ,*
Cum toties absis, si potes esse meus:
Si qua tamen tibi lecturo pars oblita deerit,
Hæc erit e lacrymis facta litura meis:
Aut si qua incerto fallet te littera tractu,
Signa meæ dextræ iam morientis erunt.

Te

Te modo uiderunt iteratos Bactra per ortus,
Te modo munito Sericus hostis equo,
Hiberniq. Getæ, pictoq. Britannia curru,
Vstus & Eoa discolor Indus aqua.
Hæc ne marita fides, & pactæ sunt mihi noctes,
Cum rudis urgenti brachia uicta dedi?
Quæ mihi deductæ fax omen prætulit, illa
Traxit ab euerso lumina nigra rogo:
Et Stygio sum sparsa lacu, nec recta capillis
Vitta data est. nupsi non comitante Deo.
Omnibus heu portis pendent mea noxia uota.
Texitur hæc castris quarta lacerna tuis.
Occidat, immerita qui carpsit in arbore uallum,
Et struxit querulas rauca per ossa tubas.
Dignior obliquo funem qui torqueat ocno,
Aeternusq. tuam pascat aselle famem.
Dic mihi num teneros urit lorica lacertos?
Num grauis imbelles atterit hasta manus?
Hæc noceant potius, quàm dentibus ulla puella
Det mihi plorandas per tua colla notas.
Diceris & macie uultum tenuasse: sed opto
E desiderio sit color iste meo.
At mihi cum noctes induxit uesper amaras,
Si qua relicta iacent, osculor arma tua.
Tum queror in toto non sidere pallia lecto,
Lucis & auctores non dare carmen aues.
Noctibus hibernis castrensia pensa laboro,
Et Tyria in gladios uellera secta suos:
Et disco qua parte fluat uincendus Araxes.

Quot sine aqua Parthus millia currat equus.
Cogor & e tabula pictos ediscere mundos,
Qualis & hæc docti sit positura dei.
Quæ tellus sit lenta gelu, quæ putris ab æstu,
Venus in Italiam qui bene uela ferat.
Assidet una soror, curis & pallida nutrix
Peierat hiberni temporis esse moras.
Felix Hippolyte nuda tulit arma papilla,
Et texit galea barbara molle caput.
Romanis utinam patuissent castra puellis:
Essem militiæ sarcina fida tuæ.
Nec me tardarent Scythiæ iuga, cum pater altas
Africus in glaciem frigore nectit aquas.
Omnis amor magnus, sed aperto in coniuge maior.
Hanc Venus, ut uiuat, uentilat ipsa facem.
Nam mihi, quo Pœnis tibi purpura fulgeat ostris,
Crystallusq. tuas ornet aquosa manus,
Omnia surda tacent; rarisq. assueta calendis,
Vix aperit clausos una puella lares.
Graucidos, & catulæ uox est mihi grata querentis.
Illa tui partem uendicat una tori.
Flore sacella tego, uerbenis compita uelo,
Et crepat ad ueteres herba Sabina focos,
Siue in finitimo gemuit stans noctua tigno,
Seu uoluit tangi parca lucerna mero.
Illa dies ornis cædem denuntiat agnis,
Succinctiq. calent ad noua lucra popæ.
Ne precor ascensis tanti sit gloria Bactris,
Rapta ne odorato carbasa lina duci,

Plumbea cum tortæ sparguntur pondera fundæ,
Subdolus & uersis increpat arcus equis.
Sed tua sic domitis Parthæ telluris alumnis
Pura triumphantes hasta sequatur equos:
Incorrupta mei conserua fœdera tecti.
Hac ego te sola lege redisse uelim.
Armaq. cum tulero portæ uotiua Capenæ,
Subscribam, saluo grata puella uiro.

FABVLA TARPEIAE.

TARPEIVM *nemus, & Tarpeiæ turpe sepulcrum*
Fabor, & antiqui limina capta Iouis.
Lucus erat felix, ederoso conditus antro:
Multaq. natiuis obstrepit arbor aquis,
Siluani ramosa domus, quò dulcis ab æstu
Fistula poturas ire iubebat oues.
Hunc Tatius fontem uallo præcingit acerno,
Fictaq. suggesta castra coronat humo.
Quid tum Roma fuit, tubicen uicina Curetis,
Cum quateret lento murmure saxa Iouis?
Atque ubi nunc terris dicuntur iura subactis,
Stabant Romano pila Sabina foro.
Murus erant montes: ubi nunc est curia septa,
Bellicus ex illo fonte bibebat equus.
Hinc Tarpeia deæ fontem libauit, at illi
Vrgebat medium fictilis urna caput.
Et satis una malæ potuit mors esse puellæ,
Quæ uoluit flammas fallere Vesta tuas?
Vidit arenosis Tatium perludere campis,

Pictaq. per flauas arma leuare iubas.
Obstupuit regis facie, & regalibus armis;
Interq. oblitas excidit urna manus.
Sæpe illa immeritæ caussata est omina Lunæ,
Et sibi tingendas dixit in amne comas:
Sæpe tulit blandis argentea lilia nymphis,
Romula ne faciem læderet hasta Tati.
Dumq. subit primo Capitolia nubila fumo,
Rettulit hirsutis brachia secta rubis,
Et sua Tarpeia residens ita fleuit ab arce
Vulnera uicino non patienda Ioui.
Ignes castrorum, & Tatiæ prætoria turmæ,
Et formosa oculis arma Sabina meis,
O utinam ad uestros sedeam captiua penates,
Dum captiua mei conspicer esse Tati.
Romani montes, & montibus addita Roma,
Et ualeat probro Vesta pudenda meo.
Ille equus ille meos in castra reponet amores,
Cui Tatius dextra collocat ipse iubas.
Quid mirum in patrios Scyllam sæuisse capillos?
Candidaq. in sæuos inguina uersa canes?
Prodita quid mirum fraterni cornua monstri,
Cum patuit lecto stamiue torta uia?
Quantum ego sum Ausonijs crimen factura puellis,
Improba uirgineo lecta ministra foco.
Pallados extinctos si quis mirabitur ignes;
Ignoscat: lacrymis spargitur ara meis.
Cras, ut rumor ait, tota pugnabitur urbe:
Tu cape spinosi roscida terga iugi.

Lubrica tota uia eſt, & perfida, quippe tacentes
  Fallaci cælat limite ſemper aquas.
O utinam magicæ noſſem cantamina muſæ;
  Hæc quoque formoſo lingua tuliſſet opem.
Te toga picta decet, non quem ſine matris honore
  Nutrit inhumanæ dura papilla lupæ.
Si ſim hoſpes patiare tua regina ſub aula:
  Dos tibi non humilis prodita Roma uenit.
Sin minus, at raptæ ne ſint impune Sabinæ,
  Me rape, & alterna lege repende uices.
Commiſſas acies ego poſſum ſoluere, nuptæ
  Vos medium palla fœdus inite mea.
Adde Hymenæe modos, tubicen fera murmura conde.
  Credite, ueſtra meus molliet arma torus.
Et iam quarta canit uenturam buccina lucem,
  Ipſaq. in Oceanum ſidera lapſa cadunt.
Experiar ſomnum: de te mihi ſomnia quæram.
  Fac uenias oculis umbra benigna meis.
Dixit, & incerto permiſit brachia ſomno
  Neſcia ſe flammis accubuiſſe nouis.
Nam Veſta Iliacæ felix tutela fauillæ
  Culpam alit, & plures condit in oſſa faces.
Illa ruit, qualis celerem prope Thermodoonta,
  Strymonis abſciſſo fertur aperta ſinu.
Vrbi feſtus erat: dixere Palilia patres.
  Hic primus cœpit mœnibus eſſe dies.
Annua paſtorum conuiuia luſus in urbe
  Cum pagana madent fercula delicijs,
Cumq. ſuper raros fœni flammantis aceruos

Traijcit immundas ebria turba dapes.
Romulus excubias decreuit in ocia solui,
Atque intermissa castra silere tuba.
Hoc Tarpeia suum tempus rata, conuenit hostem,
Pacta ligat, pactis ipsa futura comes,
Mons erat ascensu dubius, festoq. remissus.
Nec mora, uocales occupat ense canes.
Omnia præbebant somnos, sed Iuppiter unus
Decreuit pœnis inuigilare tuis.
Prodiderat portæq. fidem, patriamq. iacentem:
Nubendiq. petit, quem uelit ipsa, diem.
At Tatius, (neque enim sceleri dedit hostis honorem,)
Nube, ait, & regni scande cubile mei.
Dixit, & ingestis comitum super obruit armis.
Hæc uirgo officijs dos erat apta tuis.
A duce Tarpeio mons est cognomen adeptus.
O uigil iniustæ præmia sortis habes.

AD LENAM.

TERRA *tuum spinis obducat Lena sepulcrum!*
Et tua, quod non uis, sentiat umbra sitim;
Nec sedeant cineri manes; & Cerberus ultor
Turpia ieiuno terreat ossa sono;
Docta uel Hippolytum Veneri mollire negantem,
Concordiq. toro pessima semper auis.
Penelopen quoque, neglecto rumore mariti,
Nubere lasciuo cogeret Antinoo.
Illa uelit, poterit magnes non ducere ferrum,
Et uolucris nidis esse nouerca suis.
Quippe & Collinas ad fossam mouerit herbas,

Stagnaq.

Stagnaq. currenti diluerentur aqua.
Audax cantatæ leges imponere Lunæ,
Et sua nocturno fallere terga lupo.
Posset & intentos astu cæcare maritos.
Cornicum immeritas eruit ungue genas,
Consuluitq. stryges nostro de sanguine, & in me
Hippomanes fœtæ semina legit equæ.
Exorabat opus uerbis ceu blanda perurat,
Saxosamq. terat sedula culpa uiam.
Si te Eoa   *   Dorozantum aurea ripe,
Et quæ sub Tyria concha superbit aqua,
Eurypiliq. placet Coæ textura Mineruæ,
Sectaq. ab Attalicis putria signa toris,
Seu quæ palmiferæ mittunt uenalia Thebæ,
Murrheaq. in Parthis pocula cocta focis.
Sperne fidem, prouolue deos, mendacia uincant.
Cedant damnosæ iura pudicitiæ.
Et simulare uirum, pretium facit. utere caussis:
Maior dilata nocte recurret amor.
Si tibi forte comas uexauerit utilis ira,
Post modo mercata pace premendus erit.
Denique ubi amplexu Venerem promiseris empto:
Fac simules puros Isidis esse dies.
Ingerat Apriles Iole tibi, tundat Amycle
Natalem Maijs idibus esse tuum.
Supplex ille sedet, posita tu scribe cathedra.
Quidlibet, has artes si pauet ille, tenes.
Semper habe morsus circa tua colla recentes,
Litibus alternis quos putet esse datos.

Non te Medeæ delectent probra sequacis,
Nempe tulit fastus ausa rogare prior,
Sed potius mundi Thais pretiosa Menandri,
Cum ferit astutos comica mœcha Getas.
In mores te uerte uiri. si cantica iactat,
I comes, & uoces ebria iunge tuas.
Ianitor ad dantes uigilet: si pulset inanis,
Surdus in obductam somniet usque seram.
Nec tibi displiceat miles, modo factus amori;
Nauta nec, attrita si ferat æra manu;
Aut quorum titulus per barbara colla pependit,
Cælati medio cum saliere foro.
Aurum spectato, non quæ manus afferat aurum.
Versibus auditis, quid nisi uerba feres?
Qui uersus, Coæ dederit nec munera uestis,
Ipsius tibi sit surda sine ære lyra.
Dum uernat sanguis, dum rugis integer annus,
Vtere, ne quis eat liber amore dies.
Vidi ego odorati uictura rosaria Pæsti
Sub matutino cocta iacere noto.
His animos nostræ dum uersat Acanthis amicæ,

*

Sed cape torquatæ Venus ò regina columbæ,
Ob meritum ante tuos guttura secta focos.
Vidi ego rugoso tussim concrescere collo,
Sputaq. per dentes ire cruenta cauos,
Atque animam in tegetes putrem expirare paternas.
Horruit algenti pertica curta foco.
Exequiæ fuerant rari furtiua capilli

Vincula,

Vincula, & immundo pallida mitra situ;
Et canis in nostros nimis experrecta dolores,
Cum fallenda meo pollice clathra forent.
Sit tumulus lenæ curto uetus amphora collo:
Vrgeat hunc supra uis caprifice tua.
Quisquis amas, scabris hoc bustum cædito saxis,
Mistaq. cum saxis adijce uerba mala.

6 De pugna Actiaca nauali.

SACRA *facit uates. sint ora fauentia sacris,*
Et cadat ante meos icta iuuenca focos.
Cera Phileteis certet Romana corymbis,
Et Cyrenæas urna ministret aquas.
Costum molle date, & blandi mihi thuris honores.
Terq. focum circa laneus orbis eat.
Spargite me lymphis, carmenq. recentibus aris
Tibia Mygdonijs libet eburna cadis.
Ite procul fraudes. alio sint aere noxæ.
Pura nouum uati laurea mollit iter.
Musa Palatini referamus Apollinis ædem.
Res est Calliope digna fauore tuo.
Cæsaris in nomen ducuntur carmina. Cæsar
Dum canitur, quæso Iuppiter ipse uaces.
Est Phœbi fugiens Athamana ad littora portus,
Quà sinus Ioniæ murmura condit aquæ,
Actia Iuleæ pelagus monimenta carinæ,
Nautarum uotis non operosa uia.
Huc mundi coiere manus. stetit æquore moles
Pinea, nec remis æqua fauebat auis.

Altera classis erat Teucro damnata Quirino,
Pilaq. feminea turpiter acta manu.
Hinc Augusta ratis plenis Iouis omine uelis,
Signaq. iam patriæ uincere docta suæ.
Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus,
Armorum & radijs picta tremebat aqua,
Cum Phœbus linquens stantem se uindice Delon,
(Nam tulit iratos mobilis una notos)
Astitit Augusti puppem super, & noua flamma
Luxit in obliquam ter sinuata facem.
Non ille attulerat crines in colla solutos,
Aut testudineæ carmen inerme lyræ,
Sed quali aspexit Pelopeium Agamemnona uultu,
Egessitq. auidis Dorica castra rogis,
Aut qualis flexos soluit Pythona per orbes
Serpentem, imbelles quem timuere lyræ.
Mox ait, ò longa mundi seruator ab Alba
Auguste, Hectoreis cognite maior auis,
Vince mari: iam terra tua est: tibi militat arcus,
Et fauet ex humeris hoc onus omne meis.
Solue metu patriam: quæ nunc te uindice freta,
Imposuit proræ publica uota tuæ:
Quam nisi defendes, murorum Romulus augur
Ire Palatinas non bene uidit aues.
Et nimium remis audent prope turpe Latinis
Principe te fluctus regia uela pati.
Nec te, quòd classis centenis remiget alis,
Terreat: inuito labitur illa mari:
Quodq. uehunt proræ centaurica saxa minantes,

Tigna caua, & pictos experiere metus.
Frangit, & attollit uires in milite caussa:
Quæ nisi iusta subest, excutit arma pudor.
Tempus adest, committe rates: ego temporis auctor
Ducam laurigera Iulia rostra manu.
Dixerat, & pharetræ pondus consumit in arcus,
Proxima post arcus Cæsaris hasta fuit.
Vincit Roma, fide Phœbi. dat fœmina pœnas,
Sceptra per Ionias fracta uehuntur aquas.
At pater Idalio miratus Cæsar ab astro,
Sum deus, & nostri sanguinis ista fides.
Prosequitur cantu Triton, omnesq. marinæ
Plauserunt circa libera signa deæ.
Illa petit Nilum cymba male nixa fugaci,
Hoc unum, iusso non moritura die.
Di melius, quantus mulier foret una triumphus
Ductus erat per quas ante Iugurtha uias.
Actius hinc traxit Phœbus monimenta, quòd eius
Vna decem uicit missa sagitta rates.
Bella satis cecini: citharam iam poscit Apollo
Victor, & ad placidos exuit arma choros.
Candida nunc molli subeant conuiuia luco,
Blanditiæque: fluant per mea colla rosæ:
Vinaq. fundantur prælis elisa Falernis,
Terq. lauet nostras spica Cilissa comas:
Ingenium potis irritet musa poetis.
Bacche soles Phœbo fertilis esse tuo.
Ille paludosos memoret seruire Sicambros,
Cepheam hic Meroen, fuscaq. regna canat:

Hic

Hic referat sero confeſſum fœdere Parthum:
Reddat ſigna Remi, mox dabit ipſe ſua.
Siue aliquid pharetris Auguſtus parcet Eois,
Differat in pueros iſta trophea ſuos.
Gaude Craſſe, nigras ſi quid ſapis inter arenas.
Ire per Eufraten ad tua buſta licet.
Sic noctem patera, ſic ducam carmine, donec
Inijciat radios in mea uina dies.

SOMNIVM.

SVNT *aliquid manes. letum non omnia finit;*
Luridaq. euictos effugit umbra rogos,
Cynthia nanque meo uiſa eſt incumbere fulcro,
Murmur ad extremæ nuper humata uiæ:
Cum mihi ab exequijs ſomnus penderet amoris,
Et quererer lecti frigida regna mei.
Eoſdem habuit ſecum, quibus eſt elata, capillos;
Eoſdem oculos: lateri ueſtis aduſta fuit.
Et ſolitum digito beryllon adederat ignis,
Summaq. Lethæus triuerat ora liquor:
Spirantesq. animos, & uocem miſit. at illi
Pollicibus fragiles increpuere manus.
Perfide, nec cuiquam melior ſperande puellæ,
In te iam uires ſomnus habere poteſt?
Iam ne tibi exciderant uigilantis furta Suburræ,
Et mea nocturnis trita feneſtra dolis?
Per quam demiſſo quoties tibi fune pependi,
Alterna ueniens in tua colla manu.
Sæpe Venus triuio commiſta eſt pectore miſto:

Fecerunt tepidas pallia noſtra uias.
Fœderis heu taciti, cuius fallacia uerba
Non audituri diripuere noti.
At mihi non oculos quiſquam inclinauit euntis:
Vnum impetraſſem te reuocante diem.
Nec crepuit fiſſa me propter arundine cuſtos,
Læſit & obiectum tegula curta caput.
Denique quis noſtro curuum te funere uidit?
Atram quis lacrymis incaluiſſe togam?
Si piguit portas ultra procedere, at illud
Iuſſiſſes lectum lentius ire meum.
Cur uentos non ipſe rogis ingrate petiſti?
Cur nardo flammæ non oluere meæ?
Hoc etiam graue erat, nulla mercede hyacinthos
Inijcere, & fracto buſta piare cado.
Lygdamus uratur, candeſcat lamina uernæ.
Senſi ego, cum inſidijs pallida uina bibi.
Aut Nomas arcanas tollat uerſuta ſaliuas.
Dicet damnatas ignea teſta manus.
Quæ modo per uiles inſpecta eſt publica noctes,
Hæc nunc aurata cyclade ſignat humum.
Et grauiora rependit iniquis penſa quaſillis,
Garula de facie ſi qua locuta mea,
Noſtraq́. quod Petale tulit ad monimenta corollas,
Codicis immundi uincula ſentit anus.
Ceditur & Lalage tortis ſuſpenſa capillis,
Per nomen quoniam eſt auſa rogare meum.
Te patiente meæ conflauit imaginis aurum,
Ardenti noſtro dotem habitura rogo.

Non

Non tamen inſector, quamuis mereare, Properti.
Longa mea in libris regna fuere tuis.
Iuro ego fatorum nulli reuocabile carmen,
Tergeminusq. canis ſic mihi molle ſonet,
Me ſeruaſſe fidem. ſi fallo, uipera noſtris
Sibilet in tumulis, & ſuper oſſa cubet.
Nam gemina eſt ſedes turpem ſortita per amnem:
Turbaq. diuerſa remigat omnis aqua.
Vna Clytemneſtræ ſtuprum uehit, altera Creſſæ
Portat mentitæ lignea monſtra bouis.
Ecce coronato pars altera uicta phaſelo,
Mulcet ubi Elyſias aura beata roſas.
Quà numeroſa fides, quaq. errat turba Cybelles,
Mitratisq. ſonant lydia plectra choris,
Andromedeque, & Hypermeſtre ſine fraude maritæ
Narrant hiſtoriæ pectora nota ſuæ.
Hæc ſumma æternis queritur liuere catenis
Brachia, nec meritas frigida ſaxa manus.
Narrat Hypermeſtre magnum auſas eſſe ſorores
In ſcelus, hoc animum non ualuiſſe ſuum.
Sic mortis lacrymis uitæ ſanamus amores,
Cælo ego perfidiæ crimina multa tuæ.
Sed tibi nunc mandata damus: ſi forte moueris,
Si te non totum Chloridos herba tenet,
Nutrix in tremulis nequid deſideret annis.
Parthenie patuit, nec tibi auara fuit.
Deliciæq. meæ Latris, cui nomen ab uſu eſt,
Ne ſpeculum dominæ porrigat illa nouæ.
Et quoſcunque meo feciſti nomine uerſus,

Vre mihi. laudes desine habere meas.
Pelle ederam tumulo, mihi quæ pugnante corymbo
Mollia contortis alligat ossa comis.
Ramosis Anio quà pomifer incubat aruis,
Et nunquam Herculeo numine pallet ebur,
Hoc carmen media dignum me scribe columna,
Sed breue quod currens uector ab urbe legat.
Hic Tiburtina iacet aurea Cynthia terra.
Accessit ripæ laus Aniene tuæ.
Nec tu sperne pijs uenientia somnia portis.
Cum pia uenerunt somnia, pondus habent.
Nocte uagæ ferimur. nox clausas liberat umbras,
Errat & abiecta Cerberus ipse sera.
Luce iubent leges Lethea ad stagna reuerti.
Nos uehimur, uectum nauta recenset onus.
Nunc te possideant aliæ: mox sola tenebo:
Mecum eris, & mistis ossibus ossa teram.
Hæc postquam querula mecum sub uoce peregit,
Inter complexus excidit umbra meos.

8 DE CYNTHIA, ET DRACONE.

DISCE *quid Esquilias hac nocte fugarit aquosas,*
Cum uicina meis turba cucurrit agris.
Lanuuium annosi uetus est tutela draconis,
Hic ubi tam raræ non perit hora moræ,
Quà sacer abripitur cæco descensus hiatu,
Quà penetrat uirgo. tale iter omne caue:
Ieiuni serpentis honos cum pabula poscit
Annua, & ex ima sibila torquet humo.

Talia

Talia demissæ pallent ad sacra puellæ,
Cum temere anguino creditur ore manus.
Ille sibi admotas a uirgine corripit escas.
Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.
Si fuerint castæ; redeunt in colla parentum;
Clamantq. agricolæ, fertilis annus erit.
Huc mea detonsis auecta est Cynthia ab annis.
Caussa fuit Iuno, sed mage caussa Venus.
Appia dic quæso, quantum te teste trimphum
Egerit effusis per tua saxa rotis,
Turpis in arcana sonuit cum rixa taberna?
Si sine me, famæ non sine labe meæ.
Spectaclum ipsa sedens primo temone pependit,
Ausa per impuros fræna mouere locos,
* Siriga nam capto Volsi carpenta nepote,
Atque armillatos, colla Molossa, canes,
Qui dabit immundæ uenalia fata saginæ,
Vincet ubi erasas barba pudenda genas.
Cum fieret nostro toties iniuria lecto,
Mutato uolui castra mouere toro.

9 *Deprehensum Propertium cum Phyllide, et Teia, amicis, a Cynthia, uapulasseq. ab ea omnes uehementer.*

PHYLLIS, Auentinæ, quædam est, uicina Dianæ
Sobria grata parum; cum bibit, omne decet.
Altera Tarpeios est inter Teia lucos,
Candida, sed potæ non satis unus erit.
His ego constitui noctem lenire uocatis,

Et

Et Venere ignota furta nouare mea.
Vnus erat tribus in ſecreta lectulus herba.
Quæris concubitus? inter utranque fui.
Lygdamus ad cyathos. utrique æſtiua ſupellex.
Et Methymæi grata ſaliua meri.
Nile tuus tibicen erat, coraliſtria Phyllis,
Et facilis ſpargi munda ſine arte roſa.
Nanus & ipſe ſuos breuiter concretus in artus
Iactabat truncas ad caua buxa manus.
Sed neque ſuppletis conſtabat flamma lucernis,
Decidit inq; ſuos menſa ſupina pedes.
Me quoque per talos Venerem quærente ſecundos,
Semper damnoſi ſubſiluere canes.
Cantabant ſurdo, nudabant pectora cæco:
Lanuuij ad portas hei mihi ſolus eram:
Cum ſubito rauci ſonuerunt cardine poſtes,
Et leuia ad primos murmura facta lares.
Nec mora, cum totas reſupinat Cynthia ualuas
Non operoſa comis, ſed furibunda decens.
Pocula mi digitos inter cecidere remiſſos:
Palluerant ipſo labra ſoluta mero.
Fulminat illa oculis, &, quantum femina, ſæuit:
Spectaclum capta nec minus urbe fuit.
Phyllidos iratos in uultum conijcit ungues:
Territa uicinas Teia clamat aquas.
Lumina ſopitos turbant elata Quirites,
Omnis & inſana ſemita nocte ſonat.
Illas direptisq. comis, tunicisq. ſolutis
Excipit obſcuræ prima taberna uiæ.

Cynthia in exuuijs gaudet, uictrixq. recurrit,
Et mea peruersa sauciat ora manu,
Imponitq. notam collo, morsuq. cruentat,
Præcipueq. oculos, qui meruere, ferit.
Atque ubi iam nostris lassauit brachia plagis,
Lygdamus ad plutei fulcra sinistra latens
Exuitur, geniumq. meum prostratus adorat.
Lygdame nil potui, tecum ego captus eram.
Supplicibus palmis tum demum ad fœdera ueni,
Cum uix tangendos præbuit illa pedes,
Atque ait: admissæ si uis me ignoscere culpæ,
Accipe quæ nostræ formula legis erit.
Tu neque Pompeia spatiabere cultus in umbra,
Nec cum lasciuum sternet arena forum.
Colla caue inflectas ad summum obliqua theatrum,
Aut lectica tuæ sudet aperta moræ.
Lygdamus in primis, omnis mihi caussa querelæ,
Veneat, & pedibus uincula bina trahat.
Indixit leges. respondi ego, legibus utar.
Riserat imperio facta superba dato.
Dein, quemcunque locum externæ tetigere puellæ,
Suffiit, & pura limina tergit aqua:
Imperat & totas iterum mutare lacernas,
Terq. meum tetigit sulfuris igne caput.
Atque ita mutato per singula pallia lecto
Respondi; & toto soluimus arma toro.

10 *De Hercule, & morte Caci.*

AMPHITRYONIADES *qua tempestate iuuencos*
Egerat

Egerat a stabulis o Erythræa tuis,
Venit ad inictos pecorosa Palatia montes,
Et statuit fessos fessus & ipse boues,
Quà Velabra suo stagnabant flumine, quaq.
Nauta per urbanas uelificabat aquas.
Sed non infido manserunt hospite Caco
Incolumes: furto polluit ille locum.
Incola Cacus erat, metuendo raptor ab antro,
Per tria partitos qui dabat ora sonos.
Hic, ne certa forent manifestæ signa rapinæ,
Auersos cauda traxit in antra boues.
Nec sine teste deo. furem sonuere iuuenci,
Furis & implacidas diruit ira fores.
Mænalio iacuit pulsus tria tempora ramo
Cacus, & Alcides sic ait, ite boues,
Herculis ite boues, nostræ labor ultime clauæ,
Bis mihi quæsitæ, bis mea præda boues,
Aruaq. mugitu sancite boaria longo:
Nobile erit Romæ pascua nostra forum.
Dixerat, & sicco torret sitis ora palato,
Terraq. non ullas fœta ministrat aquas.
Sed procul inclusas audit ridere puellas.
Lucus ab umbroso fecerat orbe nemus,
Femineæ loca clausa deæ, fontesq. piandos,
Impune & nullis sacra retecta uiris.
Deuia Puniceæ uelabant lumina uittæ.
Putris odorato luxerat igne casa:
Populus & longis ornabat frondibus ædem,
Multaq. cantantes umbra tegebat aues.

Huc ruit in ſiccam congeſto puluere barbam,
Et iacit ante fores uerba minora deo.
Vos precor o lucis ſacro quæ luditis antro,
Pandite defeſſis hoſpita teſqua uiris.
Fontis egens erro, circaq. ſonantia lymphis;
Et caua ſuſcepto flumine palma ſat eſt.
Audiſtis ne aliquem, tergo qui ſuſtulit orbem?
Ille ego ſum: Alciden terra recepta uocat.
Quis facta Herculeæ non audit fortia clauæ?
Et nunquam ad natas irrita tela feras?
Atque uni Stygias hominum luxiſſe tenebras:
Accipite hæc: feſſo uix mihi terra patet.
Quòd ſi Iunoni ſacrum faceritis amaræ,
Non clauſiſſet aquas ipſa nouerca ſuas.
Sin aliquam uultusq; meus, ſetæq. leonis
Terrent, & Libyco ſole peruſta coma,
Idem ego Sidonia feci ſeruilia palla
Officia, & Lyda penſa diurna colo:
Mollis & hirſutum cepit mihi faſcia pectus,
Et manibus duris apta puella fui.
Talibus Alcides. at talibus alma ſacerdos
Puniceo canas ſtamine uincta comas.
Parce oculis hoſpes, lucoq. abſcede uerendo:
Cede agedum, & tuta limina linque fuga.
Interdicta uiris metuenda lege piatur,
Quæ ſe ſummota uindicat ara caſa.
Magnam Tireſias aſpexit Pallada uates,
Fortia dum, poſita Gorgone, membra lauat.
Di tibi dent alios fontes: hæc lympha puellis

Auia secreti limitis una fuit.
Sic anus. ille humeris postes concussit opacos:
Nec tulit iratam ianua clausa sitim.
At postquam exhausto iam flumine uicerat æstum,
Ponit uix siccis tristia iura labris.
Angulus hic mundi nunc me meâ fata trahentem
Accipit, hæc fesso uix mihi terra patet.
Maxima quæ gregibus deuota est ara repertis,
Ara per has inquit, maxima facta manus,
Hæc nullis unquam pateat ueneranda puellis,
Herculis eximij ne sit inulta sitis.
Sancte pater salue, cui iam fauet aspera Iuno,
Sancte uelis libro dexter inesse meo.
Nunc quoniam manibus purgatum sanxerat orbem,
Sic sanctum Tatiæ composuere Cures.

Quare Iupiter, Feretrius dictus.

NVNC *Iouis incipiam caussas aperire Feretri,*
Armaq. de ducibus trina recepta tribus.
Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria uires.
Non iuuat ex facili lecta corona iugo.
Imbuis exemplum primæ tu Romule palmæ
Huius, & exuuijs plenus ab hoste redis,
Tempore quo portas Ceninum Acrona petentem
Victor in euersum cuspide fundis equum.
Acron Herculeus Cenina ductor ab arce
Roma tuis quondam finibus horror erat.
Hic spolia ex humeris ausus sperare Quirini,
Ipse dedit, sed non sanguine sicca suo.

Hunc uidet ante cauas uibrantem ſpicula turres
Romulus, & uotis occupat ante ratis.
Iuppiter hæc hodie tibi uictima corruet Acron,
Vouerat, & ſpolium corruit ille Ioui.
Vrbis uirtutisq. parens ſic uincere ſueuit,
Qui tulit aprico frigida caſtra lare,
Idem eques, & frænis, idem fuit aptus aratris.
Et galea hirſuta compta lupina iuba,
Picta nec inducto fulgebat parma pyropo.
Præbebant cæſi baltea lenta boues.
Coſſus at inſequitur Veientis cæde Tolumni,
Vincere cum Veios poſſe laboris erat.
Nec dum ultra Tiberim belli ſonus, ultima præda
Nomentum, & captæ iugera pauca Coræ,
Et Veij ueteres & uos tum regna fuiſtis,
Et ueſtro poſita eſt aurea ſella foro,
Nunc intra muros paſtoris buccina lenti
Cantat, & in ueſtris oſſibus arua metunt.
Forte ſuper portæ dux Veius aſtitit arcem.
Colloquiumq. ſua fretus ab urbe dedit.
Dumq. aries murum cornu pulſabat aheno,
Vineaq. inductum longa tegebat opus,
Coſſus ait, forti melius concurrere campo.
Nec mora fit, plano ſiſtit uterque gradu.
Di Latias iuuere manus: defecta Tolumni
Ceruix, Romanos ſanguine lauit equos.
Claudius a Rheno traiectos arcuit hoſtes,
Belgica cum uaſti parma relata ducis.
Virdomari genus hic Rheno iactabat ab ipſo

Nobilis erectis fundere gesa rotis,
Illi uirgatis iaculantis ab inguine brachis
Torquis ab incisa decidit unca gula.
Nunc spolia in templo tria condita. caussa feretri,
Omine quid certo dux ferit ante ducem,
Seu quia uicta suis humeris haec arma ferebant,
Hinc feretri dicta est ara superba Iouis.

12 CORNELIA PAVLO.

DESINE Paule meũ lacrymis urgere sepulcrum.
Panditur ad nullas ianua nigra preces.
Cum semel infernas intrarunt funera leges,
Non exorato stant adamante uiae.
Te licet orantem fuscae deus audiat aulae,
Nempe tuas lacrymas littora surda bibent.
Vota mouent superos. ubi portitor aera recepit,
Obsecrat umbrosos lurida porta rogos.
Sic maestae cecinere tubae, cum subdita nostrum
Detraheret lecto fax inimica caput.
Quid mihi coniugium Pauli? quid currus auorum
Profuit? aut famae pignora tanta meae,
Num minus immites habuit Cornelia Parcas?
En sum quod digitis quinque leuatur onus.
Damnatae noctes, & uos uada lenta paludes,
Et quaecunque meos implicat unda pedes,
Immatura licet, tamen huc non noxia ueni.
Det pater hic umbrae mollia iura meae,
Aut si quis posita iudex sedet Aeacus urna,
In mea sortita iudicet ossa pila.

Assideant fratres iuxta Minoida sellam,
Eumenidum intento turba seuera foro.
Sisyphe mole uaces, taceant Ixionis orbes,
Fallax Tantaleo corripiare liquor.
Cerberus & nullas hodie petat improbus umbras,
Et iaceat tacita lapsa catena sera.
Ipsa loquor pro me. si fallo, pœna sororum
Infelix humeros urgeat urna meos.
Si cui fama fuit per auita trophæa decori,
Vera Numantinos regna loquuntur auos.
Altera maternos exæquat turba Libones,
Et domus est titulis utraque fulta suis.
Mox ubi iam facibus cessit prætexta maritis,
Vinxit & acceptas altera uitta comas,
Iungor Paulle tuo sic discessura cubili.
In lapide hoc uni nupta fuisse legar.
Testor maiorum cineres tibi Roma colendos.
Sub quorum titulis Africa tonsa iaces,
Et Persen proaui simulantem pectus Achillis,
Quiq. tuas proauus fregit Achille domos,
Me neque censuræ legem mollisse, nec ulla
Labe mea nostros erubuisse focos.
Non fuit exuuijs tantis Cornelia damnum.
Quin & erat magnæ pars imitanda domus,
Nec mea mutata est ætas, sine crimine tota est.
Viximus insignes inter utranque facem.
Mi natura dedit leges a sanguine ductas,
Ne possim melior iudicis esse metu.
Quælibet austeras de me ferat urna tabellas,

Turpior

Turpior assessu non erit ulla meo.
Vel tu, quæ tardam mouisti fune Cybellem,
Claudia turritæ rara ministra deæ,
Vel cui commissos cum Vesta reposceret ignes,
Exhibuit uiuos carbasus alba focos.
Nec te dulce caput mater Scribonia læsi,
In me mutatum, quid nisi fata uelis?
Maternis laudor lacrymis, urbisq. querelis,
Defleta & gemitu Cæsaris ossa mea.
Ille sua nata dignam uixisse sororem
Increpat, & lacrymas uidimus ire deo.
Et tamen emerui generosos uestis honores,
Nec mea de sterili facta rapina domo,
Te lepide, & te Paulle meum post fata leuamen.
Condita sunt uestro numina nostra sinu.
Vidimus & fratrem sellam geminasse curulem,
Consule quo facto tempore rapta soror.
Filia tu speciem censuræ nacta paternæ
Fac teneas unum nos imitata uirum.
Et serie fulcite genus. mihi cymba uolenti
Soluitur aucturis tot mea fata malis.
Hæc est feminei merces extrema triumphi,
Laudat ubi emeritum libera fama rogum.
Nunc sibi commendo communia pignora natos,
Hæc cura & cineri spirat inusta meo.
Fungere maternis uicibus pater, illa meorum
Omnis erat collo turba ferenda tuo.
Oscula cum dederis tua flentibus, adijce matris.
Tua domus cœpit nunc onus esse tuum.

Et si quid doliturus eris, sine testibus illis,
Cum uenient, siccis oscula falle genis.
Sat tibi sunt noctes, quas de me Paule fatiges,
Somniaq. in faciem credita sæpe meam.
Atque ubi secreto nostra ad simulacra loqueris.
Vt responsuræ singula uerba iace.
Sed tamen aduersum mutarit ianua lectum,
Sederit & nostro cauta nouerca toro.
Coniugium pueri laudate, & ferte paternum.
Capta dabit uestris moribus illa manus.
Nec matrem laudate nimis. collata priori
Vertet in offensas libera uerba suas.
Seu memor ille mea contentus manserit umbra,
Et tanti cineres duxerit esse meos,
Discite naturam iam nunc sentire senectam,
Cælibis ad curas nec uacet ulla uia.
Quod mihi detractum est, uestros accedat ad annos.
Prole mea Paulum sic iuuat esse senem.
Et bene habet, nunquam mater lugubria sumpsi.
Venit in exequias tota caterua meas.
Caussa perorata est. flentes me surgite testes,
Dum pretium uitæ grata rependit humus.
Moribus & cælum patuit, sim digna merendo,
Cuius honoratis ossa uehantur aquis.

M. ANTONII MVRETI IN PROPERTIVM SCHOLIA.

MILANION.] *Admirabilis est hominum in fouendis erroribus pertinacia. sed præclare ageretur cum rebus humanis, si adhæc modo nostra leuiora studia id pertineret, neque in rebus maximi momenti magno omnium malo quotidie cerneretur. Hoc mihi nunc ex eo uenit in mentem, quòd sæpe animaduerti euenire, ut optimos quosque scriptores maculæ quædam errorum occupent, in eisq. insideant, quæ cum postea inueterarunt, quasi dedita opera retinentur a librarijs: uix ut ulla sit cuiusquam eruditi hominis auctoritas tanta, quæ illos ad eas purgandas, & eluendas possit adducere. Eius rei exempla utinam ne tam multa supperent: sed nos id, quod se nunc offert, indicasse contenti, plura persequi abstinebimus. Mimalionem hoc loco imperitus aliquis pro Milanione, & paulo infra Psileum pro Hylæo scripserat. Quis tum eruditorum non admonuit, quomodo utrunque nomen scribi oporteret? aut quis hodie est omnium, tinctus modo atque imbutus litteris, cui uel obscurum id, uel ambiguum sit? Cedo tamen librũ Propertij unum, in quo non deprauata illa scriptura permanserit. Nihil negocij fuerit, eiusdem generis alia enumerare perplurima, ita manifesta, ita perspicua,*

ſpitua, ita teſtata, ut, quòd in eis aſſidue librarij peccant, non negligentia, non inſcitia labi, ſed prudentes, ſcientes, ea, quæ uitioſa eſſe conſtat, amplexari atque approbare uideantur. Sed quod attinet ad fabulam, quæ his uerſibus a Propertio tangitur, ſciendum eſt, in ea tradenda, non ſatis concordare ac concinere inter ſe aut poetas, aut poetarum interpretes. quod enim alias ſæpe, idem hic quoque contigit; ut, cum duæ potiſſimum ab ipſis celebrentur Atalantæ, earum hiſtoriæ commiſceantur inter ſe; utque, quod de una earum ab alijs dicitur, id ipſum de altera alij dicant. Congeram huc locos aliquot, in quibus earum mentio eſt, eosq. inter ſe contendam ac comparabo: ut id, quod dico, magis intelligatur. Duæ igitur, ut ante dixi, Atalantæ apud poetas reperiuntur; Arcadica una: Argiua, ſeu, ut alij aiunt, Bæotica altera. illam Iaſij, aut Iaſonis aut Iaſionis, hanc Schœnei filiam fuiſſe ferunt. nam Beroaldus quidem & Volſcus ineptiunt, qui eandem Schœnei filiam, Iaſij neptem fuiſſe comminiſcuntur. Illam Milanioni, hanc Hippomeni nupſiſſe accepimus. Hæc, antequam longius progrediar, confirmanda ſunt. Scholiaſtes Apollonij. Αταλάντη Ιάσονος θυγάτηρ, ἣν ἔγημε Μειλανίων. ἑτέρα γάρ ἐστιν ἡ Αργεία ἡ Σχοινέως ἣν ἔγημεν Ιππομέδων. Sed hic aut legendum eſt Ιππομένης, aut dicendum, eundem ab alijs Hippomenem, ab alijs Hippomedontem uocari. Arcadicam Milanioni nupſiſſe, teſtatur etiã hoc loco Propertius, & Ouidius lib. 11.

&

& lib. III. de arte amandi. Schœneida cessisse Hippomeni, qui eam cursu, ope Veneris, deuicerat, ue nustissime narrat Venus ipsa apud Ouidium lib. x. Metamor. narrat & breuiter Theocritus in comaste, & fusissime is qui scholia in eum scripsit. atque hanc intellexit Catullus illis uersibus:

Tam gratum mihi, quàm ferunt puellæ
Pernici aureolum fuisse malum,
Quod zonam soluit diu ligatam.

et auctor lasciui carminis:

Qualibus Hippomenes rapuit Schœneida pomis.

Arcadicæ patrem Iasiona nominat Aelianus libro XIII. de uaria historia. idoneos testes laudasse uideor eorum, quæ hactenus dixi. quadrant autem non male ad hunc usque locum omnia. in ijs quæ sequuntur, mira uarietas. Versus est Virg. e VI. Aen.

Parthenopæus, et Adrasti pallentis imago.

quem exponens Seruius, Parthenopæus, inquit, Menalippæ & Martis, siue Milanionis filius, qui Thebana bella puer admodum petijt. Ergo de huius grammatici sententia, Parthenopæi pater quidem est Milanion: mater autem non Atalanta, sed Menalippa. At Statius lib. IIII. Thebaidos aperte huius ipsius Parthenopæi matrem Atalantam facit Iasij filiam: patrem autem Lactantius interpres, non Milanionem, ut Seruius, sed Meleagrum uocat. nisi forte dicamus, eandem Menalippam & Atalantam eundem Meleagrum & Milanionem uocari. sic enim est idem Paris & Alexander eadem

dem Cassandra & Alexandra. At Diodorus Parthenopæi matrem Atalantam esse ait Schœnei filiá. Hyginus autem cum Lactantio faciens eum genitú esse dicit matrem Atalanta Iasij filia, patre Meleagro. Arcadicam Statius uenatricem, ac Dianæ comitem fuisse dicit. idemq. confirmat Aelianus: & scholiastes Theocriti ait eam mittendis arcu sagittis præstitisse: cum illam alteram sola pedum pernicitas nobilitauerit. At Oppianus Atalantam Schœnei filiam uenatricem, & iaculatricem eximiam fuisse ostendit libro II κυνηγετικῶν, his uersibus:

Σχοινῆος πρώτη δὲ κλυτὴ θυγάτηρ Ἀταλάντη
Θηρσὶ φόνον πτερόεντα συνηβόλος ἤραρε κούρη.

Hippomenem in leonem, Atalantam Schœnei filiá in leænam mutatam esse, canit Ouidius. At Hyginus, parum ipse sibi constans, Atalantæ Schœnei filiæ, et Meleagro: Palephatus Atalantæ & Milanioni id contigisse narrat. sed sæpe alias monui, non esse quærendam in mendacijs ueritatem. Sic cú Scyllas duas fuisse proditum sit, alteram Nisi, alteram Phorci filiam, quorum illam in auem, hanc in monstrum marinum conuersam esse fabulantur: non defuerunt tamen poetæ, qui, quod de Phorci filia traditur, id ad Nisi filiam referrent: ut aperte colligitur e scholiaste Euripidis in Hippolytum, sed multo apertius e Virgilio in Ciri: cuius hæc sunt:

Impia prodigijs ut quondam exterruit amplis
Scylla, nouosq. auium sublimis in aere cætus
Viderit, & tenui conscendens sidere penna,

Cæruleis

Cæruleis sua tecta superuolitauerit lis:
Hanc pro purpureo pænam scelerata capillo,
Proq. patris soluens excisa funditus urbe.
Complures illam, & magni Messalla poetæ
(Nam uerum fateamur. amat Polyhymnia uerũ)
Longe alia perhibent mutatam membra figura:
Scyllæum monstra in saxum conuersa uocari.
Illam esse, ærumnis quam sæpe legamus Vlyssi,
Candida succinctam latrantibus inguina monstris,
Dulichias uexasse rates, & gurgite in alto
Deprensos nautas canibus lacerasse marinis.

atque hanc sententiam idem poeta secutus est in eclogis: quo in loco frustra se quidam eruditi homines torquent. Ille etiam Hylæi.] *idem etiam innuit Ouidius hoc uersu:*

Sensit & Hylei contentum saucius arcum.

apud Aelianum nihil tale reperio: Hylæum quidẽ ipsum & Rhæcum sagittis ab Atalanta confixos lego. Velocem.] *indocte Volscus eandem putat esse hanc, & illam Catulli pernicem puellam. nam Catullus, ut dictum est, de Schœneide loquitur: at hic de Arcadica sermo est, quam ipsam quoque agilem fuisse, testatur Aelianus, cui uerba quoniã in impressis libris deprauata sunt, quomodo corrigẽda suspicer, admonebo. ita igitur uulgo leguntur:* ἐπεφύκει δὲ ὠκίσθη τοὺς πόδας, καὶ οὐκ ἂν αὐτὴν διέφυγεν οὔτε θηρίον, οὔτε ἐπιβουλεύων αὐτῇ ἄνθρωπος, φυγεῖν ἐθέλουσαν, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἄν τις αὐτὴν κατέλαβεν. *ego autem lego:* ἐπεφύκει δὲ ὠκίστη τοὺς πόδας,

καὶ οὐκ ἂν αὐτὴν διέφυγεν οὔτε θηρίον, οὔτε ἐπιβαλλῶν αὐτῇ ἄνθρωπος. φυγεῖν δὲ ἐθέλουσαν, οὐκ ἄν τις αὐτὴν κατέλαβε. *nihil autem obstat, quominus de eodem oleo & opera aliquot ex eadem narratione locos, qui corrupti uidentur, quomodo emendandos putem, admoneam: ut meo labore, quantum quidem in me est, aliorum minuatur labor. ubi ergo legitur.* ἀλλ᾽ ἦν φύσις ἔργον ἢ χροιᾶ, *legendū arbitror*, ἀλλ᾽ ἦν φύσεως ἔργον ἡ χροιά. *natiuā enim, non fuco quæsitam, pulchritudinem Atalantæ tribuit. & paulo post:* τί δὲ οὕτως ὡραῖον γένοιτο ἄνθος; ὥσπερ οὖν καλὸν, ἢ τὸ πρόσωπον αἰδεῖσθαι πεπαιδευμένης παρθένου; *lego:* τί δὲ οὕτως ὡραῖον γένοιτο ἄνθος, ὅπερ οὐ κάλλιον ἢ τὸ πρόσωπον αἰδεῖσθαι πεπαιδευμένης παρθένου; *& ad finem, ubi legitur,* σὺν ὕβρει καὶ ἄντρῳ, *legendum crediderum,* σὺν ὕβρει καὶ ἀνατροπῇ. Non ullas.] *ita emendaui e ueteribus libris: cum antea inepte legeretur, non nullas.* Fallacia.] τέχνη. Et facite illa meo.] *& facite, ut ipsa me uehementius amet, quàm ego ipsam.* Citeinis.] *legendum, Cytæinis. Scholiastes Apollonij,* Κύταια, πόλις Κολχίδος. *Stephanus:* Κύτα, πόλις Κολχική, πατρὶς Μηδείας.

IN ELEGIAM II.

Et sciat indociles.] *noue dixit, indociles uias,* ἀδιδάκτος. *indocilem enim usitatius dicimus eum, qui doceri non potest: quàm rem ipsam, quæ doctrina non cōparatur. sed Achilles Statius Lusitanus*

tanus mihi confirmauit, se ueterem librum habere, in quo scriptum sit, Vt ueniant ederæ: et paulo post, Surgat ut in solis: et in hoc uersu, ut sciat indociles. quam scripturam reijciendam non puto. Non sic Leucippis.] *fabula est apud Theocritum in Dioscuris, apud Ouidium quinto fastorum, apud Hyginum: sed nemo est eorum, qui non ab alijs aliqua in parte dissentiat.* Non Idæ.] *de Marpissa Eueni filia ausus est olim Idas cum Apolline certamen suscipere. Homerus Iliados* 1. Ne sim tibi uilior istis.] *ne minoris apud te sim, ob ista, quæ modo dixi.* Vni si qua placet.] *satis est culta, quæ uni placet. nam, pluribus ornare se, prostitutarum est.*

IN ELEGIAM III.

SIC ait.] *liber uetus: Hic ait. ut sit, hic, pro, tunc.* Interdum grauiter.] *libri calamo exarati, Interdum leuiter.*

IN ELEGIAM VI.

AT tu seu mollis.] *locum hunc a Beroaldo non intellectum, declarauit Cœlius Rhodiginus libro quarto lectionum antiquarum.*

IN ELEGIAM VII.

DVM tibi Cadmeæ.] *prope simile principium est elegiæ Ouidij ad Macrum.*
Carmen ad iratum dum tu perducis Achillem.
Euiolasse.] *Beroaldus testatur, in antiquis libris*

partim, euoluisse, partim, te uiolasse; legi. quarum scripturam ego quidem utramlibet huic uulgatæ facile antepoſuerim. Sed quod Volscus admonet deos hic intelligi, non Venerem, & Cupidinem, sed poetas ipsos: id, mea quidem sententia, tale est, ut, si fatuis & insulsis declarationibus præmium aliquod positum esset, id Volscus, hac una fretus, sine controuersia, suo iure, dijs hominibusq. plaudentibus, ablaturus fuisse uideatur.

IN ELEGIAM VIII.

TVNE igitur.] *Cynthiam, cum quodam, qui ex prætura in Illyriam proficiscebatur, ire meditantem, dehortatur, ne id faciat. mox, se ei, quod uoluerat, persuasisse, lætatur. sed hunc prætorem ex Illyria reuersum postea coluit Cynthia. uide elegiam quandam e libro secundo, cuius principium est, Prætor ab Illyricis.* Virgiliis.] *quarum exortu aperiuntur maria.* Ne ue inimica meas.] *ne ue cogar pro te nauigante uota facere, quæ tamen aduersos et reflantes uentos nihil moueant.* Vacua patiaris arena.] *alij libri, ijsq. ueteres: Vacua patietur in ora. ut uerbum, patietur, referamus ad undam ipsam. quod mihi quidem paullo magis arridet. nam illud alterum non satis intelligendo consequi possum.* Oricos.] *portus Epiri. Hecatæus apud Stephanum:* Μετὰ δὲ Βυθρωτὸς πόλις, μετὰ δὲ Ὠρικὸς λιμήν. Et dicam, Autaricis.] *Autarici, & Hyllæi, populi Illyriæ.*

IN ELEGIAM X.

O IOCVNDA quies.] *Gallus cum puella, cuius recenti amore inarserat, nocte quadam collusurus, arbitrum delicijs suis, primisq. cum ea uelitationibus adhibuerat Propertium. quo e spectaculo tantam se uoluptatem hausisse dicit: uix ut, quamuis multa iam nocte, abstrahi posset: utq. nunc quoque in illius noctis memoria iocundissime acquiescat. ergo, ut præmium amico aliquod persoluat, defert ei operam suam ad multa amantibus utilia, quorum se peritum esse profitetur. ad extremum etiam ei aliquot conseruandi amoris præcepta tradit.* Vestris conscius in lacrymis.] *non desunt, qui legendum putent:*

Assueram uestris conscius inlecebris.

lacrymarum tamen, eadem in re narranda, infra quoque mentio est:

Vidi ego te toto uinctum languescere collo,
Et flere iniectis Galle diu manibus.

Cum te complexa.] *ita uidetur dixisse, complexa puella: ut,*

Expertæ metuens iurgia sæuitiæ.

Vtrunque autem etiam Ciceronis exemplo confirmari potest. in oratione pro Sex. Roscio. Scelestum dij immortales ac nefarium facinus, atque eiusmodi, quo uno maleficia ac scelera omnia complexa esse uideantur. Idem pro Balbo: Cuius igitur audita uirtus dubitationi locum non daret, huius præsens,

experta, atque perspecta, obtrectatorum uoce lædetur? Atq; in his loquendi generibus religiosi sunt quidam nostri temporis homines: ita ut interdum etiam ueterum scripta corrumpere audeant: sicubi illi contra eam, quæ nunc est, consuetudinem aliquid dixisse uideantur. quale est, quod designarunt in ipso principio elegantissimi libelli, quem scripsit Q. Cicero de petitione consulatus: id enim cum ita legeretur in omnibus ad unum antiquis libris: Etsi tibi omnia suppetunt, quæ consequi ingenio, aut usu aut diligentia possunt: inculcata est ab istis uox, homines: ne illud consequi, παθητικῶς, ut erat, positum uideretur. Atqui si librorum consensio, quam nemo unquam sapiens contemnendam putauit, nihil istos mouebat: recordari certe nos par fuit, assequendi uerbum eodem illo modo usurpatum esse a M. Tullio: cuius hæc sunt e secundo libro accusationis: Ac ne forte ea, quæ remota de medio, atque erepta uobis sunt, omnia ita condita fuisse, atque ita abdita latuisse uideantur, ut hac diligentia quam ego a me expectari maxime puto, nihil horum inuestigari, nihil assequi potuerit. &c. Quamuis labentes.] *duæ caussæ erant, cur discedere; quòd et dormire cupiebam, et media iam nox erat. utranque facile superabat ea, qua, spectandis lusibus uestris, perfundebar, uoluptas.* Et mediis cælo.] *ad medium cæli prouectis.* Luna ruberet.] *est ne ita dictū, ruberet, ut, - Vento rubet aurea Phœbe? equidem nihil tale intelligendum putarim sed ne*

Volsco

Volsco quidem accesserim, qui rubescere ait Lunam, cum appropinquat dies: mihi sane pallescere potius uidetur. opinor igitur, iccirco hoc uerbo usum poetam, quòd multi e ueteribus ignea esse credebant corpora cælestia: eamq́; opinionem poetæ fere insequuntur. rubere autem est ignitorum color. Equis.] *alij a mulis, alij a iuuencis eius bigas trahi aiunt.* Quando contemnitur.] *fuit tempus, cum uix putabam, uocem, quando, hoc sensu a ueteribus acceptam legi. legitur tamen, sed non sæpe. Plaut.*

Hæc urbs Epidamnus est, dum hæc agitur fabula.
Quando alia agetur, aliud fiet oppidum. Idem:
Iuuentus nomen fecit Peniculo mihi:
Ideo quia mensam, quando edo, detergeo.

IN ELEGIAM XI.

ECQVID.] *profecta ad aquas Cynthia, atque illic desidente, metuit, ne ipse ex animo illius excidat; ne ue se alius quispiam in eius amorem insinuet. quare eam, ut illa loca relinquat, hortatur. ordo autem uerborum, quòd est paullo perturbatior, fefellit interpretes. eum igitur indicabo. Ecquid cura subit te o Cynthia, cessantem medijs Baijs abducere, id est, abducendi, exigendi, noctes memores nostri?* Et modo.] *exponit, quod antea dixerat, cessantem. ita, inquit, ociosam et uacuã, ut totos dies mireris modo ac contempleris uicinũ mare, aliud præterea nihil negocij habeas. sed*

quod illa maria Epiro, id enim Thesproti regnum est, Subdita esse dicit: equidem, id quo modo accipiendum sit, non assequor. nam neque ea, quæ a Beroaldo & Volsco dicta sunt, placent: neqne mihi quicquam, quod plane approbem, uenit in mentem. Abducere.] *ita est in meo uetere libro, nō ut in alijs, adducere.* E nostris carminibus.] *a lectione meorum carminum; quæ tuam mei memoriam confirmarent. erat autem erudita hæc puella, ut multis e locis intelligimus; mirificeq. uersibus Propertij capiebatur. unde est illud:*

Nam mea cum recitat, dicit, se odisse beatos.
Carmina tam sancte nulla puella colit;

Atque utinam.] *utinam potius aut nauigando, aut natitando otium fallas, quàm aures alienis blanditijs præbeas.* Mage.] *potius.* Aut teneat.] *aut lympha facilis cedere alternæ natitantis manui, teneat te in unda tenui clausam.* Natitantis.] *alij, Teutantis: & meras ineptias afferunt. meus uetus liber babet, natantis: unde coniecturam feci, legendum esse, natitantis.* Manu.] *antique: pro, manui. sic alibi:*

Nec mirum: cum sit Ioue digna, & proxima Ledæ,
Et Ledæ partu. *rursusq. alibi:*
Tantaleæ poterit tradere poma manu.

Attulerint nostri.] *interpunctum unum perperam collocatum, et una littera mutata, sententiá huius uersus corruperant: qui a nobis ex antiquis libris integritati restitutus est.* An mihi sit ma-

ior.]

ior.] *in alijs libris, An mihi non maior: quo nihil ineptius.*

IN ELEGIAM XII.

QVID mihi.] *Accusabatur desidiæ ab aliquo amicorum, qui etiam desidiæ illius caussam cōferebat in amorem Cynthiæ: eo enim Propertium frangi, ac dissolutum effici, et ab agendis rebus abduci. Respondet ipse, multum abesse, ut ita sit: Cynthiam enim non tantum corpore distractam a se, uerum animo quoque abalienatam esse. tum queritur, quod neque eam præsentem alloqui, neque ad ullam aliam amandam applicare animum possit.* Quod faciat.] *hic uersus uarie legitur in uetustis libris. sunt, in quibus hoc modo:*

Quòd faciat nobis conscia Roma moram. in alijs
Quòd faciat nobis Cynthia Roma moram.
ego autem suspicabar, ita legendum:
Quòd faciat nobis Cynthia amore moram?
hanc autem e uocum similitudine elegantiam confectatus est etiam in elegia quæ proxime sequitur:
Certus & in nullo quæris amore moram.

Quantum Hypanis.] *ex opinione sua, & amatorie loquitur.* Hypanis.] *duo sunt hoc nomine fluuij; unus in India, ad cuius ripam sunt formicæ, quæ effodiunt aurum; alter in Scythia.* Eridano.] *non eruditis modo, quibus hæc omnia notissima sunt, sed neminem esse credo tam in litteris hospitē, cui notum non sit Eridanum a Græcis dici, quem*

Latini Padum uocent. de hoc tamen fluuio, qui sit, ubi, sit, aut omnino sit, nec ne sit, mirum quantum inter se antiqui scriptores discrepent: alijs eum cum Pado eundem esse, alijs eundem cum Rhodano, alijs in Padum, alijs in Rhodanum influere, alijs in Venetia, alijs in Scythia fluere, alijs etiam, quorum sunt Herodotus, & Strabo, nusquam omnino esse dicentibus. Pausanias Eridanos agnoscit duos, in Gallia unum, alterum in Attica. Lecta Prometheis.] *Promethea iuga Caucasum dicit. creditus est autem is quoque mons herbarum ad incantiones potentium ferax. Seneca in Medea:*

Congerit in unum frugis infaustæ mala,
Quæcunque generat inuius saxis Erix,
Quæ fert opertis hieme perpetua iugis
Sparsus cruore Caucasus Promethei.

Cœlius autem Rhodiginus dum in hoc loco explicando noua quædam afferre uult, attulit non noua tantum, uerum etiam aliena, & absurda.

IN ELEGIAM XIII.

Tv quod sæpe soles.] *lætaberis, inquit, & quodam modo insultabis mihi, quòd, distractus a Cynthia, amores amplius non exerceam.* Certus & in nullo.] *bis repetenda negatio: nullo amore certus, in nullo amore quæris moram.* Et primo lapsus.] *lapsus ab illo constantiæ gradu, quem prius obtinebas.* Adire.] *quidam*

alij,

alij, amore. ego, amare. Vidi ego.] *ſupra. O iucunda quies.* Non ſic Aemonio.] *fabula eſt apud Homerum libro* xi. *Odyſſeæ, & apud Lucianum in dialogis marinis. ac ſuſpicari fortaſſe confidentior aliquis poſſit, Propertium hoc loco aut memoria lapſum, aut nominum ſimilitudine deceptum eſſe. is enim Enipeus, cuius amore flagrauit Tyro, non in Theſſalia eſt, ſed in Peloponneſo. in Theſſalia autem non Enipeus, ſed Eniſeus fluit, ab hoc alius: ut cognoſcitur ex octauo Strabonis libro. ac, ne quis forte, Beroaldum ſecutus, putet utrunque Enipeum dici; & Propertium, more poetis non inuſitato, uni eorum tribuiſſe, quod eſſet alterius; apud Strabonem autem Eniſeum pro Enipeo uitioſe legi: ſciat hoc ipſum diſcrimen Enipei & Eniſei è Strabone annotatum eſſe ab Euſtathio.* Nec ſic cæleſtem.] *Hercules in cælum receptus, Heben duxit uxorem. itaque apud inferos, non Herculem ipſum, ſed eius tantum ſimulacrum Homericus Vlyſſes ſibi uiſum eſſe ait.*

Τὸν δὲ μέτ' εἰσενόησα βίην Ἡρακληείην,
Εἴδωλον. αὐτὸς δὲ μέτ' ἀθανάτοισι θεοῖσι
Τέρπεται ἐν θαλίῃς, καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην,
Παῖδα Διὸς μεγάλοιο, καὶ Ἥρης χρυσοπεδίλου.

Flagrans amor.] *ac ſerio quidem flagrans. neque ullus unquam amator uerius ardere dictus eſt.* Et Ledæ partu.] *pro, partui, antique.* Gratior una tribus.] *Leda ipſa, & Helena, & Clytemneſtra: ut præclare expoſuit Beroaldus.*

IN ELEGIAM XIIII.

SAEPE ego multa.] *queritur de perfidia Cynthiæ: quòd, cùm ipse in magnum discrimen adductus sit, illa nihil omnino de eo laboret, neque quicquam remittat de pristino colendæ formæ studio. se tamen unquam illius amorem ex animo depositurum negat. Quod autem fuerit periculum, in quo tum constitutus erat poeta, diuinare fas non est. nisi illud quidem constat, urbem eum reliquisse, & mare conscendisse.* At non sic Ithaci.] *Homerus Odys. ς.* Alphesibœa.] *ita uocabant omnes elegantioris formæ puellas: quasi, quæ reperirent procos, qui ipsis boues darent dotis nomine. eo enim pecore solitos uti antiquissimos in æstimandis rebus, nondum introducto usu nummorum, indicat uel illud* τεθρυλλημένον, - ἑκατόμβοια ἐννεαβοίων. *at hic nomen proprium est. historiam autem, quam hic tangit Propertius, diffuse exponit Pausanias in Arcadicis: nisi quod apud eum fratrum ab Alphesibœa interfectorum nulla mentio.* Hypsipyle.] *Ouidius in epistolis, Papinius libro* V I. *interpres Pindari in Nemea.* Hospitio.] *ut seruitium pro seruo dicimus, sic hospitium hic pro hospiter accipimus.* Euadne.] *hæc initio Ianira dicebatur. sed ut Alphesibœas nocatas diximus, quæ, propter pulchritudinem, reperirent magnam dotem: (uxores enim a uiris, non, ut nunc, uiros ab uxoribus, dotem accipere mos erat) ita hæc Euadne dicta est,*

quòd bene dotata esset a Capaneo coniuge. ἕδνα *enim uocabant nuptialia munera. Hanc Iphidis filiam fuisse, ait interpres Pindari: & ob id Iphias ab Ouidio uocatur. Hyginus tamen Philaci filiam facit.* Multa prius.] *nihil temere affirmauerim: sed, si quis meam coniecturam antiquus liber adiuuet, libenter pro, multa, legerim, muta. ut significet, prius fore ut flumina tacita, & sine ullo strepitu labantur in mare, quàm ipse Cynthiam amare desinat.* Labentur.] *ueteres libri, labantur. & melius conuenit cum eo, quod sequitur, duxerit.*

IN ELEGIAM XV.

At merito.] *libri ueteres, Et merito.* Ah pereat.] *Quo modo, pereat, si iampridem perijt? sed uidelicet tale est, quale illud,*

Illi sub terris fiant mala multa puellæ: &c.

IN ELEGIAM XVIII.

Hoc pro continuo.] *Gallum, qui Hylam puerum habebat in delicijs, exemplo Herculis monet, ne eum incomitatum uagari sinat.* Crudelis Minyis.] *magnum hic uersus mihi negotium exhibuit: neque sane adhuc in eius sententia eruenda mihi ipse satisfacere potui. Ascanium lacum in Bithynia esse, haud procul ab eo loco, ubi raptus esse Hylas dicitur, e Strabonis lib.*XII *notum est. sed quæso, quid tum postea? cur is lacus Minyarum dux fuisse, aut, quod etiam absurdius est, fore dicatur?*

Beroaldus pro, dux erit, uidetur legisse, dixerit: ita tamen ut utranque scripturam agnoscat. sed illud, dixerit, ita interpretatur, Ascanium lacum, post amissionem Hylæ dixisse hoc Minyis, fortunam crudelem sæpe imprudenti amanti occurrere. quæ expositio mihi quidem insigniter frigida uidetur. Equidem, quæ mihi pridem coniectura in mentem uenerat, eam ne nunc quidem, cur reijcere debeam, uideo. suspicabar autem, pro, Ascanius, legendum, Aesonius. crudelem autem uocari Iasonem, pro eo quòd Herculem, amissione pueri exanimatum, & eius reperiendi desiderio huc illuc uagantem, nihil miseratus, reliquerit, & inceptum iter, deserto eo, sit persecutus. sed tamen ne sic quidem satis cohæret sententia. denique habeo librum ab eruditissimo homine Francisco Porto cum multis ueteribus diligentissime collatum: in quo notatum est ipsius manu, esse antiqua quædam exemplaria, in quibus hoc loco lacuna est, cum his litteris. Fragm. quod si est, χειρώνειον plane ulcus hoc fuerit. Thiodamanteo.] Callimachum & Apollonium sequitur, qui Hylam Thiodamantis filium faciunt. alij enim aliter. est autem operæ pretiũ cognoscere, puer hic qui, tantopere heroi fortissimo carus et acceptus, fuit, quo modo in ipsius manus peruenisse dicatur. ea de re ita memoriæ proditum est. Hercules cum Deianiram Oenei filiã duxisset uxorem, Calydone degebat. quodam die accidit, ut Cyathus puer, Archi telis filius, qui Oeneo pocula ministrabat, Herculi,

manus abluturo, aquam eam, quæ abluendis pedibus comparata erat insciens infunderet. indignatus Hercules pugno eum interfecit. quam ob cædem profugus, cum una cum uxore se in uiam dedisset, ad Euenum fluuium Nesso centauro mortem attulit: ut & Archilochus narrat. deinde progrediens, in Dryopiam uenit. est autem ea gens rapinis ac latrocinijs dedita, contermina Mileensibus, ut est apud Pherecyden in tertio. ibi cum Hylus filiolus, quem secum ferebat, esuriet, Lycas autem pædagogus procul relictus esset, a Thiodamante, in quem inciderat, Hercules pauxillulum cibi potere occœpit. negat ille. commotus Hercules, abreptum interfectumq. unum e bobus ipsius cum sacrificasset, epulabatur. Currit propere in Dryopum urbem Thiodamas, euocatosq. eos aduersus Herculem educit. tum in eam necessitatem Hercules adductus est, ut uxorem quoque armauerit. quam etiam in pugna uulnus accepisse propter mammam ferunt. Sed tandem superior effectus Hercules, Thiodamante interfecto, filium eius Hylan abduxit, eumq. in delicijs habuit. Ascanio.] *hic quoque libentius legerim, Aesonio.* Nanque ferunt.] *Hinc incipit enarrare fabulam de Hylæ raptu, quam uariæ tractant Theocritus* εἰδ. ιγ. *Apollonius libro primo, Valerius Flaccus libro* III. *eandem etiam proxime M. Antonius Flaminius in elegia quadam ita eleganter ac suauiter descripsit, ut mihi quidem cũ antiquis illis merito comparari posse uideatur.* Hũc

duo

duo ſectati.] *hoc de duobus Boreadis ab alio nemine, quod ſciam, traditum eſt. itaque puto Propertij inuentum eſſe ad exornandam fabulam.* Iam Pandioniæ.] *deſinant Boreadæ Hylan perſequi: eum enim abreptura ſequitur Dryas. Hanc autem nympham Flaccus Dryopen uocat. Apollonius nomen ipſius non exprimit. Theocritus, non ab una, ſed ab omnibus eius loci nymphis raptum Hylan eſſe dicit. Onaſus hiſtoricus, dum aquam haurire uellet, in fontem decidiſſe, ibiq. ſubmerſum eſſe.* Ah dolor.] *uerſus hic abeſt a quibuſdam ueteribus libris. & uereor, ut aut Propertij ſit, aut ſatis emendate legatur.* Hic erat Arganti Phlegre.] *omnino ita eſt in pleriſque omnibus ueteribus libris. neque tamen adduci poſſum, ut eam ſcripturam probem. Orpheus quidem Arganti montem nominat, ad quem raptus ſit Hylas:*

- ἀμφὶ δὲ κναμὸς
Ἀγάνθῳ κατέφαινε, βαθυσκόπελοί τε κολῶναι.

ſed Phlegram in his regionibus nuſquam reperio, neque uſquam omnino, niſi in Italia ad Cumas, & in Thracia ad Pallenen. Strabo libro XII. *Arganthonium montem ait Cio, ſeu Pruſiadi imminere, ubi raptum eſſe a nymphis Hylan fabulentur. celebrari etiam a Pruſienſibus ſacra quædam, in quibus per montes huc illuc currant, & Hylæ nomen inclament. ſed homo ineptiſſimus, Volſcus, fretus illo, quem modo recitaui, Orphei uerſu, quaſi pro ſuo iure imperat, ut Strabonem corrigamus, Ar-*

gan-

ganthũque, non Arganthonium montem apud eum legamus. in quo est, cur inscitiam ipsius est, cur inscitiam ipsius misericordia, audaciam odio prosequamur. Equidem Strabonis scripturam non omnino emendatam esse existimo, sed tamen ita leuiter deprauatam, ut, una littera addita, corrigi possit. Αργανθώνειον *enim, non* Αργανθώνιον ὄρος, *legendum puto. quin & hunc uersum Propertij ita legendum censuerim,*

Hic erat Arganthonei sub uertice montis:

neque me fugit, apud Stephanum Αργαθώνην, *nan* Αργανθώνειν *legi: unde etiam hic, uir clarissimus, Hermolaus Barbarus, Argathonei, non Arganthonei, legendum pronuntiauit. sed mouent me cum alia, tum Arrianus, qui Aeganthonem nympham nominat. omnem autem dubitationem tollit, nisi magnopere fallor, Apollonius, qui hunc ipsum montem Arganthoneum, id est,* Αργανθώνειον, *nominat.*

Τῆμος ἄρ' οἵγ' ἀφίκοντο Κιανίδος ἤθεα γαίης,
Ἀμφ' Αργανθώνειον ὄρος, προχοάς τε Κίοιο.

Thyniacis.] *Thynia enim, seu Bithynia contermina est Mysiæ. Arrianus ait, Arganthones nymphæ filios fuisse Thynum et Mysum, a quorum altero Thynia, ab altero Mysia nomen acceperit.*

IN LIBRVM SECVNDVM.

THESEVS infernis.] *deest, quale. ut sit,*

sit, quale caput testatur fuisse Pirithoum inferis Theseus, Patroclum superis Achilles. cur autem ille inferis, hic superis? an, quòd & Pirithous, & Theseus apud inferos sunt? Virgilius:

-- sedet æternumq́. sedebit
Infelix Theseus. Horatius:
Nec Lethea ualet Theseus abrumpere caro
Vincula Pirithoo.

Achilles aũt ad superos propter uirtutẽ euectus est. Ixioniden.] *Pirithoum, Ixionis ex Dia filium. quo modo igitur & ipse, & Theseus a Virgilio dijs geniti uocantur?*

Dijs quanquam geniti, atque inuicti uiribus essent.

sed Thesei quidem patrem habitum Neptunum, Pirithoum autem Iouis nepotem fuisse constat. Ixion enim Iouis filius. Menœtiaden.] *Patroclum Menœtij filium. Menœtius autem Pelei frater: ut non amicitia tãtum, sed cognatio quoq; inter Achillem & Patroclum intercesserit. uariæ autem fuerunt de horum ætate sententiæ, quas collegit Politianus cap.* XLV. *miscellaneorum. Ceterum Lucianus, iuniorem, & ab Achille adamatum fuisse Patroclum, iucundo magis, quàm uerecundo argumento, ex ipsis Homeri uersibus colligit, in dialogo, qui inscribitur* ἔρωτες. Sed neque Phlegræos.] *neque Callimachus poterat grandia poemata conscribere, neque ego possum. hoc autem uitio datum Callimacho ab inuidis, ipsemet testatur elegantissimis uersibus, quos ascribere non grauabor.*

Ὁ φθόνος

Ὁ φθόνος Ἀπόλλωνος ἐπ᾽ οὔατα λάθριος εἶπεν,
Οὐκ ἄγαμαι τὸν ἀοιδὸν, ὃς οὐδ᾽ ὅσα πόντος ἀείδει.
Τὸν φθόνον ὡ πόλλων ποδί τ᾽ ἤλασεν, ὧδέ τ᾽ ἔειπεν.
Ἀσυρίου ποταμοῖο μέγας ῥόος, ἀλλὰ τὰ πολλὰ
Λύματα γῆς, καὶ πολλὸν ἐφ᾽ ὕδατι συρφετὸν ἕλκει.
Δῖαι δ᾽ οὐκ ἀπὸ παντὸς ὕδωρ φορέουσι μέλισσαι,
Ἀλλ᾽ ἥτις καθαρή τε, καὶ ἀχράαντος ἀνέρπει
Πίδακος ἐξ ἱερῆς ὀλίγη λίβας, ἄκρον ἄωτον.

IN ELEGIAM II.

IVPITER ignosco.] *in alijs, ignoro. ut sit: nescio, cur olim tam multas rapueris, cum hác antiquis omnibus formosiorem in terra relinquas.* Iscomache.] *alij Deidamian, aut Hippodamiá uocant.* Mercurio Sais.] *ἀπὸ κοινοῦ intelligendum, qualis. fabula autem, quam hic tangit Propertius, mihi prorsus ignota est. nam quod Saidem Mineruam interpretantur, multis de caussis non placet. primum, quòd nusquam alibi lectum est, Mineruam cum Mercurio corpus commiscuisse: immo uero eá summo consensu ἀειπάρθενον faciunt. deinde, quòd etsi Saitica præfectura Mineruæ sacra est, dea tamé ipsa non Sais ab Aegyptijs dicitur, sed Neith. adde, quòd iam Cynthiam cum Minerua contulerat, illo uersu,*

Aut cum Dulichias.

plane in meo uetere libro, non Sais legitur, sed, sanctis. falsam declarationem, ut opinor, confutauimus.

mus. ueram aut alij, aut fortasse nos ipsi olim reperiemus.

IN ELEGIAM III.

QVI nullum.] *initio sibi ipsi quodam modo insultat, quòd qui diceret, se ab omni amore plane liberum esse, denuo sese in eosdem laqueos induat. deinde excusat se ipsum: quòd neque possit naturæ suæ pugnare, neque tam Cynthiæ forma, quàm alijs raris et eximijs dotibus, inductus sit ad ipsam amandam.* Et quantum Aeolio.] *cum tribus ueteribus poetrijs Cynthiam comparat. sunt autem hæ, Sappho, Corinna, & Erinne. quarum de prima nihil dicere necesse est. non enim potest illa cuiquam ignota esse, nisi qui litteras nesciat. de duabus autem alijs, quoniam non æque notæ sunt, aliquid commemorare haud quaquam alienum fuerit. Corinnæ igitur duæ fuerunt: una Thespia, altera aut Thebana, aut Tanagræa. utraque poetica laude insignis, hæc quidem ita, ut Pindarum quinquies uicisse tradatur. sed Pausanias id eo factum putat, quòd Pindarus Dorica lingua caneret, quæ non satis intelligeretur ab Aeolibus, illa autem Aeolica. neque non illud ad conciliandam uictoriā profuisse tradit, quòd mulier esset omnium per id tempus formosissima. Erinnen autem Sapphonis æqualem & sociam fuisse accepimus, quæ poema scripserit, quod Colum uocauit, partim Aeolica dialecto, partim Dorica, trecentis uersibus constans,*

tanta

tanta felicitate, ut eam cum Homero ex æquo contulerit antiquitas. obijt autem uirgo, annos habẽs undeuiginti. ac, ut de Homeri, ita de huius quoque patria ambigitur. ſunt enim, qui Teiam, ſunt qui Teliam, ſunt qui Lesbiam, ſunt qui Rhodiam faciant. Turpia perpeſſus.] *Theocritus.*

Τὰν ἀγέλαν χ᾽ ὢ μάντις ἀπ᾽ Ὄθρυος ἆγε Μελάμπυς
Ἐς Πύλον. ἁ δὲ Βίαντος ἐν ἀλκοίνῃσιν ἐκλίνθη
Ματὴρ ἁ χαρίεσσα περίφρονος Ἀλφεσιβοίας.

tangit & hanc ſiue fabulam, ſiue hiſtoriam, ſed paucis, Homerus libro undecimo Odyſſeæ. quam e Græcorum commentarijs uberius ac fuſius explicatam proponere inſtitui. Tyro, Salmonei filia, mortuo patre, in Deionei patrui tutela fuit, qui eam Cretheo in matrimonium dedit. Interiecto aliquo tempore, cum ipſe quoque Deioneus exceſſiſſet e uita, Iphiclus, qui eius in Thylaces prouinciæ imperio ſucceſſor fuit, partem quandam eorum, quæ ad Tyronem pertinebant, occupauit. Neleus Tyronis filius, ut maternas iniurias ulciſceretur, ſi quis Iphicli boues (erant autem illæ eximia pulcritudine) abduxiſſet, filiam ſuam, cui nomen erat Pero, præſtanti uirginem forma, ei ſe uxorem daturum pronunciauit. difficile id factu ominibus uidebatur. nã & bubulci robuſtiſſimi, & ferociſſimi canes Iphicli armenta ſeruabant. ſed Bias Amythaonis filius, qui miro eius puellæ amore teneretur, fratri ſuo Melampodi, uati peritiſſimo, ut id negocium ſuſciperet, perſuaſit. hic, etſi non erat neſcius fore, ut

capereter, profectus est tamen, fraternæ uolunta ti cupiens obsequi. captus igitur, & Iphiclo traditus, deinde in carcerem coniectus, diligenter asseruabatur. qui autem ei ministraret, uir quidam una cum uxore est attributus: quorum ipse uiro quidem facili & comi, sed muliere molesta & aspera utebatur. Cum ergo ibi diu delituisset, quodam die uermium supra tectum strepitum ac stridorem quendá audijt. erat autem ita purgatis auribus, ut intelligeret ac perciperet etiam ea, quæ a bestijs dicerentur. sensit itaque eos mures significare inter se, trabem sibi iam corrosam & exesam esse. quare ruinam metuens, simulat sibi male esse, ita ut consistere non posset. petit igitur ut uir quidem anteriorem, mulier uero posteriorem lectuli sui partem apprehendere, ipsumq. ita ambo extra domunculam ferrent, quod eis facere aggressis, cum & uir, & totus prope lectus extra tectum esset, derepente collapsa trabs mulierem obruit, atque enecauit. seruatus uir, rem totam ex Meampode cognitam defert ad Phylacum Iphicli patrem. is eam Iphiclo enuntiat. Iphiclus hominem ad se accersitum, quis esset, quoq. consilio boues subreptum uenisset, interrogat. is omnia illi, ut erant, indicat. Tum Iphiclus, Et domum, inquit, liber ac solutus redito; & tecum boues, quas petis, abducito, si rationem mihi aliquam, qua liberos procreare ualeam, indicaueris. Melampus cum illum bono animo esse iussisset, cæsis rite hostijs regiones captandis augurijs diuisit.

uisit. aduolant aues omnis generis, præter uulturē. Vates ex omnibus, ecqua ratio esset conficiendi Iphiclo liberos, sciscitatur. illis se ullam tenere negantibus, uenit postremo uultur: ac primum profert caussas, quæ Iphiclo, ne generaret, impedimento erant. Phylacum patrem, olim ipsi puero quadam de caussa iratum, persecutum esse eum stricto gladio. sed cum eum comprehendere nequijsset, gladium in pyrum quandam siluestrem impegisse. ipsum autem gladium postea crescentis arboris cortice obtectum & inuolutum. simul & arborem ipsam, & eam partem, qua lateret gladius, indicauit: affirmans timorem ea ex re conceptum, iam tum Iphiclo sterilitatem attulisse. iret igitur, & rupto cortice gladium educeret, rubiginemq. illius e uino per decem dies Iphiclo potādam daret. hoc remedio usus Iphiclus generandi potestatem recuperauit. Melampus, acceptis bobus, domum reuersus, fratri eas tradidit. qui cum eas Neleo, dotis nomine, dedisset, puellam, quam amabat, accepit. Surripuisse.] *surripere uoluisse.* Quem non lucra.] *non enim lucri caussa eas abducere uolebat.* Pero formosa.] θαῦμα βροτοῖσιν*, ait Homerus.*

IN ELEGIAM IV.

Non per Medeæ.] *Citeis Medea est. ne igitur bis eandem continenter nominauerit, malim legere,*

Non Perimedea gramina cocta manu:
quo modo & Beroaldus in quibuſdam uetuſtis libris legi ait. Perimedes autem uenefica inſignis meminit Theocritus Pharmaceutria.

Φάρμακα ταῦθ' ἔρδοισα χερείονα μήτέ τι Κίρκης,
Μήτέ τι Μηδείας, μήτε ξανθᾶς Περιμήδης.

eſtq. hæc eadẽ, quæ ab Homero uocatur Agamede:

Ἣ τόσα φάρμακα οἶδεν, ὅσα τρέφει εὐρεῖα χθών.

IN ELEGIAM VI.

NON ita complebant.] *de meretricibus, quæ hic nominantur, multa iucundiſſima leguntur apud Athenæum lib.* XIII. *quibus referendis, breuitatis cauſſa, ſuperſedeo. unum de Phryne præterire non poſſum, quam Beroaldus & Volſcus Phyrnen inepte nominant, neque hiſtoriam, quæ hic a Propertio tangitur, uident. eam uero exponit Athenæus his uerbis:* ἐπλούτει δὲ σφόδρα ἡ Φρυώη, καὶ ὑπισχνεῖτο τειχιεῖν τὰς Θήβας, ἐὰν ἐπιγράψωσι Θηβαῖοι: Αλέξανδρος μὲν κατέσκαψεν, ἀνέστησε δὲ Φρυώη ἡ ἑταῖρα.

Me ſoror.] *uerſus hic antea ita legebatur:*
Me ſoror, & cum qua dormis amica ſimul.
neque animaduertebant, qui hanc ſcripturã ſequebantur, mendum ineſſe in uerbo, dormis, uel in puero ſcutica dignum. dormit, & in meo uetere libro legitur, & omnino legendum eſt. hoc autem dicit. Et ſoror tua lædet me, & amica, cum qua ſimul ipſa dormit.

IN ELEGIAM XI.

QVICVNQVE ille fuit.] *quo modo Amor pingatur, & caussas, cur ita pingatur, summa elegantia exponit. Sed hanc elegiam perfecte intelligere qui studet, legat Alexandrum Aphrodisiensem problemate* LXXXVII. Euolat e nostro.] *certe quidem uersus hic integer non est. nam quid est Euolat e nostro pectore? fortassis igitur ita legendus sit:*

Euolat, heu, nostro quoniam de pectore nusquam.

IN ELEGIAM XIII.

NEC sic Electra.] *uocem, suum, quam indoctus aliquis hoc loco inserserat, quaeq. in omnes prope libros propagata uersum corrumpebat, eieci, & expunxi.*

IN ELEGIAM XV.

QVAE tibi terra.] *sic Tibullus:*

Muneribus meus est captus puer. at deus illa
In cinerem, & liquidas munera uertat aquas,
uterque autem sumpsit ab Homero.

Ἀλλ᾽ ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε.

IN ELEGIAM XXI.

CVI fuit.] *ait, se, relicto amore matronarum, contulisse se ad amandas eas, quae minore negocio faciunt copiam sui. & colligit multa argu-*

menta, quibus harum amorem tutiorem ac iocundiorem esse concludat. eadem de re quædam sunt apud Horatium libro primo sermonum.

IN ELEGIAM XXVI.

EXTREMO uenit.] *puto legendum, Veniet.*

IN ELEGIAM XXVIII.

QVAERIS cur ueniam.] *mutilam esse hác elegiam, finemq. illius desiderari, cum diu suspicatus essem, postea ueterum librorum indicio deprehendi. sunt, qui eam, quæ proxime sequitur, cum hac continuent, unamq. ex duabus faciant: quos ualde errare arbitror.*

IN ELEGIAM XXXI.

NON Amphiareæ.] *deprauatum esse uersum hunc, constat. nam ab Amphiarao neq; Amphiaraæ, neque Amphiareæ deduci potest. numeri præterea non constant. in meo uetere libro legitur:*

Amphiaraæ nil prosunt tibi fata quadrigæ.

unde si quis uocem, tibi, sustulerit, quæ uersum ὑπερκατάληκτον *facit, ueram, ut opinor, scripturam restituerit.* Aut Capanei magno.] *eodem libro auctore hic reposui uocem, magno, quæ ab imperitis detracta numeros corruperat.* Nec minor his animis.] *in his uersibus mendi aliquid latere suspicor.*

CALLIMACHI manes.] *Callimachi & Philetæ manes inuocat, ut sibi assint in scribendis elegis. tum commendat se ipsum, qui princeps apud Latinos hoc poematis genus excoluerit: immortalemq. famam suam fore auguratur. hos autem poetas etiam alibi coniunxit:*

Tu satius memorem musis imitere Philetan,
Et non inflati somnia Callimachi.

Philetæ.] *huic secundas partes in elegia tribui solitas, ait Fabius. eum ita exili corpore fuisse prodit Athenæus, uti necesse habuerit pilas plumbeas ad pedes gestitare, ne subuerteretur a uento. mortuũ autem e labore, quem capiebat in studijs, & e molestia, quam contraxit, cum fallacis et captiosæ Stoicorum conclusiunculæ, quam Græci ψευδόμενον, Cicero mentientem uocat, dissolutionem reperire non posset.*

Primus ego.] *simile illi Lucretiano,*
Auia Pieridum. *& illi Horatiano,*
Libera per uacuum posui uestigia princeps.
Non aliena meo pressi pede. *& mox,*
- Parios ego primus iambos
Ostendi Latio.

Sacerdos.] *sic Horatius:*
- carmina non prius
Audita, musarum sacerdos,

Virginibus

Virginibus puerisq. canto.
Itala per Graios.] *Romano ore ea, quæ Græcis tantum tractata fuerant, celebrare.* Orgia.] *poetæ enim sacri sunt Baccho.* Choros.] *nam in Bacchi sacris choros agebant. supra.*
Egit ut euantes dux Ariadna choros.
Tenuastis.] *secuti sunt enim χαρακτῆρα ἰσχνόν. unde alibi, non inflatum Callimachum dixit, & angustũ ei pectus tribuit.* Exactus.] *ἐζεσμένος Ouidius:*
Non exacta satis, rudibusq. simillima signis.
Quid frustra.] *quasi curru inuehens, & alios pone sequentes respectans, hæc dicit.* Non datur.] *uia currere, id est, uia qua curri possit.* Carminis interea.] *in antiquis libris hæc a superioribus distincta ac separata sunt.* Orpheu.] *negat, mirum esse, si carmina, quæ ipse Baccho & Apolline propitijs scribit, a puellis colantur: cum carminibus Orpheus feras & flumina, Amphion lapides, Polyphemus etiam rudis & agrestis musicus Galatheam mouerit; nedum puellas, quarum tenerum est, & flexibile ingenium.*

IN ELEGIAM II.

Ergo Musarum.] *uox, ergo, quò pertineat, non sane uideo, deq. illius integritate subdubito. nulla tamen discrepantia in ueteribus libris.*

IN ELEGIAM III.

Oneratos Cæsaris axes.] *libentius legerim,*

legerim, onerato Cæsaris axe. Pacis amor deus est.] *duas caussas reddit, cur in bellum ire nolit: quòd Amorem colat, qui deus est pacis: etsi sibi quidem cum domina pacem non esse ait: & quòd alioqui magnarum opum, quæ in bello parari solent, cupidus non sit.*

IN ELEGIAM IIII.

MAIOREMQVE timens.] *in meo uetere libro est, Maioremq. metuens: deinde alia manu emendatum, timens. ego autem, si quod in illa deprauata scriptura ueritatis uestigium est, libentius, detractis tribus litteris, legerim:*
Maioremq. metu seruus habere fidem.
ut sententia hæc sit: timere seruos interdum, ne malis nuncijs apportandis dominos ad iram incitent. ὀργιζόμεθα γὰρ τοῖς τὰ κακὰ ἀγγέλλουσιν, *ait Aristoteles, ideoq. sæpe mentiri, et ea dicere, quæ dominis placitura norint. id igitur ipse reprehēdit, aitq. plus in seruo homine inesse fidei debere, quàm metus.*

IN ELEGIAM V.

SVNT Agamemnonias.] *hisce quattuor uersibus fabula quæpiam obscurior continetur. nam de hoc siue Argenno, siue Argynno (quamuis enim apud Pollucem* Ἄργεννος *legitur,* Ἄργυννος *tamen legendum crediderim) de eo igitur nihil aliud reperio, nisi eum fuisse Agamnoni in delicijs, quod & hic indicatur, & in Cephiso submersum. alij inepta*

quædam,

quædam, & a se temere conficta afferunt: quod ego facere non institui. illis religio erat usquam hære re, et fateri quicquam a se non intelligi: mihi contra religio est, quicquam, quod me non intelligere intelligam, interpretari. sed quæcunque illa tandé fabula est, quam ego mihi quidem ignotam esse fateor, suspicor equidem hos quattuor uersus alieno loco positos esse, atque hinc delendos, & reponendos statim post illud distichon,

Natura insidians pontum substrauit auaris.
Vt tibi succedat, uix semel esse potest.

ibi enim incipit commemorare multos, qui in aquis perierunt: quò exemplum hoc quoque pertinere existimarim. Terra parum fuerat.] *Horatius:*

Nequicquam deus abscidit
Prudens Oceano dissociabili
Terras, si tamen impiæ
Non tangenda rates transiliunt uada.

In mare cui soli.] *lego, solum: ut significet, dolos ubique ei profuisse, præterquam in mari.*

IN ELEGIAM VI.

OFFENSA.] *ita reposui e ueteribus libris: cum Beroaldus temere pro, offensa, scribi iussisset, infensa. est autem offensa, irata.*

IN ELEGIAM IX.

ET cui cognomen Coruus habere dedit.] *hunc M. Valerium, qui a coruo adiutore cognomen*

gnomen inuenit, cum in omnibus antiquis libris Coruinus uocetur, eruditi quidam nostræ tempestatis homines, et in Romanæ historiæ cognitione cum primis exercitati Coruum, non Coruinum, uocari iubent: quòd in uetustis lapidibus ita nomen hoc scriptum reperiatur. ego autem nunquam de istis rebus magnopere contendam: tantum, quod eos aliquando in familiari sermone admonui, id hoc quoq; loco proponam: eum uidelicet ab antiquis poetis aperte Coruinum uocari. Claudianus in Eutropiũ: Agmina Brutorum, Coruinorumq́. cateruæ. ubi profecto ut ad Brutum illum, qui reges eiecit, respicit, ita ad illum quoque Coruinum, qui primus hoc cognomine affectus est. quòd si quis Claudiani auctoritatem leuem ac despiciendam putat, ualde ille quidem a me dissentit: sed tamen alium proferemus, quem qui contempserit, is se haud dubie magnum antiquitatis contemptorem ostenderit. M. igitur Manilius, qui unus profecto pro centum lapidibus est, homo eruditissimus, qui Augusti temporibus uixit, aperte eum Coruinum uocat, his uersibus:

Et cum militia uolucris Coruinus adeptus
Et spolia, & nomen, qui gestat in alite Phœbum.

eodem etiam pacto mutarunt regis cuiusdam Albani nomen, eumq́. pro Tiberino Tiberium nominarunt, freti auctoritate Eustathij Tessalonicensis. Ego autem, qui Græcos homines sæpe in Romanis nominibus falli uideam, haud scio an plus in ea re tribuendum sit uni Eustathio, quam omnibus antiquis libris,

libris, et Ouidio neque denique ipsi, cuius hæc sunt:
Cumq. patris regnum post hunc Tiberinus haberet,
Dicitur in Tuscæ gurgite mersus aquæ.
Sed tamen his de rebus núquam cuiquam ualde contendendum putarim. Atque hæc in præsentia sint satis. nam ut neque ultimum librum attingerem, & in ceteris essem restrictior, id mihi caussæ fuit, quòd & in hunc poetam, & in Tibullum, si quando aliquis mihi deus ocium fecerit, iustos commentarios paro.

FINIS.